

ЛЕТОПИС
ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Год. IV
Број 4
2019.
ISSN 2560-3388

ЛЕТОПИС

ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

ЛЕТОПИС

1. Књига у коју се хронолошким редом уписују важнији догађаји;
2. Пригодан запис неког догађаја; оно што је вредно да се унесе у летопис;
3. Чест назив за часописе или повремене списе

(*Речник српскохрватског књижевног језика*, књига трећа, Матица српска – Матица хрватска, Нови Сад – Загреб, 1969, стр. 197)

САДРЖАЈ

Реч уредника	7
Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије	9
Записници (о раду Друштва током 2019. године).	25
1. Записник са редовне Скупштине Друштва за српски језик и књижевност Србије	25
2. Записник са редовне Седнице Друштва за српски језик и књижевност Србије	28
3. Записник са редовне Седнице Друштва за српски језик и књижевност Србије	43
4. Записник са састанка Уже управе Друштва за српски језик и књижевност Србије	51
Обавештења	55
1. Извештај о раду Националног просветног савета Републике Србије	55
2. Сарадња два друштва	58
3. Захтеви у вези с новим програмима наставе и учења у старијим разредима основне школе	63
4. Ка учионици XXI века, нови приступ настави и учењу у гимназијама и средњим стручним школама	65
5. Писмо с Косова и Метохије	68
Извештаји подружница (преглед рада).	73
Извештај о раду подружнице Друштва за српски језик и књижевност за Колубарски округ за 2018/2019. годину	73
Извештај о раду подружнице Друштва за српски језик и књижевност Јабланичког округа за 2018/2019. годину	79
Извештај о раду подружнице Друштва за српски језик и књижевност Расинског округа за школску 2018/2019. годину	83
Извештај о раду подружнице Друштво за српски језик и књижевност Краљево за 2019. годину	88
Извештај о раду Београдске подружнице Друштва за српски језик и књижевност за 2018/2019. годину	93

Извештај о раду подружнице Подунавског округа за 2019. годину.	94
Извештај о раду Шабачке подружнице у школској 2018/2019. години	103
Извештај о раду подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије за Топлички округ у 2019. години	108
Извештај о раду Друштва за српски језик и књижевност за Браничевски округ у 2019. години.	109
Подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије Златиборског округа (Предлог дистрибуције градива за такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”, за први и други разред средње школе).	110
Извештај о раду подружнице за Моравички округ за 2019. годину. . . .	114
Стручно и методичко усавршавање наставника Српског језика и књижевности	129
Хроника 60. Републичког зимског семинара	129
Ка савременој настави српског језика и књижевности II – извештај о семинарима	135
Најуспешнија методичка припрема за час српског језика или књижевности – награда „Проф. др Милија Николић”	136
Признања најуспешнијим наставницима на републичким такмичењима Друштва	151
Успеси Лингвистичке секције Пожаревачке гимназије	157
Промоција и популарисање активности Друштва, издавачка и промотивна делатност	168
Душица Потић: Поводом добијања Награде „Ђорђе Јовановић” за књигу <i>Поетика прикривања</i>	168
О књизи проф. др Љубомира Поповића	169
Такмичења Друштва	171
Извештај о наградама на Републичком такмичењу из књижевности – „Књижевна олимпијада” и Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе	171
Уместо закључка: Књижевни оглас	175

РЕЧ УРЕДНИКА

Управа Друштва за српски језик и књижевност Србије одлучила је да се ове, 2020. године, штампа четврти број Летописа Друштва (за протеклу 2019. годину).

Потреба за оваквом књигом произашла је из многобројних активности које наше удружење обавља. Различита обавештења, одлуке, писма, извештаји, обраћања јавности... редовно се постављају на сајт Друштва, али се старе информације брзо замењују новима и често се забораве.

Како се људи који организују послове у Друштву бирају за мандатни период од две године, свако нов у том послу нађе се пред истим изазовом: како да се упути у захтеве посла и редослед поступања; које активности треба да организује и спроводи. Писани траг, забележен у Летопису, остаје као поуздани сведок времена у ком је настао.

Други значајан разлог за штампање Летописа је и потреба да се шире упознамо са радом подружница Друштва, те се у овој књизи уприличује њихово представљање. Председницима подружница остављена је слобода да сами осмисле како ће укратко описати рад своје подружнице, да ли у виду извештаја, хронике или најаве активности, па су и прилози у том смислу разнородни.

Уз Информатор са Републичког зимског семинара и уз часописе „Књижевност и језик” и „Свет речи”, појава ове књиге ће обезбедити континуирано информисање наставника у нашој земљи о главним и споредним активностима Друштва током једне календарске године и учинити транспарентнијим наше напоре да се као добровољно Друштво бавимо питањима значајним за наставу српског језика и књижевности у Републици Србији.

Зона Мркаљ

У складу с одредбама чл. 12. и 22. Закона о удружењима („Службени лист РС”, број 51/2009. и 99/2011), председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, по овлашћењу Скупштине Друштва са седнице одржане 30. 06. 2016. године у Београду, сачињава пречишћени текст

СТАТУТА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

НАЧЕЛНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Друштво за српски језик и књижевност Србије (у даљем тексту: Друштво) основано је као невладино, непрофитно струковно удружење, на неодређено време, ради остваривања циљева из области српског језика и књижевности.

Оснивачка Скупштина Друштва за српски језик и књижевност Србије констатује да је у Регистру удружења, који води Агенција за привредне регистре, уписано и регистровано *Друштво за српски језик и књижевност Србије*, које је изворно основано и започело с радом још 15. 01. 1910. године, са седиштем у Београду, Студентски трг број 6. Садашње седиште Друштва је у Београду, на Филолошком факултету, Студентски трг 3. Друштво се ускладило са Законом о удружењима 2010. године.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ДРУШТВА

Члан 2.

Област остваривања циљева Друштва је окупљање научника и стручњака из области српског језика и књижевности, као и наставника тих предмета у свим врстама школа на подручју Републике Србије, затим, окупљање свих заинтересованих лица која се баве науком о језику и књи-

жевности и наставом те групе предмета, као и грађана који се интересују за унапређење језичке и књижевне културе, ради остваривања заједничких циљева и задатака утврђених овим Статутом.

Циљеви и задаци Друштва су:

- истраживање и изучавање општих и посебних питања о српском језику и књижевности, као и наставе тога предмета у свим врстама школа у којима се предаје (од основне школе до факултета);
- стручно и методичко усавршавање наставних кадрова;
- подстицање на рад младих научника и наставника и помагање њиховог индивидуалног рада и развика;
- популарисање резултата науке и наставе српског језика и књижевности;
- сарадња са Министарством просвете и његовим заводима (Завод за унапређивање образовања и васпитања и Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања), Министарством науке, Министарством културе, центрима за усавршавање наставника, задужбинама, научним, просветним и другим институцијама и асоцијацијама у циљу унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- упућивање чланова на научну, стручну и методичку литературу из области језика и књижевности.

Члан 3.

Друштво своје задатке остварује:

- одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва, као и о питањима која интересују чланове;
- самосталним или у заједници са другим организацијама организовањем семинара, предавања, трибина, промоција, курсева и других облика образовања у области унапређивања наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- учешћем у изради наставних програма, уџбеника, приручника и других облика образовног садржаја;
- бављењем актуелним питањима српског језика и књижевности;
- издавањем/објављивањем књига, часописа и других публикација везаних за унапређивање наставе српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;
- сарадњом са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве наставом српског језика и књижевности и језичке и књижевне културе;

- организовањем стручних екскурзија за чланове;
- организовањем разних такмичења и смотри.

Члан 4.

Ради остваривања својих циљева Друштво:

- преко својих представника у градовима и окрузима Републике Србије (изабраних према одредбама овог Статута) прати дефинисање и реализацију активности утврђених на нивоу Друштва, као и креирање платформе и сачињавање акционих планова за реализацију дефинисаних активности;
- своје задатке остварује одржавањем општих и посебних састанака и стручних скупова на којима се расправљају научни и стручни радови чланова Друштва и других позваних лица;
- самостално или у заједници са другим институцијама организује конгресе, семинаре, предавања, трибине, курсеви и друге облике активности, ради унапређивања свих научних дисциплина из оквира српског језика и књижевности;
- бави се актуелним питањима српске традиције, језика, књижевности и културе;
- издаје/објављује књиге, часописе и друге публикације везане за унапређивање науке о српском језику и књижевности, а у сарадњи и уз сагласност рецензената које за сваку публикацију именује Друштво;
- сарађује са државним органима и организацијама, универзитетима, школама, музејима и другим стручним удружењима и организацијама у земљи и иностранству које се баве изучавањем српског језика и књижевности, као и српске традиције, културе и историје;
- организује теренска истраживања;
- организује стручне екскурзије за студенте и чланове Друштва.

Члан 5.

Друштво се може удруживати у савезе сродних друштава и друге асоцијације у земљи и иностранству (Савез славистичких друштава, Међународни славистички комитет и др.).

Одлуку о удруживању из претходног става доноси Скупштина Друштва.

НАЗИВ И СЕДИШТЕ ДРУШТВА

Члан 6.

Назив удружења је: „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Седиште Друштва је у Београду; адреса: Студентски трг 3.

Друштво своју активност обавља на територији Републике Србије.

Друштво има статус правног лица.

За своје обавезе Друштво одговара целокупном својом имовином.

ИЗГЛЕД И САДРЖИНА ПЕЧАТА

Члан 7.

Друштво има печат округлог облика на чијој ивици је утиснут натпис „Друштво за српски језик и књижевност Србије”.

Штамбиљ Друштва је правоугаоног облика са натписом „Друштво за српски језик и књижевност Србије”, Београд, Студентски трг 3.

Меморандум садржи назив Друштва, седиште и друге податке који олакшавају комуникацију Друштва са трећим лицима (поштански факс, телефон, е-mail, ПИБ, матични број, назив пословне банке и број рачуна и сл.).

Друштво може имати и своје делове – подружнице, које немају статус правног лица. Уколико се подружнице самостално региструју као посебна правна лица (у складу са прописима о удружењима и законом о регистрацији) дужне су да своје циљеве, задатке и општа акта усагласе с правилима и организацијом рада Друштва. Однос подружница и Друштва регулише се посебним Правилником који доноси Управа.

ОСТВАРИВАЊЕ ЈАВНОСТИ РАДА

Члан 8.

Рад Друштва је јаван.

Јавност рада и начин обавештавања јавности о том раду обезбеђује се објављивањем плана и програма рада Друштва, годишњих обрачуна и извештаја о активностима на скупштинама Друштва.

Управни одбор се стара о редовном обавештавању чланства и јавности о раду и активностима удружења, непосредно, у електронској или

штампаној форми, путем интерних публикација, односно путем саопштења за јавност, или на неки други примерени начин.

Годишњи обрачуни и извештаји о активности Друштва подносе се члановима на седници Скупштине.

УСЛОВИ И НАЧИН УЧЛАЊИВАЊА И ПРЕСТАНКА ЧЛАНСТВА

Члан 9.

Чланови Друштва су редовни и почасни.

Чланови Друштва могу бити: научни радници из области српског језика и књижевности, наставници тих предмета у свим врстама школа, сва лица која се баве науком о језику и књижевности и њиховом наставом, као и грађани који се интересују за унапређивање језичке и књижевне културе.

Почасни чланови Друштва могу бити заслужни наши и страни држављани, првенствено они који су допринели развоју српског језика и књижевности.

Изузетно, малолетно лице са навршених 14 година живота може се учланити у Друштво уз прилагање оверене изјаве његовог законског заступника о давању сагласности.

За лице млађе од 14 година пријаву подноси његов законски заступник.

Члан 10.

Одлуку о пријему у чланство доноси Скупштина, на писмено образложен предлог три члана, и о томе без одлагања обавештава подносиоца пријаве.

Члан може иступити из чланства давањем писане изјаве о иступању. За иступање малолетног члана није потребна сагласност законског заступника.

Чланство у Друштву може престати због дуже неактивности члана, непоштовања одредаба овог Статута или нарушавања угледа Друштва.

Одлуку о престанку чланства доноси Скупштина, на образложени предлог Управног одбора.

Члану се мора омогућити изјашњавање о разлозима због којих је поднет предлог за доношење одлуке о престанку његовог чланства у Друштву.

Члан 11.

Чланови Друштва имају једнака права и обавезе.

Члан Друштва има право да:

- равноправно са другим члановима учествује у остваривању циљева и задатака Друштва;
- преко својих представника учествује у одлучивању на Скупштини, као и другим органима Друштва;
- бира и буде биран у органе и радна тела Друштва;
- благовремено и потпуно буде информисан о активностима Друштва и његових органа;
- даје предлоге, мишљења и примедбе на рад органа и радних тела Друштва.

Члан Друштва је дужан да:

- активно доприноси остваривању циљева Друштва;
- учествује, у складу с интересовањем, у активностима Друштва;
- плаћа чланарину;
- обавља друге послове које му повери Управни одбор Друштва.

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА

Члан 12.

Органи Друштва су Скупштина, Управни одбор (у даљем тексту: Управа), Извршни одбор и Надзорни одбор.

Функцију заступника Друштва врше председник Друштва, који је уједно и председник Управе, као и заменик председника Друштва. Заступници Друштва региструју се у складу са законом.

Члан 13.

Скупштина је највиши орган Друштва.

Скупштина:

- 1) доноси план и програм рада Друштва, утврђује основне смернице рада Друштва;
- 2) усваја оснивачки акт и Статут, као и њихове измене и допуне;
- 3) усваја друге опште акте Друштва;
- 4) бира и разрешава чланове Управног, Извршног и Надзорног одбора;
- 5) разматра и усваја, најмање једном годишње, извештај о раду Управног и Надзорног одбора, који се упућују Савезу;

- 6) разматра и усваја финансијски план и годишњи финансијски извештај;
- 7) одлучује о статусним променама и престанку рада Друштва;
- 8) одлучује о удруживању у савезе и друге асоцијације у земљи и иностранству и бира своје представнике у њима;
- 9) бира почасне чланове Друштва.

Скупштину чине сви чланови Друштва који се делегирају за свако заседање из реда подружница, као и целокупни састав Извршног одбора, Управног одбора, Надзорног одбора, ширег састава Управе и сви почасни чланови Друштва.

Скупштина се редовно састаје најмање једном годишње, трећег дана Републичког зимског семинара за наставнике српског језика и књижевности, на Филолошком факултету у Београду.

Ванредна седница Скупштине може се заказати на образложени захтев Управног одбора, Надзорног одбора, као и на иницијативу најмање једне трећине чланова Скупштине и на њој се решава само о оним питањима ради којих је сазвана.

Захтев из претходног става се подноси Управном одбору у писменом облику и у њему се морају навести и образложити питања чије се разматрање предлаже.

Председник Управног одбора је дужан да најкасније осам дана пре одржавања ванредне Скупштине обавести чланове Друштва о њеном сазивању и дневном реду, а ванредна Скупштина се мора одржати најкасније у року од 30 дана од дана подношења захтева за њено сазивање. Председник Друштва, Надзорни одбор и уредници редакција подносе Скупштини писмене извештаје на крају мандатног периода.

Скупштина разматра и оцењује рад својих органа.

Седницу Скупштине сазива Управни одбор и писменим/електронским путем обавештава чланове о месту и времену одржавања седнице и предлогу дневног реда.

Седницом председава председник или заменик председника Управног одбора или други члан Управног одбора, које одреди председник Управног одбора, до избора Радног председништва за то заседање.

Радно председништво од пет чланова бира се јавним гласањем присутних чланова Скупштине.

Скупштина пуноправно одлучује ако је присутна најмање једна половина чланова.

Скупштина одлучује већином гласова присутних чланова, осим ако посебним законом или овим Статутом није предвиђена квалификована већина.

За одлуку о изменама и допунама Статута, статусним променама и престанку рада Друштва неопходна је двотрећинска већина гласова присутник чланова.

Скупштина може донети пословник о свом раду.

Члан 14.

Управни одбор, односно Управа је извршни орган Друштва који се стара о спровођењу циљева Друштва утврђених овим Статутом, извршава одлуке Скупштине и учествује у организацији научних састанака Друштва.

Управа посебно:

- 1) руководи радом Друштва између две седнице Скупштине и доноси одлуке ради остваривања циљева Друштва;
- 2) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 3) поверава посебне послове појединим члановима;
- 4) доноси финансијске одлуке;
- 5) оснива радна тела, која имају функцију и саветодавних, техничких и стручних служби и именује чланове и координаторе тих тела, чији мандат не може бити дужи од трајања мандата Управног одбора;
- 6) доноси пословник о раду Управног одбора;
- 7) одлучује о покретању поступка за измене и допуне Статута, сопственом иницијативом или на предлог најмање пет чланова Скупштине и припрема предлог измена и допуна, који подноси Скупштини на усвајање;
- 8) одлучује о покретању поступка за накнаду штете причињену Друштву одлукама чланова органа Друштва, у складу са Законом и, по потреби, одређује посебног заступника за тај поступак;
- 9) бира комисије за спровођење такмичења, фестивала који реализују програм рада;
- 10) одлучује о другим питањима за која нису, законом или овим Статутом, овлашћени други органи Друштва.

Управа има 19 чланова.

Управа пуноважно одлучује ако је присутно најмање једна половина чланова, а одлуке доноси већином гласова присутних чланова.

Мандат чланова Управе траје две године и могу се поново бирати на исту функцију.

Председник Друштва је истовремено и председник Управе.

Листу кандидата за чланове Управе сачињава Кандидациона комисија, именована од стране Скупштине.

За чланове Управе изабрани су кандидати који су добили највећи број гласова присутних чланова – делегата Скупштине.

Управа може донети пословник о свом раду.

Члан 15.

Председник Управе сазива седнице Управе и руководи његовим радом.

У одсуству председника, седнице сазива и радом Управе руководи заменик председника. У одсуству председника и заменика председника, седнице сазива и радом Управе руководи један од потпредседника Друштва.

Члан 16.

Скупштина бира **Извршни одбор** у чији састав улазе: председник, заменик председника, три потпредседника, секретар и заменик секретара Друштва.

Извршни одбор непосредно руководи радом свих облика деловања Друштва и управља имовином Друштва.

Извршни одбор:

- 1) доноси планове и правилнике којима се ближе регулише рад Друштва;
- 2) предлаже мере и подноси предлоге за реализовање активности у надлежности Скупштине и Управног одбора;
- 3) врши избор радника за обављање стручних и административних послова;
- 4) врши и друге послове који проистичу из закона и овог Статута.

Председник Друштва:

- 1) представља и заступа Друштво;
- 2) одговара за законитост рада Друштва;
- 3) организује редовно обављање делатности Друштва;
- 4) спроводи и потписује одлуке и друга акта које доноси Управа;
- 5) брине о извршавању програма, планова, одлука и закључака Скупштине и Управе и финансијски је налогодавац за извршење финансијског плана;
- 6) стара се о остваривању циљева Друштва и права и обавеза чланова Друштва и предузима потребне мере;
- 7) подноси Скупштини годишње, а по потреби и периодичне извештаје о свом и раду Управе и Друштва;
- 8) брине се о вођењу прописаних евиденција и пословних књига;

- 9) одобрава службена путовања у иностранству;
- 10) поверава посебне послове појединим члановима;
- 11) одлучује о правима и обавезама запослених у Друштву;
- 12) обавља и друге послове у складу са Статутом и другим општим актима Друштва.

Потпредседници Друштва:

- 1) спроводе одлуке, закључке и препоруке Скупштине и Управног одбора;
- 2) координирају свим такмичењима Друштва;
- 3) организују издавачку делатност;
- 4) обављају дужности из тачака 5), 6) и 7) претходног става овог члана.

Секретар и заменик секретара Друштва:

- 1) баве се организационим пословима и питањима за потребе Друштва;
- 2) координирају рад подружница.

Члан 17.

За посебне резултате постигнуте у остваривању циљева и задатака Друштва, Друштво похваљује и награђује своје чланове, а за изузетан допринос и афирмацију Друштва додељује Повељу. Предлог подноси Управни одбор или комисија која се у ту сврху формира.

НАЧИН СТИЦАЊА СРЕДСТАВА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЦИЉЕВА И РАСПОЛАГАЊЕ СРЕДСТВИМА

Члан 18.

Друштво прибавља средства од:

- чланарине својих чланова, чију висину за сваку календарску годину утврђује Скупштина;
- добровољних прилога;
- донација и поклона (у новцу и натури);
- спонзорства;
- финансијских субвенција;
- наследства и легата;
- камата на улоге;
- закупнине;
- на други законит начин.

Друштво може прибављати средства и од котизације за семинаре, скупове, конгресе и друге облике својих активности утврђених овим Статутом.

Друштво води пословне књиге, сачињава финансијске извештаје и подлеже вршењу ревизије финансијских извештаја, ако је то утврђено прописима о рачуноводству и ревизији.

Друштво, према потреби, издаје зборнике са одржаних скупова и конференција, периодичне публикације и повремене стручне публикације за стручно усавршавање својих чланова, као и билтене и информаторе о појединим активностима Друштва.

Главне и одговорне уреднике часописа, едиција и редакција бира Управни одбор.

Извештај о раду редакција саставни су део извештаја о раду Друштва у целини и подносе се Скупштини.

Члан 19.

Друштво прибавља средства и обављањем претежне привредне делатности:

85.60 Помоћне образовне делатности

Друштво се у складу са законом бави и издавањем књига, часописа и другом издавачком делатношћу, осталим образовањем, уметничким стваралаштвом, истраживањем и развојем у друштвеним и хуманистичким наукама, те подстиче бављење културним активностима.

Друштво набројане активности обавља у смањеном обиму у складу са Законом о удружењима без циља стицања добити.

Друштво може обављати и друге делатности укључујући и спољно-трговинску делатност у складу са законом.

Друштво ће с обављањем претежне привредне делатности отпочети по извршеном упису у Регистар привредних субјеката.

Добит остварена на начин из става 1. овог члана може се користити искључиво за остваривање циљева Друштва, укључујући и трошкове редовног рада Друштва и сопствено учешће у финансирању одређених пројеката.

Друштво нема ни једно стално запослено лице и већина послова обавља се на добровољној основи, волонтерски. За потребе обављања одређених послова у Друштву, Друштво може, у складу са законом, закључити одговарајући уговор о обављању конкретних послова.

Друштво може имати покретну и непокретну имовину.

ПРЕСТАНАК РАДА ДРУШТВА

Члан 20.

Друштво престаје с радом одлуком Скупштине Друштва, када престану услови за остваривање циљева Друштва, као и у другим случајевима предвиђеним законом.

ПОСТУПАЊЕ С ИМОВИНОМ ДРУШТВА У СЛУЧАЈУ ЊЕГОВОГ ПРЕСТАНКА

Члан 21.

У случају престанка рада Друштва, преостала имовина предаје се Филолошком факултету у Београду, Одсеку за српски језик и Одсеку за српску књижевност као институцији која има исти циљ као и Друштво, уколико Скупштина не одлучи да прималац његове имовине буде неко друго домаће недобитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Овлашћује се Управни одбор да према потреби донесе пословнике којима ће се ближе уредити функционисање појединих органа (осим Скупштине) и радних тела Друштва.

Члан 23.

На сва питања која нису регулисана статутом непосредно ће се примењивати одредбе Закона о удружењима.

Члан 24.

Овај Статут усвојен је на Скупштини Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаној 30. 06. 2016. године, којим даном и ступа на снагу.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Друштва за српски језик и књижевност Србије, донет на Скупштини Друштва 13. 02. 2016. године.

Овлашћује се председник Друштва да сачини пречишћени текст Статута и региструје га код Агенције за привредне регистре, у складу с одредбама закона о регистрацији.

ОРГАНИ ДРУШТВА – СТРУКТУРА

Ужи састав (оперативни део Управе):

- председник: Зона Мркаљ, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- заменик председника: Ана Батас, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- потпредседници:
Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Бошко Сувајџић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Зорица Несторовић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- секретар: Босиљка Милић, дугогодишњи члан Друштва у пензији
- заменик секретара: Мина Ђурић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
- технички секретари:
Милан Крсмановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Валентина Тасић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
Марија Запутил, Пожаревачка гимназија, Пожаревац

Управа:

1. Љубомир Поповић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. Душан Иванић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. Милорад Дешић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Милан Стакић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
5. Љиљана Бајић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
6. Милка Андрић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС
7. Душка Кликовац, Филолошки факултет Универзитета у Београду
8. Оливера Радуловић, Филозофски факултет, Нови Сад
9. Весна Ломпар, Филолошки факултет Универзитета у Београду
10. Славко Петаковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду

11. Марина Јањић, Филозофски факултет, Ниш
12. Милан Алексић, Филолошки факултет Универзитета у Београду
13. Велиша Јоксимовић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Пожаревац
14. Милорад Дашић, IX гимназија, Београд
15. Валентина Питулић, Филозофски факултет, Косовска Митровица
16. Душица Мињовић, ОШ „Младост”, Нови Београд
17. Јасмина Пивнички, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
18. Златко Грушановић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
19. Душко Бабић, Филолошка гимназија, Београд

Почасни чланови Управе:

1. Љубица Ненезић, пензионер, Крушевац
2. Надежда Милошевић, пензионер, Београд

Шири састав Управе:

1. Вукосава Живковић, Земунска гимназија, Земун
2. Мирјана Грдинић, Гимназија „Јован Јовановић Змај”, Нови Сад
3. Наташа Станковић Шошо, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. Весна Муратовић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја
5. Јасмина Станковић, ОШ „Ђирило и Методије”, Београд
6. Миљана Кравић, ОШ „Иво Андрић”, Радинац
7. Мирјана Стакић Савковић, Филолошка гимназија, Београд
8. Јадранка Милошевић, Завод за унапређивање образовања и васпитања, Београд
9. Марија Миљковић, Филозофски факултет, Косовска Митровица

Стални чланови организационих одбора такмичења

1. Пера Трифковић, пензионер, бивши директор Вукове спомен школе, Тршић
2. Александар Поповић, директор Вукове спомен школе, Тршић
3. Радован Ковачевић, директор Карловачке гимназије, Сремски Карловци
4. Славица Шокица, Филолошка гимназија, Сремски Карловци

Председници подружница:

Београд – Данијела Милићевић
 Нови Сад – Оливера Ђурчић
 Ниш – Светлана Медар

Краљево (Рашки округ) – Ана Милуновић
Ваљево (Колубарски округ) – Маријана Неговановић Обрадовић
Сомбор – Лидија Неранџић Чанда
Прокупље – Милка Тошић
Шабац – Миле Радовановић
Крагујевац – Данијела Ралетић
Косовска Митровица – Марија Миљковић
Расински округ (Крушевац) – Душица Добродолац
Подунавски округ (Смедерево) – Људмила Вуковић
Јабланички округ (Лесковац) – Душан Благојевић
Браничевски округ (Пожаревац) – Славица Јовановић
Моравички округ – Оливера Крупеж
Подружница „Сава Мркаљ”, Суботица – Миланка Станкић

Извршни одбор:

1. Зона Мркаљ
2. Ана Батас
3. Вељко Брборић
4. Бошко Сувајдић
5. Александар Милановић
6. Босиљка Милић
7. Мина Ђурић

Надзорни одбор:

1. Злата Златановић – председник
2. Верица Ракоњац Павловић – члан
3. Бранка Максимовић – члан
4. Јагода Жунић – члан
5. Бранка Јакшић Провчи – члан

Делегати у Савезу славистичких друштава:

1. Бошко Сувајдић
2. Рајна Драгићевић
3. Вељко Брборић
4. Зона Мркаљ
5. Александар Милановић

ЗАПИСНИЦИ О РАДУ ДРУШТВА ТОКОМ 2019. ГОДИНЕ

ЗАПИСНИК СА РЕДОВНЕ ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ (НЕДЕЉА, 3. ФЕБРУАР 2019. ГОДИНЕ, СЛУШАОНИЦА 33 ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ)

Присутни: Зона Мркаљ, Ана Батас, Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Љубомир Поповић, Душка Кликовац, Весна Ломпар, Славко Петаковић, Милан Алексић, Мина Ђурић, Душица Мињовић, Злата Златановић, Верица Ракоњац Павловић, Бранка Максимовић, Надежда Милошевић, Јадранка Милошевић, Душко Бабић, Миљана Кравић, Марија Запутил, Људмила Вуковић, Маријана Неговановић Обрадовић, Аница Бреберина Ђурић, Душица Добродолац, Мирјана Грдинић, Јасмина Пивнички, Данијела Милићевић, Јагода Жунић, Оливера Ђурчић, Весна Муратовић Дробац, Ана Милуновић, Миле Радовановић, Милка Тошић, Биљана Ђорђевић, Мирјана Стакић Савковић, Саша Јефтић, многобројни наставници српског језика и књижевности, чланови подружница Друштва.

Дневни ред:

- 1) Конституисање Скупштине и избор радног председништва
- 2) Избор записничара и оверача записника
- 3) Извештај о раду Друштва, Надзорног одбора и уредника издања Друштва у периоду од 11. 2. 2018. до 3. 2. 2019. године
- 4) Из рада подружница
- 5) Програм рада за 2019. годину

Скупштину Друштва је отворио проф. Вељко Брборић, изразивши одмах на почетку задовољство више него успешним одвијањем и садржајима Зимског семинара за 2019. годину. Констатован је кворум, а једногласном одлуком присутних у радно представништво изабрани су следећи чланови: Зона Мркаљ, Александар Милановић, Бошко Сувајџић, Босиљка Милић и Вељко Брборић. Такође, једногласном одлуком за записничара је изабрана Вукосава Живковић, а за овераче записника Мина Ђурић и Славко Петаковић.

Извештај о раду Друштва поднела је професорка Зона Мркаљ. Нагласила је да ће Летопис бити објављен касније у односу на остале публикације (у априлу) с обзиром на идеју да се у њему нађу имена посебно

награђених наставника на Зимском семинару 2019. године. Подружнице су послале садржајне извештаје рада. Такмичења у току протекле године су прошла у реду и без експресних ситуација. Број освојених награда у средњој школи је у диспропорцији када се упореде награде са такмичења Језик и језичка култура и „Књижевна олимпијада”. Тест за други разред се показао лакшим у односу на остале, а што је показао већи број награђених наспрам осталих разреда. Календар такмичења за ову школску годину је утврђен и објављен у Информатору. Министарство просвете је одбило да финансира такмичење за најбољи школски часопис, али то не значи да га Друштво неће подржати и финансирати. Друштво посебно оснажује сарадња са другим институцијама, а са тим у вези је нарочито истакнута веза са Вуковом задужбином. Семинар „Ка савременој настави српског језика и књижевности II” је одржан у неколико градова Србије. Колегинице Злата Златановић, Бранка Максимовић и Верица Ракоњац Павловић су задужене за помоћ и разговоре са наставницима у подружницама. Истакнуто је било и активно присуство Друштва на 16. Конгресу слависта у Београду. Двадесетак представника Друштва је било и у Бањалуци на семинару Друштва за српски језик и књижевност Републике Српске. Они су узвратили посету на Зимском семинару, као и 50-ак наставника из Хрватске и троје из Црне Горе. Друштво подржава и покушаје одржавања Књижевне олимпијаде на ромском језику. Преко свога представника у Националном просветом савету Јасмине Станковић, Друштво је реаговало на динамику одобравања нових планова и програма, као и одобравања уџбеника, али до сада није добило одговор. Послата су и писма подршке Филолошкој гимназији у Београду и Вуковој спомен школи у Тршићу.

Извештај рада Надзорног одбора поднела је колегиница Злата Златановић. Изнела је финансијску ситуацију у Друштву – приходе, расходе, тренутно стање на рачуну. Детаљан финансијски извештај се ради током фебруара месеца.

Професор Вељко Брборић је поднео извештај о издавачкој делатности Друштва. Промоција издања је била у Сали хероја за време трајања Зимског семинара. Од децембра 2018. до данас око десет хиљада штампаних свезака је унето у просторије Друштва. Издате су четири нове књиге (Душице Поттић, Мирјане Стакић Савковић, Душке Кликовац и Бојана Ђорђевића), као и оба часописа: „Књижевност и језик” и „Свет речи”. Осим у ретким случајевима, материјалне трошкове штампе за објављивање сноси искључиво Друштво. Отворена је кратка дискусија. Представници Моравичког округа су тражили да се код њих одржи једнодневни семинар „Ка савременој настави српског језика и књижевности II”. Једногласно су усвојена сва три извештаја.

У тачки везаној за рад подружница, колегиница Оливера Крупез је позвала и остале подружнице да се придруже Моравичкој у организовању

такмичења из лепог говора. Проф. Бошко Сувајдић је такође похвалио овогодишњи Зимски семинар, а посебно рад Краљевачке подружнице и колегиницу Ану Милуновић, која га је била позвала на прославу Савиндана. Подвукао је и задовољство сарадњом са Вуковом задужбином. Колегиница из Ваљевске гимназије Вера Ваш је скренула пажњу на проблеме у вези са такмичењем рецитатора, истакавши да се разликују начини на које процењују квалитетно рецитовање драмски уметници, а на које професори. У вези са тим, проф. Љубомир Поповић је подвукао да, ма како то шаљиво звучало, основа оцењивања за ово такмичење су драмски утисак и језичка реализација.

Што се тичало последње тачке дневног реда о такмичењима за 2019. годину, поново је реч узела председница Друштва, професорка Зона Мркаљ. Истакла је неколико ствари: сарадњу са колегиницама Муратовић и Максимовић у вези са организацијом такмичења; припрему нове књиге тестова; позив за путовање на Крф од 29. 4. до 4. 5. 2019. у организацији Мирјане Стакић Савковић; позив колегама за учешће у Летњој школи у Тршићу (похваљена је калиграфска радионица Јасмине Пивнички); позив бољем одзиву за чланарину Друштва; најава да ће се одржати три до четири бесплатна семинара.

У тачки „разно” професорка Душка Кликовац је скренула пажњу да треба унети мале техничке измене у организацију пленарних предавања у Сали хероја, будући да се улазак и излазак колега одвија и док трају излагања.

У Београду,
3. фебруара 2019.

Вукосава Живковић, записничар

**ЗАПИСНИК СА РЕДОВНЕ СЕДНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ
ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
(ОДРЖАНЕ 8. МАЈА 2019. ГОДИНЕ У СВЕЧАНОЈ САЛИ
ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ)**

Присутни: Зона Мркаљ, Ана Батас, Босиљка Милић, Милан Стакић, Милорад Дешић, Александар Милановић, Вељко Брборић, Бошко Сувајцић, Љубомир Поповић, Душка Кликовац, Славко Петаковић, Милан Алексић, Душица Мињовић, Злата Златановић, Верица Ракоњац Павловић, Бранка Максимовић, Надежда Милошевић, Јадранка Милошевић, Јасмина Пивнички, Јасмина Станковић, Радован Ковачевић, Милан Шиповац, Саша Јефтић, Миљана Кравић.

Зона Мркаљ, председница Друштва за српски језик и књижевност Србије, потврдом о присутним члановима Управе Друштва и преношењем оправданих извињења одсутних чланова, констатује да постоји кворум за нормално одвијање седнице. Поздрављајући присутне, председница отвара седницу и предлаже следећи

Дневни ред:

1. Седмо Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”
 - а) Извештаји ревизионих комисија
 - б) Организација такмичења
 - в) Именовање Организационог одбора, централних комисија и радних тела за спровођење такмичења
2. Двадесет девето Републичко такмичење из српског језика и језичке културе
 - а) Извештаји ревизионих комисија
 - б) Организација такмичења
 - в) Именовање Организационог одбора, централних комисија и радних тела за спровођење такмичења
3. Издавачка делатност Друштва
4. Разно

Пошто је једногласно, без измена и допуна, усвојен дневни ред, председница обавештава чланове Управе да је потписан Протокол о сарадњи између Вукове задужбине и Друштва за српски језик и књижевност Србије, који ће омогућити још тешњу и успешнију сарадњу ове две значајне институције. Протокол је постао део Статута Вукове задужбине и прописује учешће у међусобним програмима.

1. Седмо Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”

Програм седмог Републичког такмичења ученика основних и средњих школа из књижевности „Књижевна олимпијада” направљен је и пре неколико дана објављен на сајту Друштва, као и коначни спискови учесника. Председница је прочитала чланове именованог Организационог одбора, централних комисија и радних тела за спровођење такмичења (у прилогу).

У суботу, 11. маја 2019. године такмичиће се ученици основних школа, а у недељу, 12. маја ученици средњих школа.

Зона Мркаљ, председница Друштва, и Радован Ковачевић, директор Карловачке гимназије, укратко су појаснили неке детаље организације такмичења – распоред ученика по учионицама биће објављен до краја недеље на сајту Друштва и сајту школе, као и претходних година дежурате у свакој учионици по два наставника (један наставник из школе-домаћина и један од наставника чији се ученици такмиче, којег одређује Друштво). Направљен је договор и о другим појединостима у вези са организацијом и реализацијом такмичења (остало је још да се одлучи да ли ће бити организованог обиласка Сремских Карловаца – у зависности од броја пријављених заинтересованих ученика и наставника).

Будући да се другог дана такмичи велики број ученика средњих школа, одлучено је да се по два разреда у Карловачкој гимназији такмиче паралелно (10.30–12.00 – ученици другог и трећег разреда; 13.00–14.30 – ученици првог и четвртог разреда), те су стога формиране дупле комисије за прегледање тестова. Таква одлука је похваљена као добра, јер спречава низ организационих потешкоћа који би настао уколико би ученици средњих школа полагали тест у двома школама или у Сремским Карловцима и Новом Саду.

Јасмина Станковић је изложила податке о коначном броју учесника након спуштања прага пролазности за ученике седмог и четвртог разреда на 17 бодова и после завршене ревизије тестова ученика са окружног нивоа такмичења.

На 7. Републичком такмичењу из књижевности учествоваће укупно 1214 ученика:

- 474 ученика основних школа (седми разред: 205; осми разред: 269);
- 740 ученика средњих школа (први разред: 240; други разред: 137; трећи разред: 300; четврти разред: 63).

Председница Друштва је изјавила да ће комисије бити преоптерећене послом, посебно другог дана такмичења, али да је радује што се из године у годину све већи број ученика опредељује за ово такмичење. Такође, истакла је добре намере Друштва које је током целог овогодишњег такми-

чарског циклуса, кад год је било извесних недоумица и двојаких решења у задацима, доносило одлуке о допуни кључа или о спуштању прага пролазности како би се поштовала научна и педагошка начела, Правилник о такмичењима, а самим тим ученици и наставници што више мотивисали за рад и учешће на такмичењима.

Председница је истакла да Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије финансијска средства за организацију и спровођење републичких такмичења пребацује стручним друштвима у јесењем периоду, а да нова одлука Министарства о финансирању републичких такмичења према броју ученика који су остварили пласман на републички ранг свакако одговара Друштву (велики број учесника ове године обезбедиће Друштву више новца).

Бошко Сувајдић је обавестио Управу да ће бити проблем код једног ученика коме се поклапа другог викенда маја „Књижевна олимпијада” и Републичко такмичење из математике – тренутно покушава да на неки начин дође до решења са колегама из другог стручног друштва. Констатовано је да су у сваком такмичарском циклусу неминовна поклапања због великог броја такмичења и малог броја викенда у другом полугодишту школске године, а да је додатни проблем што се често у пракси слабо поштује одредба Стручног упутства о организовању такмичења и смотри МПНТР, која прописује да један ученик може учествовати на такмичењу из највише два наставна предмета.

Милан Шиповац је обавестио Управу о позитивном одговору појединих издавачких кућа на молбу Друштва да донаторским средствима у већој мери допринесу награђивању најуспешнијих ученика и наставника на републичким такмичењима. Тако ће овогодишњи победници републичких такмичења, основци и средњошколци, добити уз дипломе као дар књиге, издања Друштва и Вукове задужбине, али и ваучере у одређеном новчаном износу за куповину издања издавачких кућа. Поједини наставници, чији ученици буду награђени, добиће ваучере у износу котизације за следећи Републички зимски семинар (у зависности од могућности спонзора). Управа Друштва је са одушевљењем поздравила ово обавештење, јер ће се на овај начин поспешити мотивација ученика и наставника који улажу велики труд и показују залагање и ентузијазам у такмичарским припремама. Тиме ће се побољшати и афирмација најбољих резултата наставе српског језика и књижевности.

2. Двадесет девето Републичко такмичење из српског језика и језичке културе

Двадесет девето Републичко такмичење из српског језика и језичке културе, чији су организатори Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике

Србије и Вукова задужбина, одржаће се 25. и 26. маја 2019. године у Вуковој спомен-школи у Тршићу.

Првог дана викенда (субота, 25. мај) такмичиће се ученици основних школа, а другог дана (недеља, 26. мај) такмичиће се ученици средњих школа.

Ревизија тестова са окружног нивоа такмичења ученика основних школа завршена је, а са ревизијом тестова ученика средњих школа се касни због тога што још неколико школских управа није проследило тестове средњошколаца.

Ана Батас, заменик председника Друштва, која координира Такмичењем из српског језика и језичке културе, обавестила је Управу Друштва о неколико проблема који су представљали, као и у претходном периоду, ове школске године камен спотицања за организацију такмичења и ометали Друштво у ефикасности и реализацији даљих активности:

- *неуједначеност и немарност у прегледању тестова на окружном нивоу* (у просеку сваки шести тест је погрешно прегледан од стране окружних комисија; честе грешке које су прављене: погрешно сабран број бодова, признавање исправљених и прецртаних одговора, непоштовање предвиђених решења и упутстава професора, чланова Републичке комисије који дежурају у Друштву током прегледања);
- *непоштовање рока за достављање тестова, предвиђеног Правилником и пропозицијама такмичења Друштва за српски језик и књижевност Србије* (иако је предвиђено да се тестови под шифром и дешифровани, заједно са збирним табелама, доставе Републичкој комисији у року од три дана по одржаним окружним такмичењима, у пракси ово правило не поштују многи окрузи, односно школске управе, подружнице и школе које су домаћини такмичења);
- *достављање неуредне и непотпуне документације* (недостају цедуљице са подацима о имену и презимену учесника такмичења, разреду, школи и месту; спискови ученика шаљу се у форми фотографије, а не у предвиђеним табелама и др.);
- *несагласје између појединих питања и предвиђеног програма такмичења објављеног у Информатору Друштва* (поново се поткрала грешка састављачима тестова за основне школе, а то не би смело више да се дешава).

У расправи поводом ових проблема, који умногоме отежавају рад Друштва, учествовали су: Зона Мркаљ, Ана Батас, Љубомир Поповић, Милан Стакић, Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Босиљка Милић, Верица Ракоњац Павловић, Бранка Максимовић и Милан Шиповац.

Будући да је ревизија тестова активност која захтева много времена и пажње, Ана Батас је предложила да Друштво следеће године формира неколико ревизионих комисија за свако такмичење.

Проф. Милорад Дешић рекао је да је неопходно поново обавити разговор са састављачима тестова и скренути им пажњу да морају да усагласе свако питање са наставним планом и програмом за одређени разред и предвиђеним програмом за одређени ниво такмичења. Такође, морају да поведу више рачуна о техничком сређивању тестова како не би било никаквих недоумица и непредвиђених проблема због неуређености документа (нпр. недостатак простора за уписивање одговора, словне грешке и сл.).

Проф. Милан Стакић предложио је да се Програм такмичења, објављен у Информатору, поново доради тако што ће се сви садржаји програма прецизније представити.

Како на тржишту постоји велики број акредитованих уџбеника које ученици и наставници користе у настави, а самим тим и велики број термина за именовање књижевнотеоријских појмова и језичких појава, проф. Љубомир Поповић дао је конкретан предлог да се направи номенклатура свих термина који ће се прихватати на такмичењима. Бранка Максимовић је овај предлог подржала, као и остали чланови Управе.

Верица Ракоњац Павловић подсетила је да Друштво никада није уважавало одговоре ученика који су прецртани – мора се успоставити разлика између редовне наставе и такмичења и мора се водити рачуна о угледу такмичења.

Босиљка Милић је констатовала да је највећи проблем немарност окружних комисија за прегледање, превелики број грешака које праве, а да поштовање принципа и правила од стране Друштва често изазове бунт наставника и родитеља, посебно када се ученицима приликом ревизије тестова одузму бодови који су на окружном нивоу погрешно признати.

Вељко Брборић је рекао да рад појединих школских управа лоше функционише, а оне су заједно са подружницама задужене за организацију општинских и окружних такмичења. У вези са тим, председница Зона Мркаљ је изјавила да би можда требало у помоћ позвати Министарство и одржати један састанак на којем би се евентуално покушало решавање одређених проблема на терену.

Милан Шиповац је предложио да се искористе могућности технолошког напретка и да се на сајту Друштва наредне године направи форма списка у којем ће организатори такмичења уписивати резултате. Такав списак би се аутоматски генерисао – тиме ће се уштедети на времену које се изгуби у прекуцавању, сортирању и сређивању података.

У већини градова/округа подружнице постоје, али не преузимају део одговорности на такмичењима (у неким окрузима подружнице и

не постоје). Упркос Правилнику Друштва, по којем су школске управе и подружнице задужене за достављање тестова Републичкој комисији, често школе које су домаћини окружних такмичења прослеђују тестове Друштву.

Закључак после расправе поводом ове тачке јесте да је Правилник о такмичењима веома добар, али да се у већини случајева не поштује на терену. Сваке године је много проблема у организацији такмичења, увек има незадовољних, али је Друштво, упркос недостатку стално запослених који би обављали мноштво обавеза, увек свој рад базирало на залагању и ентузијазму појединаца и увек је на страни ученика и наставника, чак и када то подразумева велику толеранцију и одређене уступке.

Договорено је да се и овог пута продужи рок за достављање тестова са Окружног такмичења из српског језика и језичке културе (предлог је да Управа донесе одлуку о томе), чак иако то даље ремети активности Друштва – ревизију тестова, сређивање коначних спискова ученика и прављење распореда по учионицама.

Такође, речено је да ће се на наредним састанцима Управе Друштва и на састанцима са подружницама размотрити предлози који би у наредним такмичарским циклусима утицали на успешнију организацију и спровођење свих сегмената такмичења.

3. Издавачка делатност Друштва

Председница Друштва рекла је да ће се *Летопис* Друштва и нови број часописа *Свет речи* објавити уочи такмичења. За похвалу је што је Друштво објавило сепарат са радовима проф. др Љубомира Поповића (чланке *Комуникативно-граматичка анализа реченице* и *Морфолошка анализа: основни појмови*). Ови радови представљају „синтаксу у малом” и биће од велике користи ђацима, студентима филологије, стручној и научној јавности.

4. Разно

Вељко Брборић оштро је критиковао писмо које је Београдска подружница проследила Ани Батас поводом такмичења. Како је проф. Брборић нагласио, језиком претњи и уцена се никада у Друштву није разговарало, о сваком незадовољству се може отворено дискутовати, Друштво је увек спремно за добронамерне критике, али овакав поступак појединих колега је за осуду.

Председница Зона Мркаљ упутила је искрену захвалност својим првим сарадницима, првенствено Вељку Брборићу и Бошку Сувајцићу који су заједно са њом током целог такмичарског циклуса успевали да реше сваки проблем и допринесу ефикасности у раду Друштва.

Велике похвале Управа је упутила Милану Шиповцу, првенствено за одлично уређен сајт Друштва на којем се све релевантне информације благовремено објављују, и Саши Јефтићу, секретару Друштва, који свакодневно брине о свим сегментима рада Друштва.

У Београду, 8. 5. 2019.

Миљана Кравић, записничар

ПРИЛОГ ЗАПИСНИКУ

СЕДМО РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ КЊИЖЕВНОСТИ, УЧЕНИКА ОСНОВНИХ И СРЕДЊИХ ШКОЛА, КЊИЖЕВНА ОЛИМПИЈАДА (Сремски Карловци, 11. мај и 12. мај 2019. године)

1. Именовање Организационог одбора (у прилогу).
2. Именовање Централне комисије за Републичко такмичење (у прилогу).
3. Именовање Ревизионе комисије (у прилогу).
4. Именовање Комисије за преглед тестова на основу евентуалних појединачних приговора, после такмичења.
Основна школа: Зона Мркаљ, Бошко Сувајдић, Данијела Ми-
лићевић.
Средња школа: Зона Мркаљ, Бошко Сувајдић, Јасмина Станковић.
5. Организација у Сремским Карловцима – Карловачка гимназија, директор Радован Ковачевић и Славица Шокица, члан Управе Друштва (припрема учионица, распоред по учионицама, де-
журство, рад на компјутерима уз наше представнике, штампање
материјала и коначних резултата; ужина за ученике и комисије;
организовани обилазак Сремских Карловаца).
6. Припрема тестова, умножавање тестова, паковање тестова;
паковање према распореду у учионицама: Саша Јефтић, Славко
Петакловић, Милан Алексић, Милан Шиповац.
7. Комисија за дешифровање и организационе послове: Милан
Шиповац, Саша Јефтић, Милан Крсмановић, Јасмина Станко-
вић, Јагода Жунић.
8. Дипломе: припрема (Саша Јефтић, Милан Шиповац) и потпи-
сивање: министар Младен Шарчевић, Карловачка гимназија
– Радован Ковачевић и Друштво – Зона Мркаљ.
9. Писање диплома: Бранка Максимовић, Злата Златановић, Вери-
ца Ракоњац Павловић, Босиљка Милић, Надежда Милошевић,
Јадранка Милошевић, Бојана Живановић, Тања Ракић, Јасмина
Пивнички.
10. Провера докумената и сређивање награда: Марија Запутил,
Бојана Живановић, Саша Јефтић.
11. Сатница Програма (у прилогу).
12. Трошкови организације и награда: Друштво, Гимназија, Вукова
задужбина, Министарство просвете, науке и технолошког раз-
воја.

13. Смештај (ноћење) у Сремским Карловцима – око 25 места о трошку Друштва (полупансион).
14. Награде ученицима и наставницима: поклони Друштва, поклони Вукове задужбине, поклони издавача-спонзора (Едука, Клет, Нови Логос, Бигз, Вулкан).
15. Превоз комбијем за чланове комисија и индивидуални превоз.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

- ✓ Зона Мркаљ, председник Друштва, Филолошки факултет, Београд, Централна комисија.
- ✓ Бошко Сувајџић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд, Централна комисија.
- ✓ Зорица Несторовић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Вељко Брборић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Александар Милановић, потпредседник Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Љубомир Поповић, члан Управе Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Душан Иванић, члан Управе Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Љиљана Бајић, члан Управе Друштва, Филолошки факултет, Београд.
- ✓ Босиљка Милић, секретар Друштва, Пожаревац.
- ✓ Злата Златановић, члан Надзорног одбора Друштва, Београд.
- ✓ Оливера Радуловић, члан Управе Друштва, Филозофски факултет, Нови Сад.
- ✓ Јасмина Станковић, члан Управе Друштва, Београд.
- ✓ Бранка Максимовић, члан Управе Друштва, Београд.
- ✓ Верица Ракоњац Павловић, члан Управе Друштва, Београд.
- ✓ Милка Андрић, Министарство просвете, Београд.
- ✓ Весна Муратовић, Министарство просвете, Београд.
- ✓ Душко Бабић, Филолошка гимназија, Београд
- ✓ Јадранка Милошевић, Завод за унапређивање образовања и васпитања.
- ✓ Славко Вејновић, Вукова задужбина.
- ✓ Милан Крсмановић, технички секретар Друштва, Београд.
- ✓ Марија Запутил, технички секретар Друштва, Београд.

ОРГАНИЗАЦИЈА ТАКМИЧЕЊА

Такмичење Друштва „Књижевна олимпијада” ушло је у Програм такмичења Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и финансирано је из Буџета.

Организатори такмичења: Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Карловачка гимназија.

Реализатор такмичења: Гимназија у Сремским Карловцима.

Покровитељ такмичења: Вукова задужбина.

Спонзори такмичења: Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Филолошки факултет Универзитета у Београду; ИК „Едука”, ИК „Klett” и „Нови Логос”; БИГЗ, ИК „Вулкан”, Чигоја штампа, Београд.

**ПРОГРАМ ТАКМИЧЕЊА (САТНИЦА ПРВОГ ДАНА)
СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ 11. МАЈ 2019. ГОДИНЕ
(основна школа)**

- 08.30–09.45 Долазак учесника у Сремске Карловце
(НАПОМЕНА: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 9.30 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 09.00–09.30 Смештај издавача и њихових издања на клупе (припремљене штандове, њих 4) у холу гимназије
- 10.15 Свечано отварање такмичења
- 10.30–10.45 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 11.00–12.30 Попуњавање теста
(НАПОМЕНА: У свакој учионици дежура по један наставник кога одреди Карловачка гимназија и по један наставник кога одреди Друштво за српски језик и књижевност Србије. Дежурни су обавезни да сачине записник о дежурству у свакој учионици.)
- 12.30–13.00 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије.
Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13:00–15:30 (Условно) Наставници/пратиоци и ученици имају организован обилазак Сремских Карловаца: „Путевима српског језика и књижевности”.
Подељени су у неколико група. Свака група је названа по једном од писаца: нпр. Мануил Козачински, Доситеј Обрадовић, Лукијан Мушицки, Јован Стерија Поповић, Сима Милутиновић Сарајлија, Вук Стефановић Караџић, Бранко Радичевић, Милош Црњански...
Наставници се распоређују као пратиоци сваке групе. Овај обилазак организује Карловачка гимназија.
- 13.00–16.30 Комисије прегледају тестове, припремају Билтен, дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17.00 Саопштавање резултата Седмог републичког такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада”, додела

диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место.

НАПОМЕНА: У случају кише, проглашење победника биће у свечаној сали Гимназије, према следећем редоследу: 17.00 седми разред; 17.15 осми разред.

**ПРОГРАМ ТАКМИЧЕЊА (САТНИЦА ДРУГОГ ДАНА)
СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ 12. МАЈ 2019. ГОДИНЕ
(средња школа)**

- 08.30–09.30 Долазак учесника у Сремске Карловце
(НАПОМЕНА: Професори који су одређени за рад у комисијама за дежурство / прегледање / ревизију / дешифровање, пријављују се у 09.15 часова у зборници Карловачке гимназије, где ће добити конкретна упутства о раду.)
- 09.00–09.30 Смештај издавача и њихових издања на клупе (припремљене штандове, њих 4) у холу гимназије
- 09.30–09.45 Свечано отварање такмичења
- 09.45–10.15 Улазак ученика у учионице (према списковима објављеним на сајту Друштва и оглашеним на улазу у Гимназију и датом распореду по учионицама)
- 10.30–12.00 Попуњавање теста (УЧЕНИЦИ ДРУГОГ И ТРЕЋЕГ РАЗРЕДА)
(НАПОМЕНА: У свакој учионици дежура по један наставник кога одреди Карловачка гимназија и по један наставник кога одреди Друштво за српски језик и књижевност Србије. Дежурни су обавезни да сачине записник о дежурству у свакој учионици.)
- 12.00–12.30 Дежурни предају тестове у зборници Гимназије.
Ужина за ученике и чланове комисија.
- 13.00–14.30 Попуњавање теста (УЧЕНИЦИ ПРВОГ И ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА)
- 13.00–17.00 Комисије прегледају тестове, припремају Билтен, дипломе и награде за награђене ученике и наставнике.
- 17.30 Саопштавање резултата Седмог републичког такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада”, додела диплома и награда такмичарима и наставницима који су освојили 1, 2. и 3. место У ДРУГОМ И ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ.
- 18.00 Додела награда ученицима ПРВОГ И ЧЕТВРТОГ РАЗРЕДА.
НАПОМЕНА:
У случају кише, проглашење победника биће у свечаној сали Гимназије, према следећем редоследу: 17.15 други

разред; 17.30 трећи разред; 17.45 први разред; 18.00 четврти разред.

Основна школа, 11. мај

Ревизионе комисије:

СЕДМИ и ОСМИ РАЗРЕД

- Олга Сабо
- Предраг Петровић
- Душица Мињовић
- Данијела Милићевић
- Јасмина Станковић
- Марија Запутил

Одговоран: Бошко Сувајцић

Комисија за дешифровање:

1. Славко Петаковић
2. Јагода Жунић
3. Милан Шиповац
4. Милан Крсмановић
5. Вељко Брборић
6. Милан Алексић

Одговоран: Вељко Брборић

Комисија за исписивање диплома:

1. Бранка Максимовић
2. Верица Ракоњац Павловић
3. Злата Златановић
4. Јадранка Милошевић
5. Бојана Живановић
6. Тања Ракић
7. Јасмина Пивнички
8. Босиљка Милић
9. Надежда Милошевић

Информатичка подршка: Милан Шиповац

Средња школа, 12. мај

Ревизионе комисије

ДРУГИ, ПА ПРВИ РАЗРЕД

- Олга Сабо
- Тања Ракић
- Душица Мињовић
- Данијела Милићевић

ТРЕЋИ, ПА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

- Јасмина Станковић
- Марија Запутил
- Предраг Петровић
- Мирјана Стакић Савковић

Одговорна: Зона Мркаљ

Комисија за дешифровање:

1. Славко Петаковић
2. Јагода Жунић
3. Милан Шиповац
4. Милан Крсмановић
5. Вељко Брборић
6. Милан Алексић

Одговоран: Бошко Сувајџић

Комисија за исписивање диплома:

1. Бранка Максимовић
2. Верица Ракоњац Павловић
3. Злата Златановић
4. Јадранка Милошевић
5. Јасмина Пивнички
6. Тања Ракић
7. Бојана Живановић

Информатичка подршка: Милан Шиповац

**ЗАПИСНИК СА РЕДОВНЕ СЕДНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ
ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
(ЧЕТВРТАК, 24. ОКТОБАР 2019. ГОДИНЕ, СВЕЧАНА САЛА
ВУКОВЕ ЗАДУЖБИНЕ)**

Присутни: Зона Мркаљ, Ана Батас, Вељко Брборић, Бошко Сувајдић, Љубомир Поповић, Душка Кликовац, Весна Ломпар, Славко Петаковић, Милан Алексић, Мина Ђурић, Душица Мињовић, Злата Златановић, Верица Ракоњац Павловић, Бранка Максимовић, Надежда Милошевић, Јадранка Милошевић, Душко Бабић, Миљана Кравић, Марија Запутил, Људмила Вуковић, Маријана Неговановић Обрадовић, Аница Бреберина Ђурић, Душица Добродолац, Мирјана Грдинић, Јасмина Пивнички, Данијела Милићевић, Јагода Жунић, Оливера Ђурчић, Весна Муратовић Дробац, Ана Милуновић, Миле Радовановић, Милка Тошић, Биљана Ђорђевић, Мирјана Стакић Савковић, Саша Јефтић.

Зона Мркаљ, председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, потврдом о присутним члановима Управе Друштва и представницима подружница и преношењем оправданих извињења одсутних чланова, констатује да постоји кворум за нормално одвијање седнице. Поздрављајући присутне, председница отвара седницу и предлаже следећи

Дневни ред:

1. Обавештења.
 - Обавештење о награди Скупштине Града Краљева Друштву за српски језик и књижевност Краљево.
 - Обавештење о додели награде колегиници Оливери Крупеж.
 - Обавештење о акредитованим семинарима и план одржавања семинара у зимском семестру 2019/2020. године.
 - Предлог колега са Филозофског факултета у Нишу.
2. Анализа протеклих такмичења и договор о ревизији Правилника о такмичењима.
3. Извештај о раду представника Друштва у Националном просветном савету.
4. Издавачка делатност Друштва – договор о будућим издањима и планирање промоција.
5. Планирање 61. Републичког зимског семинара (утврђивање датума).
6. Извештаји о раду подружница – договор о достављању извештаја.
7. Разно.

На почетку се минутом ћутања одала пошта недавно преминулом професору Живојину Станојчићу.

Пошто је једногласно, без измена и допуна, усвојен предложени Дневни ред и Записник са претходне седнице Друштва, одржане 8. маја 2019. године у Вуковој задужбини, председница је члановима Управе и представницима подружница пренела обавештења о актуелним дешавањима.

1. Обавештења

Обавештење о наградама

Скупштина Града Краљева доделила је награду Друштву за српски језик и књижевност Краљево за брижно неговање српског језика и књижевности. Председница Зона Мркаљ исказала је радост и понос због ове награде, првенствено зато што она представља заслужено признање за активности, залагање и ентузијазам колега из подружница који својим радом афирмишу на локалном подручју Друштво за српски језик и књижевност Србије.

Ана Милуновић, председница Подружнице Краљева, захвалила се у име својих колега и своје име на честиткама Друштва рекавши да ће се и наредних година краљевачки наставници српског језика и књижевности трудити да на прави начин презентују Друштво и његов рад.

Оливера Крупеж, председница Подружнице Моравичког округа, награђена је првом наградом на конкурс у „Час за углед” Издавачке куће „Едука”.

Имена Душице Мињовић, дугогодишњег члана Управе Друштва, и Јасмине Пивнички нашла су се у „Лексикону стваралаца у предуниверзитетском образовању” који је Издавачка кућа „Клет” направила са намером да јавност упозна са стручним и научним стваралаштвом просветних радника који се објективним резултатима издвајају у својој професионалној средини.

Обавештење о семинарима Друштва

Популарни семинар „Ка савременој настави српског језика и књижевности II” одржаће се у наредном периоду у неколико градова. У Смедереву ће реализатори, чланови Друштва, гостовати почетком новембра, формиране су четири групе наставника, направљен је договор о предавачима, а наредних дана ће се утврдити и детаљи организације (термини, предавачи, теме) у Чачку, Новом Саду и Београду. Интересовање за семинар Друштва, на којем се наставници упознају са новим сазнањима у науци и поспешују своје компетенције и методичка знања, из године у годину се наставља.

Обавештење о предлогу Филозофског факултета у Нишу – организација такмичења

Колеге из Департмана за српски језик и Департмана за српску и компаративну књижевност Филозофског факултета у Нишу обратиле су се Друштву за српски језик и књижевност Србије захтевом за презимање организације Окружног такмичења ученика средњих школа из књижевности и Окружног такмичења ученика средњих школа из српског језика и језичке културе. Како је у захтеву наглашено, циљ је првенствено промоција студијских програма на Факултету код средњошколаца, а захваљујући добрим техничким ресурсима, могуће је успоставити једнаке услове за све такмичаре.

У дискусији поводом ове тачке учествовали су Зона Мркаљ, Вељко Брборић и Аница Бреберина Ђурић, представница Подружнице Ниша. Зона Мркаљ је истакла да подржава овај предлог, јер је важно да се ученици што више вежу за наставне предмете и заволе их како би се касније поделили за њихово студијско проучавање. Вељко Брборић је подсетио да је Друштво својевремено тражило од Факултета простор за организацију семинара, али да одговор није био позитиван. Аница Бреберина Ђурић је констатовала да је све мање уписаних студената на студије програма Србистике, те да ће организација такмичења можда допринети да се стање промени набоље.

Предлог Филозофског факултета у Нишу једногласно је изгласан.

2. Анализа протеклих такмичења и договор о ревизији Правилника о такмичењима

Милан Шиповац направио је анализе такмичења у такмичарском циклусу претходне, школске 2018/2019. године, са статистичким подацима о броју учесника и учинку ученика на такмичењима свих нивоа. Будући да колега Шиповац није присуствовао данашњој седници, Зона Мркаљ је рекла да ће Управи Друштва накнадно доставити урађене анализе.

Циљ Друштва је да сваки сегмент свог рада континуирано унапређује, те је у складу с тим на једној од претходних седница Управе било договорено да се приступи измени Правилника о такмичењима, а на овој седници је Зона Мркаљ, председник Друштва, то питање поново актуализовала.

Душица Мињовић и Миљана Кравић су, после консултација са многим колегама, дале предлог о неким изменама које се односе на две ставке: 1. укидање права директног пласмана; 2. смањивање прага пролазности са општинског на окружни ниво такмичења на 15 бодова.

У расправи поводом ове тачке учествовали су: Зона Мркаљ, Вељко Брборић, Душка Кликовац, Ана Батас, Марија Запутил, Душица Мињовић, Миљана Кравић, Душко Бабић, Мирјана Стакић Савковић и други.

Према важећем Правилнику о такмичењима право директног пласмана подразумева да ученици који су у прошлогодишњем циклусу такмичења учествовали на окружном такмичењу стичу право директног учешћа на општинском такмичењу, а да ученици који су учествовали на Републичком такмичењу стичу право директног учешћа на окружном такмичењу. Вредновање резултата из претходне школске године једино је релевантно у Правилнику о такмичењима Друштва за српски језик и књижевност Србије – према правилницима других стручних друштава ученици у новој школској години приступају свим нивоима такмичења.

Душица Мињовић је предложила да за такмичарски циклус у текућој школској години резултати постигнути у претходној школској години не обезбеђују директан пласман, али је нагласила да би се о овом предлогу морало подробије дискутовати.

Мирјана Стакић Савковић и Душко Бабић сматрали су да право директног пласмана не треба укидати, односно да Друштво треба да најави наставницима, уколико овај предлог усвоји, од које школске године ће он важити.

Марија Запутил дала је предлог да право директног пласмана имају ученици који су освојили једно од прва три места.

Вељко Брборић је истакао да је боље и рационалније да остане право директног пласмана, јер се тако повећава број учесника на такмичењима.

Зона Мркаљ је сутерисала представницима подружница да ову ставку размотре са својим чланством, па да се после тога о овој тачки расправља на некој од наредних седница.

Према садашњем Правилнику, ученик који освоји 15 бодова на општинском нивоу такмичења има треће место, али нема проходност на даљи (окружни) ниво такмичења. Миљана Кравић је дала предлог да се смањи праг пролазности са општинског на окружни ниво такмичења на 15 бодова (док би праг пролазности на републички ниво такмичења остао исти – 18 бодова). Аргументи које је Миљана Кравић навела у прилог овој измени су следећи: 1. ова измена не би представљала никакво финансијско оптерећење за Друштво уколико би на окружном нивоу био већи број такмичара, јер општинска и окружна такмичења организују подружнице у сарадњи са школама-домаћинима; 2. спречила би се двојака тумачења Правилника (многе колеге и ученици су збуњени тренутним правилом – да ученик освоји 15 бодова и треће место на општинском нивоу, а да нема пласман у даљи ранг такмичења); 3. усвајањем ове измене спречило би се донекле спуштање прага пролазности које је Друштво у последњем периоду често одобравало.

Ана Батас је овај предлог подржала – као одговорна за Такмичење из српског језика и језичке културе сусретала се са бројним позивима наставника из целе Србије који су на различите начине тумачили актуелни Правилник. Марија Запутил је такође сматрала да ова измена иде у прилог ученицима.

Зона Мркаљ, председница Друштва, ставила је *предлог да се смањи праг пролазности са општинског на окружни ниво такмичења на 15 бодова и он је једногласно усвојен.*

3. Извештај о раду представника Друштва у Националном просветном савету

Јасмина Станковић, представник Друштва у Националном просветном савету, одсутна је због болести, али је Зона Мркаљ проследила детаљан извештај о активностима НПС-а.

Од конституисања НПС-а априла 2018. године до данас одржано је 23 седнице на којима су усвојени многобројни правилници и закони. Јасмина Станковић посебно у свом извештају истиче усвајање правилника о реформисаним програмима наставе и учења за одређене разреде основних и средњих школа, усвајање правилника о програмима нових смерова у гимназијама, програмима учења националних мањина и друго. Усвојени су стандарди за вредновање уџбеника и још много тога на чему су претходно радиле одређене радне групе МПНТР, ЗУОВ и ЗВКОВ. Оно што је најважније јесте да је број часова за предмет Српски језик и књижевност остао исти (цео извештај објављен је у овом Летопису).

Зона Мркаљ је присутне подсетила да још увек није усвојен предлог ревидираних образовних стандарда ученичких постигнућа за крај основног образовања и васпитања за наш предмет (нико не зна разлог зашто). Такође, прокоментарисала је и актуелне вести да ће се примена измена у правилницима о матурском испиту на крају средње школе вероватно одложити до даљег.

4. Издавачка делатност Друштва – договор о будућим издањима и планирање промоција

Вељко Брборић је кратко упознао чланове Управе Друштва и представнике подружница са издањима која треба да се штампају до Републичког зимског семинара (*Летопис Друштва за српски језик и књижевност Србије*, нови бројеви часописа *Свет речи* и *Књижевност и језик*). Брборић је обавестио чланове Друштва да према новим правилима часопис *Књижевност и језик* више не може да се издаје као двоброј, те ће од сада часопис бити једнобројан. Уколико Друштво буде имало новца, до Републичког зимског семинара штампаће се још неко издање, а ако не буде било довољно финансијских средстава, нова издања штампаће се у пролећном периоду.

У дискусији поводом ове тачке учествовали су: Зона Мркаљ, Љубомир Поповић, Бранка Максимовић, Данијела Милићевић, Ана Милуновић.

Зона Мркаљ је објаснила да издавачка делатност Друштва зависи од материјалне потпоре. Сваке године јављају се исти проблеми – МПНТР

касни са пребацивањем новца за републичка такмичења, а од тих средстава велики део (скоро милион динара) утроси се на издавање редовних публикација Друштва. Друштво нема никакву зараду од продаје својих издања, јер се велики број примерака дарује ученицима, наставницима и сарадницима.

Бранка Максимовић је, на основу консултација са Босиљком Милић, предложила да се подружнице више ангажују поводом продаје издања Друштва – требало би да школама предложи да обавезно наручују часописе Друштва за школске билбиотеке.

Зона Мркаљ је подсетила на договор са једног од претходних састанака – да подружнице које имају своја финансијска средства откупљују одређен број књига од Друштва. Само је Смедерево, односно Подружница Подунавског округа, испоштовала тај договор.

Проф. Љубомир Поповић је предложио да се прекине досадашња пракса поклањања издања Друштва страним славистима – требало би им књиге продавати. Његов предлог је и да се издања Друштва понуде страним лекторатима и лекторима који посећују Филолошки факултет и нашу земљу.

Данијела Милићевић је рекла да се о овој теми говорило и на општинским активима у Београду, као и да је потребна тешња сарадња Друштва и библиотекара након чега је Зона Мркаљ подсетила да Друштво за српски језик и књижевност Србије има потписан Уговор о сарадњи са удружењем библиотекара, али да у пракси он слабо резултира dobrим учинцима.

Вељко Брборић је закључио да ниједна школа није претплатник часописа Друштва – то је, нажалост, огледало данашњице и наша реалност. Школе углавном немају своја средства, него се финансирају из градских буџета, а новац често није ни опредељен за набавку стручне литературе. Ипак, важно је да, упркос сталним проблемима, издавачка делатност Друштва опстаје.

5. Планирање 61. Републичког зимског семинара (утврђивање датума)

Донета је одлука о термину 61. Републичког зимског семинара – он ће се одржати *7. 8. и 9. фебруара 2020. године*. Термин не представља најбоље решење зато што је усред зимског распуста и испитног рока на факултету, али другог решења нема (прво полугодиште траје до петка, 31. јануара, државни празник је за викенд, те се неће радити 15. 16. и 17. фебруара).

6. Извештаји о раду подружница – договор о достављању извештаја.

Председница Зона Мркаљ је замолила представнике подружница да извештаје о раду доставе Друштву до 1. децембра 2019. године. Будући да су досад извештаји подружница били у различитом облику, да су

коришћени различiti фонтови и величина слова и да је било у многим извештајима техничких пропуста, председница је скренула пажњу на потребу изједначавања – сугерисала је да се користи начин уређивања текста који је у часопису „Књижевност и језик”.

7. Разно

Како Друштву често многи замерају да није довољно ажурно када је реч о утицају на језичку културу новинара и медија, Зона Мркаљ је дала предлог о којем треба размислити – да Друштво осмисли обуку за водитеље и новинаре. Према њеним речима, Друштво има компетентне кадрове који би такву обуку реализовали.

Ана Батас је подсетила да је својевремено Коларчева задужбина имала обуку о језичкој култури и да је за њу владало слабо интересовање – углавном су обуку похађали наставници и други, а не они којима је најпотребнија за побољшање говора и дикције.

Проф. Љубомир Поповић је рекао да би Друштво на неки начин морало да успостави сарадњу са српским школама у иностранству преко Министарства просвете, Министарства културе и информисања или Министарства спољних послова. Према његовом мишљењу, требало би размислити о писању акценатске читанке која би била корисна ученицима, наставницима и другима који желе да негују правилан говор.

Вељко Брборић је подсетио да лекторе тренутно имају само РТС и „Политика” док је у другим медијским кућама неговање говорне културе потпуно занемарено.

Будући да је Марија Запутил у својој школи део Тима за пројекте, Зона Мркаљ је предложила да се и Друштво по том питању више ангажује (тима би се више афирмисао рад Друштва у целини, а можда би се обезбедила путем пројеката и одређена финансијска средства).

Аница Бреберина Ђурић из Подружнице Ниша замолила је да Друштво протумачи четрдесеточасовно задужење наставника у оквиру радне недеље – да ли је за предмет Српски језик и књижевност недељни фонд 18 часова, с обзиром на то да се мора узети у обзир и прегледање писмених задатака или је ипак другачије (од школе до школе различито се формирају задужења наставника и различито се додељује фонд часова).

Сложивши се да је на терену несагласје у тумачењу задужења прописаних правилницима, Зона Мркаљ је рекла да Друштво не може ни на који начин да на овај проблем утиче – одлука о задужењу наставника зависи најпре од директора, односно надлежне школске управе.

Бошко Сувајџић је констатовао да Друштво не може да утиче ни на реформе у програмима наставе и учења иако би задужени за одлуке најпре требало да чују сугестије струке.

Ана Милуновић је обавестила присутне да је Подружница Краље-ва усвојила Препоруку критеријума за оцењивање на коју је претходно Друштво дало сагласност. Усвајањем Препоруке која садржи прецизне и јасне критеријуме оцењивања постиже се принцип једнакости и објективности у вредновању ученичког знања, те је Подружница Краљево овај документ препоручила свим стручним већима наставника српског језика и књижевности у краљевачким основним и средњим школама.

Јадранка Милошевић, сарадник ЗУОВ-а, закључила је да је тренутно мало акредитованих семинара за предмет Српски језик и књижевност и да чланови Друштва треба да размисле о евентуалној акредитацији одређених обука за ове области.

Мирјана Стакић Савковић је питала како треба решити недоумице поводом великог броја изборних текстова у реформисаним програмима наставе и учења, те јој је Зона Мркаљ појаснила да они не могу бити уврштени у питања на матурском испиту.

Председница Друштва на крају се захвалила присутнима који су поред бројних обавеза одвојили време да дођу на седницу и позвала их је да посете Сајам књига који траје ове недеље.

У Београду, 24. 10. 2019.

Миљана Кравић, записничар

**ЗАПИСНИК СА САСТАНКА УЖЕ УПРАВЕ ДРУШТВА
ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ
(одржаног 12. 12. 2019. са почетком у 11.00 сати)**

Присутни: Зона Мркаљ, Ана Батас, Весна Ломпар, Вељко Брборић, Бошко Сувајџић, Александар Милановић, Славко Петаковић, Саша Јефтић, Марија Запутил.

Дневни ред:

1. Организација 61. Републичког зимског семинара
2. Такмичења
3. Предлози за нову Управу Друштва

Закључци:

1. Зона Мркаљ отворила је састанак Управног одбора поздравивши све присутне. Због обавеза и планова Филолошког факултета и испита на факултету, 61. Републички зимски семинар биће одржан од 07. до 09. фебруара 2020. године. Предложено је да се број радионица смањи, првенствено због испитног рока. Управа се сложила да број радионица првог и другог дана буде између 10 и 12. Александар Милановић рекао је да треба имати у виду да на радионицама буду професори и асистентни са обе катедре и поједини афирмисани наставници. Предлози за пленум су различити, те је договорено да се позову Душан Иванић, професори са факултета у Крагујевцу, потом Слободан Владушић. Један од предлога Александра Милановића је да у програм буде укључено представљање Вукове спомен школе, што је Управа подржала. Ана Батас предложила је да се презентација књига Друштва измести из пленума.
2. Зона Мркаљ нагласила је да постоји проблем око одржавања републичких такмичења када је реч о терминима. Наиме, Милка Андрић је јавила да су прва три викенда у мају заузета јер су тада национална тестирања (други и трећи викенд, први викенд је празник), те је предложено да Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” буде 23. и 24. маја, а Такмичење из српског језика и језичке културе 30. и 31. маја. Програми такмичења биће усаглашени са реформским променама и објављени у новом Информатору.
3. Зона Мркаљ предложила је да нови председник Друштва буде Весна Ломпар, а заменик Славко Петаковић, сматрајући да су

они допринели раду Друштва. Вељко Брборић истакао је да су они озбиљни сарадници Друштва, те замолио да Ана Батас остане координатор такмичења из језика, а Зона Мркаљ координатор такмичења из књижевности. Бошко Сувајдић посебно је нагласио да су последња два мандата била веома добра и квалитетна, да се континуитет Друштва наставио, да је добро што Друштво има и издаје *Летопис* јер су у њему све неопходне информације за рад Друштва. Александар Милановић захвалио се Зони Мркаљ и Ани Батас на напорном и квалитетном раду у протекле четири године. Изразио је жаљење што Ана Батас не може да преузме функцију председника Друштва и сматра да је Весна Ломпар најбољи могући предлог; такође, нагласио је да је Славко Петаковић доказани члан Друштва, као и да за такмичења, семинаре и часописе има одличне тимове који добро функционишу. Зона Мркаљ напоменула је да ју је Зорица Несторовић звала телефоном и да је молила да се изузме из Управног одбора због обимности свог посла, а да жели да остане члан Шире управе. Вељко Брборић рекао је да треба оставити могућност Весни Ломпар и Славку Петаковићу да сами седну и размисле како ће и шта даље, а да су сви ту да помогну и учествују у даљем раду Друштва. Такође, сматра да је Шира управа велика, и да она треба бити пре свега функционална. Ана Батас захвалила се свима на дивним речима, рекавши да је функцију потпредседника пре четири године прихватила због Зоне Мркаљ и да сматра да на њеној катедри има других људи који треба да буду председници Друштва; истакла је да су Весна Ломпар и Славко Петаковић идеални предлози. Славко Петаковић захвалио се на будућој кандидатури, рекавши да му је част бити у врху Управе. Рекао је да зна колико се напора улаже у рад Друштва, да су он и Весна Ломпар већ разговарали, и да су око рада и принципа Друштва постигли договоре, а да у потпуности рачунају на подршку својих колега. Зона Мркаљ рекла је да су порези и доприноси велики издаци за Друштво, да је цена штампања књига висока, да је предлог Весне Ломпар да часопис „Свет речи” излази само у електронском облику, одличан. Ана Батас похвалила је досадашњи рад Саше Јефтића, истакавши да он о свему води рачуна и ради паралелно више ствари; похвалила је и рад Милана Шиповца који је све учинио да сајт боље функционише. Зона Мркаљ додала је да је његов рад неопходан, да је Милан Шиповац доста олакшао рад Друштва јер се сада и уверења попуњавају електронски, да Саша Јефтић одлично ради на комплетној организацији семинара и припреми

такмичења (велики број различитих профактура, телефонских позива и сл.), као и рад Надице Миловановић која је у Друштву задужена за све правне уговоре и попис књига. Ана Батас рекла је да постоји много проблема око дистрибуције тестова за такмичења и да ће Милан Шиповац ове године покушати да и то електронски олакша. Весна Ломпар дала је предлог да тестове за 7. и 8. разред уместо Дине Томић ради Валентина Илић.

Састанак је завршен у 13.00 сати.

Марија Запутил, записничар

ОБАВЕШТЕЊА

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАЦИОНАЛНОГ ПРОСВЕТНОГ САВЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Конститутивна седница Националног просветног савета одржана је 02. 4. 2018. године, у Палати „Србија”. За годину и по дана одржане су двадесет три седнице и усвојен низ нових планова и програма за основно и средње образовање. Дате су сугестије за измене и допуне закона везаних за просвету.

Рад Савета у протеклом периоду био је веома жив, активан и плодотворан. У овом периоду су донети реформисани програми наставе и учења за основну школу, уведени нови смерови за гимназије као и програми за средње стручне школе и националне мађине.

Национални просветни савет је делатност остваривао како на редовним седницама тако и кроз друге организационе облике, формирањем радних група, као и делегирањем чланова Савета у одређене радне групе Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и кроз учешће на различитим скуповима у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Основно образовање

Предлози планова и програма наставе и учења за ученике основне школе су на Националном просветном савету добили позитивно мишљење уз сугестије које су прослеђене Министарству просвете, науке и технолошког развоја.

Усвојен је и Предлог измена и допуна Правилника о наставном плану и програму за ученике седмог и осмог разреда основног образовања и васпитања обдарених за математику.

Опште средње образовање

Уз сугестије на план и програм наставе и учења за први и други разред гимназије, Национални просветни савет је дао позитивно мишљење.

План и програм Рачунарске гимназије је добио позитивно мишљење Националног просветног савета.

Национални просветни савет је дао позитивно мишљење на Предлоге планова наставе и учења за Математичку гимназију, филолошке гимназије, гимназије за ученике са посебним способностима, гимназије за ученике са посебним способностима за рачунарство и информатику.

Средње стручно образовање

Национални просветни савет је дао позитивно мишљење уз сугестије на предлог плана и програма наставе и учења општеобразовних предмета за постојеће и нове образовне профиле.

Српски језик и књижевност као општеобразовни предмет задржао је досадашњи фонд часова у средњем стручном образовању.

Српски језик и вештина комуникације за медицинске школе као изборни предмет добио је такође позитивно мишљење Националног просветног савета.

Стандарди

Национални просветни савет је разматрао и дао позитивно мишљење уз сугестије на:

- стандарде квалитета електронских уџбеника;
- стандарде компетенција за професију васпитача и њиховог професионалног развоја;
- стандарде квалитета рада школа и предшколских установа;
- образовне стандарде постигнућа за крај општег средњег образовања предмета матерњи језик и књижевност.

Закони

Национални просветни савет је дао позитивна мишљења на Нацрт закона о професијама од посебног интереса за Републику Србију и условима за њихово обављање, као и на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о Високом образовању, уз сугестије Националног просветног савета.

Национални просветни савет је дао позитивно мишљења на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, уз предлоге и сугестије које су у име Друштва дефектолога Србије, Националних савета националних мањина, Уније синдиката просветних радника Србије, Друштва за српски језик и књижевност Србије, Друштва за стране језике и књижевности Србије, Друштва историчара Србије изнели чланови Националног просветног савета.

Позитивно мишљење Национални просветни савет је дао на Нацрт закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању.

Национални просветни савет је упознат са тренутним стањем инклузивног образовања и свим досадашњим постигнутим резултатима, изазовима и перспективама у основном и средњем образовању.

Национални просветни савет је упознат са Извештајима о завршним и пријемним испитима из 2018. и 2019. године и мерама које ће Министарство просвете, науке и технолошког развоја предузимати у циљу подизања квалитета пријемних и завршног испита, уз сугестију о повећању процента заступљености задатака отвореног типа на тестовима ради подизања њихове валидности.

Седницама Савета су присуствовали представници: Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, Министарства просвете, науке и технолошког развоја и УНИЦЕФ-а у Републици Србији.

У наредном периоду Национални просветни савет бавиће се пројектом „Државне матуре” уз жељу стручњака који раде на том пројекту да присуствују седници Савета, како би разговарали о свим питањима који се односе на организовање државне матуре у Републици Србији.

Чланови Савета упознати су са Пројектом „Демократска култура – квалитетно образовање за све”, који ће бити реализован у сарадњи Савета Европе и Министарства просвете, науке и технолошког развоја, а подразумева јавни позив школама да предложе активности које ће подржавати вредности глобалне и локалне културе. Назначено је да Национални просветни савет први пут има активну улогу у једном таквом пројекту.

Од јуна ове године седнице Националног просветног савета одржане су у Манастиру Студеница, Истраживачкој станици Петница и у Средњој православној богословији „Свети Кирило и Методије” у Призрену. По завршеној седници Савета, након посете призренској Богословији, чланови су посетили манастир Дечане и Пећку патријаршију. Дирљив боравак у највећим светињама на територији Косова и Метохије, манастирима Бањска, Архангели, Дечани и Пећка патријаршија, омогућио је увид у тренутне прилике које владају у јужној српској покрајини. Закључено је да и убудуће бар једном годишње седница Савета буде организована на Косову и Метохији.

У Београду, 21. октобра 2019.

Јасмина Станковић, члан Националног просветног савета
(у својству представника Друштва за српски језик
и књижевност Србије)

САРАДЊА ДВА ДРУШТВА (Пример добре праксе)

Шести редовни Републички семинар за наставнике српског језика и књижевности Републике Српске – из угла учесника Републике Србије

И ове године настављена је добра сарадња између Друштва за српски језик и књижевност Србије и Друштва наставника српског језика и књижевности Републике Српске. Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске¹ ове године² организовало је Шести редовни Републички семинар за наставнике српског језика и књижевности Републике Српске. Већ другу годину заредом на позив председника Друштва проф. др Ранка Поповића и проф. др Зорице Никитовић, у сарадњи са Друштвом за српски језик и књижевност Србије, наставницима Републике Србије омогућена је бесплатна котизација за учешће на семинару³. На позив се одазвало двадесетак наставника из Србије и имало задовољство да присуствује семинару који се, као и претходне године, одржао у хотелу „Бистрица” на Јахорини.

Проф. др Ранко Поповић отворио је Шести редовни Републички семинар уз захвалност наставницима⁴ који су се одазвали да присуствују семинару. Истакао је да се у оквиру програма рада Друштва тежи континуираном унапређивању наставе српског језика и књижевности, стручном усавршавању наставника на теоријско-методолошком и методичком плану, као и на ширењу издавачке делатности Друштва⁵. Затим су најављена предавања кроз пленум и радионице.

¹ Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске основано је 1995. године на Филозофском факултету у Бањој Луци.

² 28. и 29. септембар 2019. године

³ Мора се напоменути да наставници Републике Српске такође имају бесплатну котизацију за учешће на Републичком зимском семинару у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, Филолошког факултета Универзитета у Београду и Министарства просвете, науке и технолошког развоја – већ уназад више од 15 година.

⁴ Око 150 наставника Републике Српске и око 20 наставника Републике Србије.

⁵ Најзначајнија публикација је часопис *Прилози* који се бави проблемима наставе српског језика и књижевности у циљу побољшавања наставног процеса.

Семинар је обухватио два пленарна излагања и три радионице⁶ првог дана⁷ и једно пленарно излагање другог дана⁸:

Пленарна излагања

1. *Књижевност као етика*, проф. др Дарко Ђого (Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки”, Фоча)
2. *Законоправило Светог Саве и сакрални језички изрази у књижевном тексту*, проф. др Зорица Никитовић (Филолошки факултет, Бања Лука)

Рад у секцијама

1. *Светосавско предање у школској настави српске књижевности*, доц. др Владан Бартула
2. *Примјери добре праксе у настави српског језика*, Весна Ркман
3. *Интертекст у књижевности и популарној култури – мотивација и валоризација ученика*, Борјан Митровић

Пленарно излагање

1. *Последице претераног бављења продуктима савремене технологије (интернет, видео игре, социјалне мреже, мобилни телефон, ТВ и др.)*, Влајко Пановић, специјалиста медицинске психологије.

Др Дарко Ђого, професор Богословског факултета „Свети Василије Острошки” у Фочи, проректор за духовне науке, уметности и спорт, у свом излагању *Књижевност као етика* посматра књижевност из више углова. Он сматра да, кад је реч о проучавању светске књижевности, треба поћи од читања и тумачења Платонових и Аристотелових дела, док, кад је у питању српска књижевност – пожељно је поћи од хагиографских и литургијских текстова. Човекова животна тежња треба да буде у сазнању и делању, а управо су Аристотел, Платон и српска средњовековна књижевност полазишта за поуздано сазнање и схватање књижевности. Етички принцип, који се овде сагледава не само у оквиру стабилног карактера појединца, већ се односи на вечитост човека и света, утиче на то да један

⁶ Свака радионица је поновљена два пута, те је сваки наставник могао да изабере и присуствује двома радионицама.

⁷ Првог дана семинара сви учесници пре отварања Семинара добили су котизацијске пакете.

⁸ За други дан семинара била су планирана два пленарна излагања. Друго пленарно излагање: *У поводу 800 година самосталности Српске православне Цркве* – разговор о књизи: Слово славе Сави – антологија светосавља, говоре: доц. др Владан Бартула (приређивач), академик Бранко Летић, проф. др Ранко Поповић, Борјан Митровић – било је отказано јер Друштво није имало новчаних средстава да одштапа књигу. Након пленарног излагања другог дана сви учесници добили су сертификате о учешћу на Семинару.

књижевни текст не треба да буде илустрација језичке и културолошке удаљености, него увек отворени позив на живљење врлине. Читање и тумачење једног списка увек треба да буде етички чин.

Проф. др Зорица Никитовић у другом пленарном излагању *Законоправило Светог Саве и сакрални језички изрази у књижевном тексту* говорила је о зборнику црквеног и световног законодавства *Законоправило Светог Саве* у част 800 година од стицања аутокефалности Српске православне цркве. Нагласила је важност и величину ове књиге⁹ и због чега су закони важни. По речима проф. др Зорице Никитовић „Закони чувају живот неповредивим, одбацујући од грађана оно што је штетно; а штетно је преступљење закона Божијег, тј. гријеси који доносе души помрачење”. Такође, нагласила је и величину Светог Саве, наглашавајући да су одрицање и саможртва, борба за свој род и за духовну самосталност свога народа опште карактеристике Савине личности. Проф. др Зорица Никитовић сматра да треба да се вратимо духовности и језику, и то кроз лексички план, на тај начин што ћемо кроз језик и тумачење језика да тумачимо и анализирамо песме. На примерима песама „Претпразничко вече” Алексе Шантића, „Сиво, суморно небо” Војислава Илића и „Светли гробови” Јована Јовановића Змаја, професорка наводи и образлаже лексеме које имају стилску вредност побожности и духовности¹⁰.

Прва радионица *Светосавско предање у школској настави српске књижевности* била је посвећена првом српском архиепископу и писцу. Доц. др Владан Бартула представио је личност Светог Саве и изнео најзначајније податке о његовом животу, као и анализу његовог књижевног стваралаштва. Искрпно је анализирано *Житије господина Симеона*, са посебним освртом на одељке „Немањин говор приликом одрицања од владарског трона” и „Опис Немањине болести и смрти”. Доц. др Владан Бартула предочио је нове чињенице до којих је дошла филолошка наука. Наставницима је указао на важну потребу да се у раду са ученицима нагласи, поред образовног, и васпитни значај Немањиних речи и дела Светог Саве уопште.

Весна Ркман у својој радионици *Примјери добре праксе у настави српског језика* поделила је са наставницима занимљиве примере наставне

⁹ Почевши од 1219. године па све до 19. века, а делом и у 20. веку, Савино Законоправило служило је као главни правни извор за све источне словенске земље, за све православне словенске цркве, а делом и за државе са православним словенским становништвом – за Србију, за Бугарску (1226) и за Русију (1274), те делимично и за Румунску Цркву.

¹⁰ На пример, лексему „побожно” из стиха „И киша досадно сипи, спровод пролази тако, побожно и полако”, ауторка тумачи: побожан < по Богу + (ј)ан (суфиксална изведеница), хришћански поглед на свет, Јеванђеље, спасење, вечни живот, десет Божијих заповести, пакао, рај, смисао живота на земљи...

практике на изузетним примерима кроз различите наставне методе и веб алате. Представила је насатвне игре *Ланац знања*¹¹ и *Кутија свезналица*, Електронску мапу ума кроз Popplet веб алат, Class tools платформу намењену школи, Roulette Whell¹², Connect Fours¹³, Drag and Drop Quiz¹⁴. Сви ови алати показани на примерима представљају само корист и напредак у развоју праксе.

У трећој радионици *Интертекст у књижевности и популарној култури – мотивација и валоризација* могле су се уочити три целине. У првом делу Борјан Митровић говорио је о томе како елементи популарне културе, који су присутни на друштвеним мрежама и уопште на интернету, могу бити корисни за усвајање градива из српског језика и књижевности. Притом се дискутовало и о питању етичких и естетичких критеријума у вези са употребом елемената популарне културе у настави. Други део радионице тицао се присутности књижевности у популарној култури, облицима те присутности и користи коју од тога можемо имати у настави српског језика и књижевности. Трећи део радионице тицао се односа истине, интертекстуалности, популарне културе и књижевности, на примеру ратне књижевности 1941–1945, са циљем развијања критичког мишљења код ученика.

Другог дана семинара одржано је пленарно предавање које је побудило велику пажњу учесника семинара и показало да нам је осим стручних обука, неопходно и развијање компетенција за васпитну улогу школе. Др Влајко Пановић, специјалиста клиничке психологије, бавио се темом: *Последице претераног бављења продуктима савремене технологије (интернет, видео игре, социјалне мреже, мобилни телефон, ТВ и др.)*. На занимљив и примерима из дугогодишње праксе поткрепљен начин, указао је на опасности које са собом носи савремена технологија и како се борити са њеним изазовима. На примерима две култне књиге нашег времена, 1984. Џорџа Орвела и *Врли нови свет* Олдоса Хакслија, показао нам је тешкоће у образовању и васпитању деце и младих у савременом свету. Указао је на то да млади све мање читају због затрпаности људског ума морем информација са интернета. Посебно је издвојио опасност од порнографских садржаја који су доступни деци. Они доводе до структуралног оштећења мозга деце која постају неспособна да воле и истински се радују. Приметио је да речник младих одражава стање њихове душе на примеру речи „блејати”, која заправо представља „вапај за смислом”. Шта значи „кулирати” ако не „бити мртав хладан”, немати осећања ни према

¹¹ Игра *Ланац знања* замишљена је у виду картица уз објашњења како направити картице и како их искористити у сврху наставе и учења.

¹² Веб алат погодан за прозивање ученика и формирање група.

¹³ Веб алат који служи да се групишу четири појма у четири групе.

¹⁴ Веб алат за прављење спојница.

чему. Најважнији начин борбе против мора бескорисних информација је квалитетно испунити време деце различитим садржајима. Питање блискости је кључно за правилан раст и развој деце и младих људи. Децу треба окренути лепоти и доброти, научити их да уживају у природи и саосећају са њом. Интернет технологија је требало да нам олакша живот, али је условила зависност која онемогућава да рационално сагледавамо приоритете. Игре теже ка радости у реалном свету. У видео играма има елемената забаве, али не и игре. Оне развијају доживљај моћи и победе који није стваран, окупирају пажњу и доводе до развијања фрустрације и нестрпљења. То доводи до губитка пажње и способности учења, поремећаја сна и често до сталне депресије. Оне развијају агресију и аутоагресију, јер деца расту без контроле и традиционих вредности на којима смо ми одрастали. Присутним наставницима др Влајко Пановић је поручио да својом добротом и личним примером помогну деци да одрастају правилно и отргну се од отуђења које им нуде савремене технологије.

Можемо закључити да су полазници семинара из Србије стекли нова искуства и ојачали своје компетенције на Шестом редовном Републичком семинару за наставнике српског језика и књижевности Републике Српске. Иако су школски системи различити, проблеми наставе и реформисања школе су слични у Републици Српској и Републици Србији. Размена искустава на државним семинарима омогућава наставницима да добију нове идеје како да побољшају квалитет наставе, како да буду креативнији и како да превазиђу проблеме који се јављају услед убрзаног развита савремених технологија, те да се искористе на сврсисходан начин. Буран аплауз свих учесника на крају семинара сведочи да су колеге отишле задовољне због стицања нових искустава којима ће обогатити свој будући рад. Сарадња између два Друштва је пример добре наставне праксе коју треба наставити и подржавати и убудуће.

Мср Марија В. Запутил,
Пожаревачка гимназија, Пожаревац
Јасмина Р. Станковић,
ОШ „Ђирило и Методије”, Београд

ЗАХТЕВИ У ВЕЗИ С НОВИМ ПРОГРАМИМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА У СТАРИЈИМ РАЗРЕДИМА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Приликом израде новог програма наставе и учења, први захтеви Министарства просвете били су: растерећење програма и учење оријентисано ка исходима. Програм је, такође, требало ускладити са циљевима основног образовања и васпитања, као и кључним и општим предметним компетенцијама.

У програм књижевности требало је, према томе, укључити дела најзначајних српских књижевника, ради развијања личног и националног идентитета, осећања припадности Републици Србији, поштовања и неговања српског језика, традиције и културе српског народа, али и значајна дела светске књижевности ради развијања интеркултуралности и поштовања светске културне баштине. При избору дела водило се рачуна да дела буду усклађена са узрастом ученика, али и да имају високу уметничку вредност да би ученицима омогућила формирање естетског укуса. Поред неговања уметничких компетенција, нови програм треба да доприноси и развијању функционалне писмености кроз читање са разумевањем различитих типова текстова, као и развијање вештина комуникације – изражавања идеја, мисли, осећања, чињеница и ставова у усменој и писаној форми.

Приликом креирања нових програма уважена су истраживања која показују да ученици све мање читају књиге. Са циљем да се код ученика стекне или развија континуирано читање, у програм је уведена домаћа лектира. Дела за читање код куће наставник треба благовремено да најави, да припреми упутства за истраживачко читање да би ученици имали довољно времена да набаве књиге, прочитају их и припреме се за час. Да би се код ученика неговала навика и вештина читања, неопходно је да се од њих захтева да читају поједина дела у целини, а не само одломке у читанкама.

Новина у новим програмима је појачана изборност – поред обавезних дела која се обрађују у оквиру школске и домаће лектире дат је и списак изборних дела од којих је обавезно обрадити три (у осмом разреду од три до шест). Дела из изборног програма се могу обрађивати као школска лектира, ако су краћа или као домаћа лектира, нарочито ако су у питању романи. У оквиру обавезног дела лектире, такође код неких дела постоји изборност, тако да наставник може бирати које дело од два ће изабрати, у складу са сопственим афинитетима или афинитетима ученика. Никако не треба обрађивати оба дела која су дата алтернативно, јер би то повећало укупан број дела за обраду.

С обзиром да је новим програмом предвиђено да се у сваком разреду раде тематски кругови епских песама, не треба сваку песму која се налази у читанци читати и обрађивати на часу. Као школску лектуру на часу треба обрадити једну или две карактеристичне песме (нпр. „Марко Краљевић укида свадбарину”), а остале песме из истог тематског круга ученици треба да читају код куће.

Сва дела која постоје у програму, а која нису предвиђена као обавезна, наставник препоручује ученицима за читање у слободно време. Наставник мора повремено наћи начин да омогући ученицима да изнесу своје утиске о прочитаним књигама и да их на тај начин подстакне на даље читање.

Захваљујући изборности дела, наставник има већу могућност да оствари креативност у креирању годишњег плана. У упутству новог програма предложено је да се дела повезују тематски и мотивски и дати су неки могући начини тематског груписања дела. Међутим, наставник може на потпуно други начин, разноврсним преплитањем мотива, креирати потпуно нови приступ увезивању дела у тематске целине.

Програм наставе граматике морао је бити усклађен са Стандардима постигнућа ученика, тако да је рестерећење у овом делу програма вршено колико су то Стандарди дозвољавали. Највећа новина у настави граматике је та да се не почиње у истом разреду обрада врста и служба речи, него се са врстама упознају и утврђују их у 2. и 3. разреду, а са учењем служба речи започиње се у трећем. Градиво из граматике је делимично прегруписано по разредима да би се у осмом разреду оставило времена за систематизацију свега што је рађено у претходним разредима.

Наставу језичке културе треба што више повезивати са друге две предметне области. За различите типове вежби треба као језичке предлошке користити текстове у изборном програму. У нижим разредима основне школе налазе се исходи који негују код ученика, поред културе читања, писања и говорења, и културу активног и пажљивог слушања саговорника као и учтиво суделовање у разговору, на чему треба радити и у вишим разредима.

Пошто је већина исхода кумулативна, што значи да се остварују кроз све разреде основне школе, неопходно је да се наставник упозна са свим исходима из претходних разреда. Приликом писања припреме за час, наставник у свој план може уврстити и исходе из претходних разреда, који су у складу са наставном јединицом, али и редефинисати постојеће исходе, или их усмеравати у њиховој специфичности ка појединачним наставним јединицама.

Лела Брдар

Саветник координатор у Центру за развој програма
и уџбеника Завода за унапређивање образовања
и васпитања

КА УЧИОНИЦИ ХХІ ВЕКА НОВИ ПРИСТУП НАСТАВИ И УЧЕЊУ У ГИМНАЗИЈАМА И СРЕДЊИМ СТРУЧНИМ ШКОЛАМА

Питање програма наставе и учења је, по својој природи, изузетно осетљиво. Увођење новина има утицаја не само на систем образовања и васпитања, него и на целокупни систем: сваки програм је, зато, „мали стратешки документ” којим се директно утиче на будуће ставове, знања и умења грађана Републике Србије. Али, програм је само полазни документ! Оно што се заиста догађа у учионицама кључно је за даљи развој образовања, али и за даљи развој друштва у целини.

Програм наставе и учења Српског језика и књижевности је носилац готово свих кључних компетенција (и многих међупредметних) које су прописане Законом. Наравно, нећемо у овом тексту писати о „метапредмету” (предмету који је „изнад” свих осталих) јер се само у креативном међуодносу свих специфичних наука ствара оно потребно знање (у ширем смислу) који ће ученици као „лични пртљак” изнети из средњошколског образовања. Парадигма савременог образовања парадоксално је положена на „решавање једначине са превише непознатих”, па је немогуће извести један једини закључак. Свет одраслих, за који припремамо наше ученике је драматично променљив: то је свет брзих (често и површних) информација које се непредвидљиво мењају. Просто усвајање и репродукција научених чињеница не може више бити „сигуран методички рецепт” јер се зрно знања свакодневно увећава. Креативност (у најширем значењу) постаје аксиом у свим успешним образовним системима. Како, онда, то раде Естонци, Швеђани, Финци, Канађани? Учионица ХХІ века постаје простор у којем ученици самостално одлучују хоће ли индивидуално радити истраживања на компјутеру, учествовати у дебатним клубовима, разговарати са наставником, писати есеј или, једноставно, отићи на место које је предвиђено за одмор. Некада се све ове активности дешавају паралелно. Са становишта нашег образовног система, ова слика изгледа као недостижна позитивна утопија (неки ће рећи: застрашујућа утопија), али је било потребно много времена (па и погрешних процена) да би се дошло до система у којем су сви прихватили ове улоге. А, слобода некада уме да буде застрашујућа! Подразумева права, али и обавезе свих актера! Наше учионице су (барем у већим градовима) довољно простране за све активности, већина гимназија / средњих стручних школа има компјутере, па и брзе интернет везе, те нису потребна велика финансијска средства. У чему је, онда, проблем?! Недовољан број часова? Преоптерећени програ-

ми? Немотивисани ученици и наставници? Родитељи који су незадовољни и непријатељски расположени? Систем вредности? Све заједно? И, како онда неки наставници постижу „чуда“ у том истом ситему, у тим истим учионицама, како постижу сарадњу са тим истим родитељима?

Често заборављамо да је научна компетенција тек једна од потребних за учионицу. Научна методологија (коју смо сви понели са факултета) није и педагошко-методичка методологија – неши ученици нису студенти! И не треба да прилазе књижевном делу као што хирург приступа операцији: у стерилној операционој сали, са стерилним инструментима. Наши ученици пречесто знају тачне дефиниције различитих стилских средстава (успешно их препознају), приповедачких поступака, версификације, драмских етапа... али забрињавајуће лоше разумеју прочитано, књижевно дело им је неинтересантно, преобимно, не одражава „њихов свет“ (који, исто тако, прелако карактеришемо као приземан). Ти исти ученици имају и друге предмете који заступају своју научну методологију. И тако долазимо до тромог, досадног система који је преоптерећен подацима из различитих наука. И уморног ученика. И незадовољног наставника.

Програми за Српски језик и књижевност у гимназијама измењени су први пут после 1992/93. године. Рађени су у складу са Законом који јасно прописује да морају бити усаглашени са стандардима, (а они су „измерени“ тако да ученик овлада прописаним компетенцијама). До стандарда воде исходи (описани за сваку годину учења). Закон одређује да програми наставе и учења морају имати дефинисане и кључне појмове. Садржаји, дакле, више нису обавезујући.

У централизованом систему образовања (какав је, традиционално, систем у Србији), готови обрасци су се достављали свим школама које су биле у обавези да их „реализују“. Мера реализације била је – административна! Испуњен план и уписани часови гарантовали су да је програм „остварен“. Парадигма је, у међувремену, промењена. Јасно прописане „улазе“ заменили су јасно прописани „излази“. Путовање од „улаза“ до „излаза“ препуштено је школама и наставницима.

Комисија која је радила на предлогу програма била је ипак свесна да овакве револуционарне промене не могу бити прихваћене, па је понудила прелазно решење. Садржаји су разврстани на „обавезне“ и „изборне“, у табели су задржани кључни појмови, а у упутству је понуђен наратив који би требало да буде путоказ за лакше кретање до исхода. У упутству више нема функционалних појмова (као ни прописаних књижевнотеоријских садржаја): исходи упућују када је неопходно применити унутрашњи приступ у тумачењу књижевног текста.

Програм за други разред гимназије доноси нову тему: Дијалог књижевних епоха (тема ће се реализовати уз помоћ изборних текстова). Како је у гимназији остао књижевоисторијски приступ у изучавању, изузетно

захтеван у другом разреду јер „путовање” кроз свет књиге почиње у бароку, а завршава се реализмом, Комисија се потрудила да изборни део буде оно „зрно мотивације” и да учницима покаже како су управо „далеке епохе” утицале на савремене писце. Уз велики канон (обавезна дела) – Захарија Орфелина, Доситеја Обрадовића, Вука Караџића, Јована Стерије Поповића... па све до реалиста, у изборном делу програма су писци који су писали или о тим временским раздобљима, или су користили поетичка начела одређених епоха. Исти приступ примењен је и у предлогу програма за трећи и четврти разред. Смањен је број садржаја, а повећан број часова за тумачење књижевног дела.

У гимназијама је задржан књижевноисторијски приступ после дугог и озбиљног разматрања. Један од разлога је и увођење екстерне матуре. Такође, и сви ученици у средњим стручним школама имају програм који је заснован на истом приступу. Штавише, стандарди који су одређујући и обавезни за писање исхода (па, даље, и препоручених садржаја) јасно прописују да после завршеног општег средњег образовања ученик: „Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма”. Ово је морала бити полазна основа и за нове програме. Тако су се, најзад, у оним најзначајнијим садржајима „преклопили” програми у средњим стручним школама и гимназијама.

Ово је тек почетак пута на изменама програма. Тек када концепт буде заиста прихваћен, када га сви будемо разумели и када већина наставника буде спремна да „рутину” замени понеким „експериментом” моћи ћемо да кажемо да су и наше учионице – учионице XXI века.

Дејана Милијић Субић,
заменик директора Завода за унапређивање
образовања и васпитања

ПИСМО С КОСОВА И МЕТОХИЈЕ

Поштована,

Одлучили смо да Вам пошаљемо ову молбу, верујући да нам можете помоћи својим ауторитетом. Свесни смо чињенице да се залажете за бољу и квалитетнију наставу у школама на територији Косова и Метохије зато нам је Ваша помоћ неопходна да се изборимо у одлуци да се стручно усавршавамо на исти начин као и наше колеге које раде у Србији.

Колеге које предају српски језици књижевности на територији Косовског Помораваља су 28. 11. 2019. одржале сасатанак који је последица жеље да се организују и намере да се озбиљније ухвате у коштац с проблемом очувања српског језика на територији Косова и Метохије. Јасно је да су пред нама већи изазови и већа одговорност него пред било којом другом професијом која опстаје на овим просторима.

Након озбиљне дискусије и дефинисаних проблема са којима се наша струка суочава, сложили смо се да је једно од решења и редовно стручно усавршавање наставника са територије АП Косова и Метохије. Стручна усавршавања наставника су до сад била спорадична и несистематска без јасно утврђеног плана. Истакнуто је да је један од највећих узрока тог проблема управо чињеница да јединице локалне самоуправе код нас и на ужој територији Србије, услед објективних потешкоћа, не функционишу на исти начин.

По Правилнику о сталном стручном усавршавању локална самоуправа је у обавези да сноси трошкове пута, смештаја и котизације акредитованих семинара. Међутим, годинама уназад наставници се стручно усавршавају о свом трошку. С обзиром на чињеницу да предајемо српски језик на територији у којој су већи изазови за очување језика, културе и традиције, потребна су нам квалитетни акредитовани семинари како бисмо тим специфичним захтевима одговорили. Зато смо донели одлуку да Вам напишемо молбу да нас ослободите плаћања котизације за акредитовне семинаре. Остале трошкове (пута и смештаја) наставници ће сносити сами.

Ова молба је пре свега апел за спас српског језика, јер наставници српског језика чине кичму одбране српске културе и традиције. У прилогу Вам достављамо табеларни списак наставника српског језика и књижевности са територије Косова и Метохије.

Унапред захвални,
Наставници српског језика и књижевности
У Великом Ропотову, 4. децембра 2019. године

Назив школе	Општина, место	Име и презиме наставника
1. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Наташа Миљеновић
2. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Душанка Илић
3. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Звездана Ђуринац
4. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Љиљана Ивановић
5. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Милева Стојковић
6. ЕТШ „Јован Цвијић”	Штрпце, Штрпце	Дијана Станојевић
7. ОШ „Рајко Урошевић”	Штрпце, Готовуша	Снежана Басарић
8. ОШ „Стаја Марковић”	Штрпце, Штрпце	Слађана Борзановић
9. ОШ „Свети Сава”	Племетина, Грачаница	Ивана Ковачевић
10. ОШ „Стаја Марковић”	Штрпце, Штрпце	Зорица Тасић
11. ОШ „Шарски одред”	Штрпце, Севце	Миша Стојковић
12. ОШ „Шарски одред”	Штрпце, Севце	Јелена Јевтић
13. ОШ „Шарски одред”	Штрпце, Севце	Ивана Јанићевић
14. ОШ „Шарски одред”	Штрпце, Севце	Вишњица Миловановић
15. ОШ „Шарски одред”	Штрпце, Севце	Никола Вуксановић
16. ШООО „Раднички универзитет”	Штрпце, Штрпце	Савета Марковић
17. ШООО „Раднички универзитет”	Штрпце, Штрпце	Милица Ђукић
18. ШООО „Раднички универзитет”	Штрпце, Штрпце	Маријана Стојковић
19. ОШ „Трајко Перић”	Велико Ропотово, Косовска Каменица	Катарина Ристић Илић
20. ОШ „Трајко Перић”	Велико Ропотово, Косовска Каменица	Дејан Ордић
21. ОШ „Трајко Перић”	Велико Ропотово, Косовска Каменица	Драган Ђокић
22. Гиманзија Косовска Каменица	Косовска Каменица	Данијела Мрдаковић

23. Гиманзија Косовска Каменица	Косовска Каменица	Никола Антић
24. Гиманзија Косовска Каменица	Косовска Каменица	Миљан Стојановић
25. Гиманзија Косовска Каменица	Косовска Каменица	Милена Трајковић
26. Гиманзија Косовска Каменица	Косовска Каменица	Зоран Јањићијевић
27. Техничка школа Косовска Каменица	Косовска Каменица	Оливера Стојиљковић
28. Техничка школа Косовска Каменица	Косовска Каменица	Саша Зафировић
29. ОШ „Десанка Максимовић”	Косовска Каменица	Драгана Бабовић
30. ОШ „Десанка Максимовић”	Косовска Каменица	Наташа Станковић
31. ОШ „Десанка Максимовић”	Косовска Каменица	Јелена Ђонић
32. ОШ „Десанка Максимовић”	Косовска Каменица, Ајновце	Марина Трајковић
33. ОШ „Десанка Максимовић”	Косовска Каменица, Босце	Живица Тасић Милошевић
34. ОШ „9. мај”	Косовска Каменица, Кололеч	Ивана Николић
35. ОШ „Вељко Дугошевић”	Ранилуг, Косовска Каменица	Јасмина Ђорђевић
36. ОШ „Вељко Дугошевић”	Ранилуг, Косовска Каменица	Драгољуб Стројановић
37. ОШ „Вељко Дугошевић”	Ранилуг, Косовска Каменица	Живко Станковић
38. ОШ „Вељко Дугошевић”	Ранилуг, Косовска Каменица	Милена Стаменковић
39. Економска школа	Ранилуг, Косовска Каменица	Лидија Алексић
40. Економска школа	Ранилуг, Косовска Каменица	Олга Станковић

41. ОШ „Свети Сава”	Јасеновик, Ново Брдо, Ѓилане	Валентина Ристић
42. ОШ „Доситеј Обрадовић”	Прековце, Ново Брдо, Ѓилане	Весна Костић
43. ОШ „Миладин Поповић”	Бостане, Ново Брдо	Благоје Васић
44. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Марко Јовановић
45. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Љубинка Живковић
46. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Драгана Симјонових
47. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Милоје Весић
48. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Марија Станковић
49. ОШ „Вук Караџић”	Шилово, Ѓилане	Ивана Ивановић
50. ОШ „Петар Петровић Његош”	Горње Кусце, Ѓилане	Десанка Маринковић
51. ОШ „Миладин Поповић”	Пасјане, Ѓилане	Зоран Стојковић
52. ОШ „Доситеј Обрадовић”	Пасјане, Ѓилане	Јелена Максимовић
53. ОШ „Бора Станковић”	Коретиште, Ѓилане	Марина Савић
54. ОШ „Бора Станковић”	Коретиште, Ѓилане	Марина Николић
55. Економско-трговинска школа Лапље село	Лапље село, Грачаница	Ивана Арсић
56. Економско-трговинска школа Лапље село	Лапље село, Грачаница	Александра Јевтић
57. Економско-трговинска школа Лапље село	Лапље село, Грачаница	Иван Максиомовић
58. Економско-трговинска школа Племетина	Племетина, Грачаница	Мирјана Столић
59. ОШ „Свети Сава”	Племетина, Грачаница	Марина Митровић
60. ОШ „Свети Сава”	Племетина, Грачаница	Радмила Јовановић
61. ОШ „Братство и јединство”	Стрезовце, Косовска Каменица	Сузана Златановић

ИЗВЕШТАЈИ ПОДРУЖНИЦА (ПРЕГЛЕД РАДА)

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА КОЛУБАРСКИ ОКРУГ ЗА 2018/2019. ГОДИНУ

Подружница Колубарског округа, формирана крајем 2006. године, ради кроз Активе наставника српског језика 28 основних и 11 средњих школа на територији општина Љиг, Мионица, Лајковац, Уб, Осечина и Ваљево. Управо због те територијалне разуђеност школа, Подружница није правно озваничена као удружење, али Активи сарађују користећи могућности електронске комуникације и окупљају се око активности из области унапређивања наставне праксе и стручног усавршавања, као и око културних активности од националног и локалног значаја.

У раду Подружнице посебно место заузима **Актив наставника за српски језик и књижевност Ваљевске гимназије**. Били су домаћини и организатори општинског и окружног такмичења из књижевности, а већ традиционално ученици Гимназије су заинтересовани да се такмиче из области језика и књижевности, па је њих двадесет петоро (четрнаест из језика и једанаест из књижевности) учествовало на највишем нивоу такмичења у Тршићу и Сремским Карловцима и остварили запажене резултате. Професори стручног актива континуирано настоје да пробуде свест о важности читања и лепоти изражавања, тако да су млади поклоници лепе речи учествовали на бројним конкурсима. На такмичењу средњих школа из књижевности у школској 2018/19. години за најуспешније писмене задатке Друштво за српски језик и књижевност, Министарство просвете и Задужбина „Доситеј Обрадовић” доделили су прву награду Софији Јаневској I-1 за писмени задатак на теме које су и ове године биле у вези са обележавањем важних датума. Немања Грујичић, ученик трећег разреда освојио је прву награду у категорији есеја на републичком Литерарном конкурс у „Вук Милатовић”, који је расписала Филолошка гимназија. Десанкини мајски сусрети традиционално су одржани у мају. Победница овогодишњег конкурса је ученица из Сомбора, Ленка Настасић, чија ће збирка бити штампана у мају 2020. године. Друга награда уручена је Немањи Грујучићу из Ваљевске гимназије (ментор Вера Ваш).

У Народној библиотеци Србије међу најуспешнијим учесницима Светосавског књижевног конкурса у организацији Друштва „Свети Сава” нашао се и Вања Миливојевић, ученик седмог разреда Ваљевске гимназије.

Њему је припала прва награда у категорији ученика основних школа за „Песму светосавље”. Награђена је и професорка Милена Милисављевић, руководилац литерарне секције.

У Гимназији је обележен и Национални дан књиге, бројним активностима у школској библиотеци, у ђачком клубу и код гимназијске чесме, читањем прозних и поетских одломака домаће и светске књижевности. У акцији „Читајмо гласно” учествовали су чланови Литерарне, Рецитаторске, Лингвистичке секције и Клуб читалаца. Чланови рецитаторске секције поред ове учествовали су и у реализацији многобројних других културних манифестација у Ваљеву, а најуспешнији рецитатор ове године и победник 51. Републичке смотре рецитатора је Доротеја Вуковић III-6 (ментор проф. Вера Ваш).

Рад лингвистичке секције је ове године награђен првом наградом на такмичењу средњошколских секција од стране Друштва за српски језик и књижевност Србије, Министарства просвете науке и технолошког развоја РС и Вукове задужбине. Чланови новинарске секције приредили су сто други и сто трећи број „Гимназијлца”, а јубиларном стотом и сто првом броју листа „Гимназијалац” додељена је трећа награда на 60. Републичком зимском семинару. На XXII Књижевном сусрету „Гордана Брајовић” који се традиционално организује у Алексинцу, листу „Гимназијалац” уручена је похвала у категорији средњошколских часописа.

Драмски студио је припремио представу „Шекспиријана” у режији Сандре Софронић, професорке српског језика и књижевности. Представа је изведена на великој сцени Центру за културу поводом Светског дана позоришта, а потом је гостовала у Крагујевцу и Шапцу. На Позоришном фестивалу средњих школа у Крагујевцу, додељена је награда за најбољу сценографију професорки Наташи Кристић. Представа „Архиепископство твоје” по сценарију Анђелке Јеремић, професорке српског језика и књижевности, изведена је поводом обележавања великог јубилеја осам векова аутокефалности Српске цркве и школске славе Свети Сава. Епископ ваљевски Господин Милутин, приредио је пријем у Владичанском дому за организаторе и учеснике позоришног комада.

Стручно веће српског језика и књижевности Медицинске школе „Др Миша Пантић” Ваљево, организовало је за Дан школе посету представе „Шекспиријада” ученика Ваљевске гимназије. А од својих активности издвајају промоцију књиге *Неимари светлости* колегинице Анђелке Видаковић Цвркотић у свечаној сали Ваљевске гимназије.

Стручно веће српског језика и књижевности Техничке школе Ваљево, такође истиче у свом раду сарадњу са Ваљевском гимназијом, одласке на књижевне вечери у Матичну библиотеку „Љубомир Ненадовић”, као и изложбе у Народном музеју. Ученици Техничке школе са проф. Милком Ерић Васиљевић и Зорицом Васиљевић присуствовали су додељивању

награде за књигу путописа *Љубомир Ненадовић* у Матичној библиотеци, а екипа школе је са проф. Милком Ерић Васиљевић учествовала у квизу о познавању путописне књижевности и освојила 3. место. Иста професорка окупила је екипу за дебатне радионице у оквиру Матичне библиотеке и осмислила изложбу „Прича о занатима”. У школи је одржана и промоција збирке песама Мирослава Тодића, професора школе.

Већ деценију се својим радом и резултатима у нашој Подружници посебно издваја рад **Лингвистичке секције Основне школе „Браћа Недић” из Осечине**. Њени чланови су ученици којима предаје наставница Драгица Пуљезевић (ове године око 70 ученика), који упркос недостатку времена за ваннаставне активности и бројним тешкоћама које имају као ученици-путници, успевају да постигну сјајне резултате. Све активности лингвистичке секције раде се у ходу: мало пре часова, после часова, на великом одмору, украде се време и на редовном часу. Највредније чланове чини по четири-пет ученика из сваког одељења. Поделе се задаци и сви ученици донесу по неки пример (тако су урађена сва истраживања). Примери се сакупе и наставник опет подели задужења да се сакупљени примери даље класификују и тумаче. На крају, они највреднији, заједно са наставником, ураде коначну анализу и припреме материјал за презентацију. Сви ови радови изложени су на зидним новинама које постоје у сваком одељењу, као и у школском холу. За ових десет година секција је осам пута учествовала на Републичком такмичењу лингвистичких секција. Освојили су 4 прва, 3 друга и 1 треће место. У протеклом периоду највише времена издвојили су за припрему своје књиге *Говор нашег краја*. Крајем 2019. године почели су рад којим желе да представе ромски језик ученицима своје школе. Идеја је потекла од чињенице да у школу долазе и ученици ромске националности. Планирају да свој рад представе на светски Дан Рома 8. априла. Поред језичке анализе одабраних ромских речи и њиховог поређења са српским језиком, представиће се ученици Роми и преко одабраних прича и песама, као и кроз музику. У програм планирају да укључе и њихове родитеље. Посебно су мајке показале велику жељу да учествују у програму и да представе свој језик.

Годинама значајно место у раду Подружнице заузима и **Литерарна секција „Разиграно перо”, ОШ „Миле Дубљевић” из Лајковца**, чији је руководилац мср Лидија Марић Јовановић, професор српског језика и књижевности. Током школске 2018/2019. године објављено је 18 поетских радова чланова литерарне секције у различитим збиркама песама и на интернет порталима који негују дечје стваралаштво. Објављено је и 13 текстова о раду и успесима Литерарне секције „Разиграно перо” у штампаном и електронском издању недељника „Напред”, у „Просветном прегледу” и на званичним интернет страницама Друштва за српски језик и књижевност Србије и Општине Лајковац; на интернет порталима: Lajkovacnadlanu.rs,

„Праве новине”, Часопис „Табла”, Kolubarske.rs, као и на званичним сајтовима установа које су организовале литерарне конкурсе на којима су ученици, чланови секције освајали награде. Поред текстова у медијима, о Литерарној секцији „Разиграно перо” у више наврата извештавала је и лајковачка телевизија ТВ Пруга, а 23. 6. 2019. неколико чланова секције заједно са руководиоцем секције гостовало је у емисији „Све у шеснаест” у којој су представили свој рад и успехе.

Литерарна секција „Разиграно перо” ове године први пут је учествовала на Сајму науке у школи реализацијом дводелног угледног часа под називом „Први светски рат у књижевности”. Угледни час је реализован у форми радионице чији су циљеви били проширивање знања о делима српске књижевности са тематиком из Првог светског рата и реализација изложбе у главном школском холу. Чланови Литерарне секције „Разиграно перо” и ове школске године обележили су 21. март, Светски дан поезије, низом активности. Обележавања Светског дана поезије започето је кратким предавањем о историјату и разлозима прослављања 21. марта, а настављено предавањем о српским песникињама кроз историју које су данас мало познате или потпуно заборављене. Ученицима су представљене кратке биографије: Јелене Мрњавчевић Јефимије, прве српске песникиње и ауторке „Похвале кнезу Лазару”; Милице Стојадиновић Српкиње, Данице Марковић, Јелене Димитријевић, Јеле Спиридоновић Савић, Анице Савић Ребац, Мире Алечковић. Литерарна секција „Разиграно перо”, на позив Нишког креативног студија и Електронског часописа за промовисање дечјег стваралаштва „Табла”, била је једна од 10 литерарних секција из Србије и Црне Горе, која је учествовала у раду Дечјег жирија литерарног конкурс „ТаблаФест19”.

Успешну школску 2018/2019. годину Литерарна секција „Разиграно перо” традиционално је окончала завршним пројектом. Овогодишњи пројекат под називом „Негујмо српски језик кроз калиграфију” реализован је у оквиру мини радионица током маја и јуна и представљен изложбом у холу школе.

Чланови секције „Разиграно перо” представљају радове у холу школе у Лајковцу

Креативност лајковачких ученика и њихових наставника негује се и у **Средњој техничкој школи „17. септембар” у Лајковцу**. Наиме, у мају месецу поводом крсне славе Света браћа Ћирило и Методије у Градској библиотеци у Лајковцу, професор српског језика и књижевности Весна Мићић, одржала је угледни час „Почеци словенске писмености”. Специјални гост часа био је књижевник Радован Бели Марковић. Час је био креативна и оригинална синтеза прошлих времена са данашњим, интервју са писцем, а потом његова беседа; замишљен као поетска позорница на којој су се смењивали талентовани рецитатори, поете и беседе књижевника. Час је објављен у Зборнику радова изабраних на конкурс „Час за углед”, Издавачке куће „Едука” за школску 2018/2019. годину.

Градска библиотека Лајковац, Угледни час
„Почеци словенске писмености”

Плакат за представу

Сцена из представе „Аги и Ема”
љишких основаца

И **Актив наставника за српски језик и књижевност ОШ „Сава Керковић”** из Љига искористио је позорницу Градске библиотеке за своје активности. Нови наслов у лектири за пети разред, роман *Аги и Ема* Игора Коларова, инспирисао је Маријану Неговановић Обрадовић, професорку српског језика и књижевности за пројектну наставу, чија је финална активност била истоимена представа. М. Неговановић Обрадовић је написала сценарио и режирала представу у коју је укључила све ученике из два одељења петог разреда којима предаје (око 40 ученика). Три извођења у Градској библиотеци имала су бројну публику, а посебно су била инспиративна

и подстицајна за родитеље и ученике, што су показале раднице које су потом одржане.

Стручно веће за српски језик и књижевност Треће основне школе из Ваљева низом пригодних активности обележило је стогодишњицу од завршетка Првог светског рата. Тим поводом Мирјана Гаврић и Наташа Стефановић, наставнице српског језика организовале су Трибину „Српски писци у Првом светском рату”, а наставница Ивана Јовановић са ученицима осмог разреда израдила је пано и презентацију на исту тему. У оквиру истог пројекта организована је и Трибина посвећена Дану примирја у Првом светском рату у оквиру тематске недеље „Србија и Срби у Првом светском рату”. Гост трибине био је и Александар Ристић, српски амбасадор у Етиопији и творац Наталијине рамонде, а све су организовале наставнице Ивана Јовановић и Вида Никић и чланови рецитаторске секције у сардњи са другим активима. Трибину посвећену Михаилу Мацаревићу, учеснику Великог рата реализовала је наставница Ивана Јовановић и ученици осмог разреда у Центру за културу. Круна пројекта био је Јавни час на Тргу Живојина Мишића у оквиру тематске недеље „Србија и Срби у Првом светском рату” у чијој организацији и реализацији је учествовао Актив српског језика у сарадњи са другим активима и ученици од 5. до 8. разреда.

Ово је део бројних активности увек вредних и посвећених Актива за српски језик и књижевност Подружнице Колубарског округа, а билтени са републичких зимских семинара сведоче о успесима и постигнутим ре-

зултатима ученика и наставника на конкурсима и такмичењима Друштва за српски језик и књижевност Србије и Министарства просвете. Неки од најкреативнијих и највреднијих нашли су се и на страницама *Лексикона стваралаца*: Наташа Антонић ОШ „Сестре Илић” Ваљево, Радмила Настић Атанасијевић из Ваљевске Каменице, др Снежана Адамовић, Економска школа Ваљево, мр Милена Милисављевић и Милена Петровић, Ваљевска гимназија, Данијела Николић Ђорђевић, ОШ „Сава Керковић” Љиг. Постхумно у Лексикону су објављене биографије проф. Мирка Бојанића који је радио у Ваљевској гимназији и Љубомира Адамовића наставника Седме школе у Ваљеву.

Председник Подружнице
Маријана Неговановић Обрадовић, проф.

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЈАБЛАНИЧКОГ ОКРУГА ЗА 2018/19. ГОДИНУ

Подружница је у 2019. у потпуности реализовала све планиране активности:

- Суорганизација **Школске сцене** – међународне смотре позоришног стваралаштва ученика предметне наставе основних школа и ученика средњих школа. На Школској сцени учествовало је 270 ученика и ментора из Србије и региона. Организоване су радионице за ученике и менторе које су држали драмски педагози и везуелни уметници из региона. Школска сцена постала је део Смотре сценског учитељског стваралашта, која се налази у Календару такмичења и смотри МПНТР.
- Суорганизација промоције књиге *Магични реализам Слободана Џунића* проф. др Данијеле Костадиновић.
- Организација и спровођење општинског и окружног такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа на територији Јабланичког округа.
- Организација и спровођење општинског и окружног такмичења из књижевности „Књижевна олимпијада” за ученике основних и средњих школа на територији Јабланичког округа.
- Организација и спровођење општинске и окружне смотре рецитатора за ученике основних школа (нижих и виших разреда) и средњих школа – **Песнице народа мог** на територији Јабланичког округа.
- Додела диплома и награда најуспешнијим ученицима и наставницима на крају свих циклуса такмичења.

Школска сцена, 2019.

Школска сцена, 2019.

Кроз све нивое такмичења на територији Јабланичког округа прошло је 1019 ученика; награђено је 345 ученика и 63 наставника. Из сваког разреда и у свим категоријама имали смо републичке такмичаре који су остварили завидне резултате.

Три наставника са територије Јабланичког округа добила су Признање Друштва за српски језик и књижевност Србије за велико залагање у раду са ученицима и натпросечне резултате: Јасминка Анђелковић, Владимир Мичић и Милица Мишић – добитница и Посебног признања.

Организован је Светосавски литерарни конкурс за ученике основних и средњих школа.

Додела признања и диплома, 2019.

Додела признања и диплома, 2019.

Све активности су реализоване у периоду од јануара до септембра 2019. године.

Подружница је све време сарађивала са Центром за стручно усавршавање Лесковац, Лесковачким културним центром, Домом културе *Радан* у Лебану, Културним центром Власотинце, Учитељским друштвом Лесковац, Кућом вештина – Партнерски за образовање Лесковац, као и школама-домаћинима такмичења.

Радионица за ученике и наставнике

Активности Подружнице могу сте пратити и на Фејсбук страници:
<https://www.facebook.com/Друштво-за-српски-језик-и-књижевност-Лесковац-1541503179475323/>

Координатори и реализатори активности:

1. Душан Благојевић, председник
2. Владимир Мичић, председник Скупштине
3. Наташа Томић, потпредседница Подружнице
4. Милица Мишић, потпредседница Подружнице
5. Биљана Мичић, члан Управе
6. Биљана Ђорђевић, члан Управе
7. Славиша Шушулић, координатор
8. Јелана Ђокић, координатор
9. Ивана Крстић, координатор

Председник Подружнице
Душан Благојевић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ РАСИНСКОГ ОКРУГА ЗА ШКОЛСКУ 2018/2019. ГОДИНУ

Подружницу Расинског округа чине наставници и професори српског језика и књижевности из следећих општина; Брус, Александровац, Варварин, Ђићевац, Трстеник и Град Крушевац. У основним и средњим школама ради око 190 наставника.

Чланови ове Подружнице реализовали су у школској 2018/2019. години све планиране активности и остварили изузетне резултате. Из нашег рада претходне школске године издвајамо непрекидан рад на стручном и педагошком усавршавању.

У Центру за стручно усавршавање Крушевац реализован је семинар „Ка савременој настави српског језика II”, 1. децембра 2018. године. Предавачи су били проф. др Александар Милановић, проф. др Михајло Пантић и Милан Шиповац. Семинару је присуствовало шездесет професора Подружнице.

Са скупштине Подружнице

Традиционално наши професори присуствују семинару на Филолошком факултету у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије и Министарства просвете Републике Србије.

Пратећи реформу школства „Настава оријентисана према исходима”, под покровитељством ЗУОВ-а и Министарства просвете, реализована су два семинара и ове школске године. Обуку су завршили наставници који нису били у првом циклусу тако да је сада већина наставника савладала

овај вид стручног усавршавања. Обуку су реализовали мр Душица Добродолац и проф. Дејан Андрејић.

Семинар „Настава оријентисана према исходима”

Преко сто наставника савладало је и програм „Како развити читалачку писменост”, који је реализован у Центру за стручно усавршавање у Крушевцу.

Посебно истичемо праћење Међународног научног скупа који је организовала Народна библиотека Крушевац у оквиру „Видовданских свечаности” и Удружење фолклориста Србије, 21. 6. 2019. године. Највише интересовања изазвало је предавање проф. др Бошка Сувајдића „Косовска битка у историји и традицији”.

Тршић 2019. године

делатност школе, приликом обележавања дана школе, значајних историјских и културних датума везаних за друштвену заједницу.

Поред стручних семинара наставници су пратили и семинаре који се баве савременим проблемима ученика; видовима супротстављања насиљу; прилагођеност наставе индивидуалним могућностима ученика; толеранција и интеркултура.

Активности Подружнице: Наставници и професори српског језика реализују све активности везане за културну и јавну

Чланови Подружнице обавештени су о свим актуелним питањима и новинама које је председник Подружнице пренео са седнице Друштва одржане 24. 10. 2019. године у Вуковој задужбини. Наставници су информисани о новим издањима Друштва и упућени да за своје школе набаве потребну литературу која негује стандардну норму српског књижевног језика.

Додела награде лингвистичкој секцији

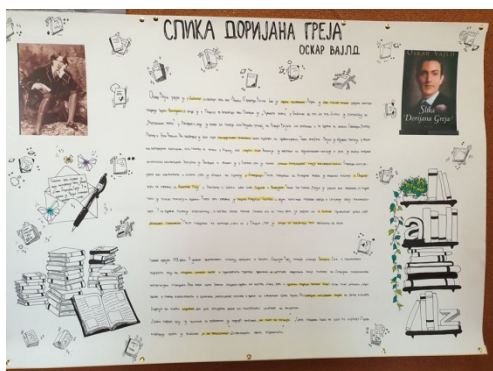
Истакли смо и многобројна такмичења ученика и наставника, а посебно такмичења у организацији Друштва - Књижевна олимпијада и Српски језик и језичка култура, где смо у школској 2018/2019. години постигли изузетне резултате. На републичким такми-

чењима учествовало је око 90 ученика нашег округа, а 30 ученика освојило је једно од прва три места. То су најбољи резултати за нашу Подружницу од почетка такмичења, а посебно се истакла професорка Сања Младеновић чији су ученици освојили највећи број републичких награда. Друштво препознаје стални рад професора па су на традиционалном 60. Републичком зимском семинару награђени професори наше Подружнице, чији су ученици у протеклих шест година освојили највећи број награда: Јелена Вукадиновић, ОШ „Први мај”, Влајковци; Сања Младеновић, ОШ „Јован Поповић”, Крушевац; Гордана Каличанин, ОШ „Драги Макић”, Бошњане; мр Душица Добродолац, Гимназија, Крушевац; мр Нела Милојевић, Гимназија, Крушевац

У свим школама добро раде и ваннаставне активности, а за најбоље резултате у 2018. години награђена је лингвистичка секција Гимназије Крушевац другом наградом и новинарска секција исте школе за часопис „Вентури” трећом наградом. Поред ових секција, изузетно је заступљена и активност драмских секција које су освојиле значајна признања на регионалним смотрама.

На скупштини су професори различитих општина разменили и своја искуства добре праксе: професори Трстеника посебно су се истакли у манифестацији „Јефимијини дани” која се одржава традиционално у Љубостињи; у Александровцу актуелни су „Буцини дани” где се низом

културних активности подсећају на живот и рад великог човека овог места. Низ културних манифестација vezan je и за жупску бербу где се истиче култ вина, виноградарства и народног стваралаштва.

Пројектна настава у част књиге;
Гимназија Брус

Грујић Ристић која је, у сарадњи са Народном библиотеком Брус, одржала низ интерактивних часова посвећених Дану писмености, Дану језика и месецу књиге.

Дани обредног хлеба у Варварину

У општини Варварин негује се манифестација „Дани обредног хлеба” која различитим пројектним и међупредметним корелацијама приказује спој традиционалних симбола нашег народа, али и савремених метода учења.

Поред ових активности које су значајне за ширу друштвену заједницу, стална је сарадња професора са установама културе у граду. Честа су гостовања на локалним телевизијама где се подиже ниво свести грађана о значају чувања стандардне језичке норме и ћириличног писма.

Професори раде и на стручном и педагошком усавршавању објављивањем научних радова у стручној периодици, стицањем звања и настављањем докторских студија.

Велику захвалност дугујемо Друштву за српски језик и књижевност Србије, које препознаје наш рад и награђује професоре који постижу најбоље резултате.

Обележавање 35 година постојања ОШ „Иво Лола Рибар”
у Александровцу

Председник Подружнице Расинског округа
мр Душица Добродолац

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ КРАЉЕВО ЗА 2019. ГОДИНУ

Друштво за српски језик и књижевност Краљево почиње 2019. годину манифестацијом „Светосавски дани”. У оквиру манифестације Друштво је расписало литерарни конкурс на тему „Да је Вук данас жив”.

Пристигла су 53 рада ученика из 8 основних школа, као и 10 радова ученика

из 3 средње школе. Сви радови су веома лепо и креативно, па захваљујемо ученицима и професорима који су их подстакли и подржали. У конкуренцији основних школа награђена су четири рада, а похваљено је шест радова. У конкуренцији средњих школа награђена су четири рада, а похваљен је један рад. Награде и похвале ученицима и наставницима уручене су на манифестацији „Светосавски дани” која је одржана у суботу, 26. јануара 2019. године. Првонаграђени ученици читали су своје радове. Комисију за прегледање радова чиниле су колегинице Марија Гавриловић из ОШ „Милунка Савић”, Витановац, Славица Лекић из Шумарске школе, Краљево и Катарина Јаблановић из НБ „Стефан Првовенчани”.

Пета манифестација „Светосавски дани” тематски је била везана за прославу годишњице Вуковог Рјечника. На такмичењу је учествовало 10 основних школа. Због просторног ограничења, одржано је полуфинале у 9, а главни програм у 10 часова. Сви пријављени тимови такмичили су

се у полуфиналу, а најбољих пет у главном програму. Ана Гвозденовић, књижевни критичар и уредник „Повеље”, Данијела Ковачевић Микић, педагошки саветник Школске управе Чачак, и Предраг Павловић, глумац Краљевачког позоришта, чинили су жири који је пратио рад такмичара.

У сарадњи са Школском управом Краљево, саветником Владаном Сеизовићем, и Народном библиотеком „Стефан Првовенчани” организована је и једносатна трибина посвећена српском језику у савременом информатичком друштву 24. 1. 2019. године, а 26. 1. 2019. године одржана је промоција *Књиге о Вуку* проф. др Бошка Сувајдића. Реч је о стручној књизи која може да се користи у настави и учењу. Тако је манифестација проширила поље свог деловања и заузела важно место у обележавању Дана Светог Саве у нашем граду.

Чланови нашег Друштва учествовали су у раду Републичког зимског семинара 1. и 2. фебруара 2019. године. Одржане су две радионице:

1. *Дигиталне мапе ума у настави књижевности*, Марина Панић;
2. *Вршњачка едукација и укључивање локалне заједнице у обележавање значајних догађаја*, Ана Милуновић.

Друштво је учествовало у акредитацији семинара – *Значај разумевања прочитаног за образовни систем*, чији су аутори Марина Панић и Светлана Филиповић. Овај семинар је у два наврата одржан за чланове Друштва, а затим успешно реализован широм Србије, укупно девет пута.

И ове године смо имали успешну презентацију угледних часова, одржаној у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ 30. маја 2019. године. Према Правилнику Друштва издали смо и одговарајуће потврде (чл. 7. – представљање угледног часа и активности са дискусијом и анализом на састанку Друштва – 4 сата за наставника који представља своју активност, 2 сата за присутне наставнике на анализи). Ове године су то биле наставне јединице:

1. Богаћење речника: некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом, 5. разред – Сандра Рудњанин, ОШ „Вук Караџић“;
2. „Бонтон“, Јасминка Петровић, 8. разред – Лидија Ђоковић, ОШ „Јошаничка Бања“;
3. „Писма из Италије“, Љубомир Ненадовић, 8. разред – Данило Спасојевић, ОШ „Живан Маричић“.

Градоначелник града Краљево др Предраг Терзић доделио је 21. јуна 2019. године Захвалницу Друштву за српски језик и књижевност Краљево за успешну сарадњу и бројне активности на подизању квалитета образовања и васпитања, а на прослави Краљевдана, 7. октобра, Друштво је добило Диплому заслужног удружења града Краљево за 2019. годину за брижно неговање српског језика и књижевности.

Друштво је у сарадњи са Завичајним друштвом Краљево обележило годишњицу страдања 14. октобра, организујући меморативни литерарни конкурс за ученике основних и средњих школа. Најбољи радови ће бити прочитани на свечаности коју ће организовати чланови Завичајног друштва.

Током различитих активности у културном и јавном животу нашег града и Рашког управног округа, Друштво је имало позитиван приступ награђивању сваког успеха ученика и наставника (књиге, захвалнице). Друштво је издавало потврде о присуствовању/дискусији на стручним предавањима, учешћу на Скупштини и на састанцима Управе. Учесници такмичења „Светосавски дани”, предметни наставници, чланови комисија награђени су пригодним поклонима. Средства за штампање промотивног материјала, набавку књига и пропратног материјала обезбеђивало је Друштво са свог рачуна или преко поклона Народне библиотеке „Стефан Првовенчани”.

Чланови Друштва за српски језик и књижевност Краљево промовишу и присуствовали су манифестацији Жички духовни сабор 2019. године.

Друштво за српски језик и књижевност Краљево успешно сарађује са Народном библиотеком „Стефан Првовенчани” (чланови комисија, поклон књиге за такмичаре, предавања), Редакцијом „Повеља”, Народним музејом Краљево (одабир јубилеја за литерарни конкурс), Завичајним друштвом Краљево, Културним центром „Evergreen”, Гимназијом Краљево (семинари, такмичења) и осталим регионалним подружницама.

Прошле године започета традиција наставила се и ове. Чланови нашег Друштва посетили су Републику Српску и шести редовни Републички семинар, одржан септембра 2019. године на Јахорини. Том приликом су однели пригодне поклоне и још више учврстили сарадњу.

За чланове Друштва у октобру 2019. организован је семинар „Комуникацијске вештине наставника – тимски рад и међупредметна сарадња”, број у каталогу: 1151, општа питања наставе, компетенције за комуникацију и сарадњу, реализатори: **Виолета Кеџман**, професор српског језика и књижевности, Пета београдска гимназија, и **Рајка Пушица**, школски педагог и тренер асертивне комуникације, Пета београдска гимназија.

Посебно бисмо истакли рад на изради Препоруке за критеријуме оцењивања. Друштво за српски језик и књижевност Краљево дало је препоруку за наставнике српског језика и књижевности у складу са Законом и Правилницима и изводом из њих који су дати као саставни део Препоруке. Како је обећано на састанку Друштва за српски језик и књижевност Србије, одржаном у Вуковој задужбини 24. октобра 2019. године, аутор *Препоруке* Марина Панић учествоваће на округлом столу на Зимском семинару фебруара 2020. године.

Друштво за српски језик и књижевност Краљево завршава 2019. годину расписивањем литерарног конкурса на тему „**Срце ваше нека чува речи моје**”. У оквиру манифестације „Светосавски дани” ово је шести литерарни конкурс којим обележавамо важне јубилеје српске културе и државности – 800 година од писања „Законоправила” Светога Саве и 800 година самосталности наше цркве.

Текстове ученика основних и средњих школа процењиваће и вредноваће трочлана комисија: један члан из НБ „Стефан Првовенчани”, Аница

Вучинић из ЕСТШ „Никола Тесла” и Сандра Слијепчевић из Пољопривредно-хемијске школе „Др Ђорђе Радић”. О резултатима конкурса учесници ће бити обавештени најкасније до 17. јануара 2020. године. Најбољи радови у категорији основних школа и у категорији средњих школа биће награђени пригодним поклонима на манифестацији „Светосавски дани” 25. јануара 2020. године.

У Краљеву, 19. 11. 2019. године

председник Друштва Краљево
Ана Милуновић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ БЕОГРАДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА 2018/2019. ГОДИНУ

Београдска подружница окупља школе из седамнаест општина: Барајева, Вождовца, Врачара, Гроцке, Звездаре, Земунa, Лазаревца, Младеновца, Новог Београда, Обреновца, Палилуле, Раковице, Савског венца, Старог града, Сопота, Сурчина и Чукарице.

Све општине, углавном, активно и у великом броју излазе на такмичења и имају запажене и значајне резултате.

Општинско такмичење из књижевности, под називом „Књижевна олимпијада”, одржано је 3. 3. 2019. године за ученике 7. и 8. разреда, а за ученике средњих школа 2. 3. 2019. Градско (Окружно) такмичење из књижевности за ученике основних и средњих школа одржано је 30. 3. 2019. године и то у Филолошкој гимназији у Београду за ученике средњих школа, а за ученике основних школа у ОШ „20. октобар” на Новом Београду. И једна и друга школа показале су се као веома добри организатори и учиниле су све да се ученици и колеге осећају пријатно и буду задовољни након такмичења. Захваљујемо се директорима ових школа, као и колегама и ученицима из тих школа који су се потрудили да такмичење прође у најбољем реду.

Општинско такмичење из српског језика и језичке културе одржано је 16. 3. 2019. године за ученике основних школа, а за ученике средњих школа 23. 3. 2019. Градско (Окружно) такмичење из српског језика и језичке културе одржано је 6. 4. 2019. године за ученике основних школа, а за ученике средњих школа 13. 4. 2019. године. Прво такмичење одржано је у ОШ „Павле Савић” на Звездари, а друго у ЕТШ „Раде Кончар”. Директори ових школа били су изузетно предусретљиви да се такмичења организују на најбољи могући начин и учинили су, са радницима своје школе, да се ученици и њихови наставници осећају пријатно.

Ученици основних и средњих школа из Београда пласирали су се и на републичка такмичења у запаженом броју.

Потребно је да се оствари боља и функционалнија комуникација и сарадња са професорима који раде у средњој школи, на чему ће се интензивније радити у наредним месецима.

Србисти и њихови ученици веома су активни у осмишљавању и организацији угледних и огледних часова, ваннаставних активности, коришћењу дигиталних средстава у настави и приликом организације обележавања значајнијих датума.

председник Београдске подружнице
Данијела Милићевић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА ЗА 2019. ГОДИНУ

Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ, струковно удружење наставника које је децембра 2017. године одлуком своје Скупштине изникло на темељима претходног рада Подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије за Подунавски округ и под новим именом наставило да богати разноврсним активностима образовно-васпитни процес у Смедереву, Смедеревској Паланци и Великој Плани, и у 2019. години постизало је са успехом постављене циљеве и на најбољи начин доприносило раду и традицији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Седма је година за нама, испуњена радошћу и поносом. Мотивисани најискренијом љубављу наставили смо да негујемо књижевност и српски језик, славимо знање, таленат и залагање наших ученика, афирмишемо најбоље резултате наставе и науке. У суморном времену, када се занемарују истинске вредности пред налетом површности и отуђења, доказали смо и протекле године да се добрим идејама, ентузијазмом, истрајношћу, развијањем сарадње и заједништва могу остварити одлични резултати којима наше удружење наставља да буде синоним за квалитет у образовном домену Подунавског округа.

Светосавски литерарни конкурс – неговање светосавља код ученика

У оквиру 30. Светосавских свечаности у Смедереву **по шести пут је успешно реализован Светосавски литерарни конкурс** који је Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ расписало у сарадњи са Народном библиотеком Смедерево, најстаријом установом културе у граду Ђурђа и Јерине.

Велики број про-
зних и поетских радо-
ва младих светосава-
ца, ученика основних и
средњих школа Поду-
навског округа, својом
изузетношћу допринео
је неговању светосавља.
Традиционално, најбоље
међу једнакима локална
самоуправа наградила
је вредним књигама и
дипломама, а сви уче-

ници конкурса су похваљени због залагања и жеље да својим литерарним
остварењима представе поруке духовног прародитеља српскога народа.

Неугасиво светосавско сунце
угрејало је јануарске хладне дане, а
наши ученици су показали да умеју да
следе путоказе Светога Саве који воде
ка доброти, љубави, слози и миру.
Огледајући се у немањићким очима,
својим песмама и причама распламса-
ли су духовну буктињу која гори већ
осам векова.

Организација општинских и окружних такмичења

Као и претходних година, у такмичарском циклусу школске 2018/2019.
године **наше стручно друштво је организовало општинска и окружна**

**такмичења ученика
основних и средњих
школа из књижевно-
сти (Књижевна олим-
пијада) и такмичења
из српског језика и
језичке културе.** Кроз
одличну сарадњу са
школама-домаћинима
и Школском управом
Пожаревац, првенстве-
но њеним управником
мр Велишом Јоксимо-

вићем, и ове године успели смо у томе да сваки сегмент организације такмичења буде високо вреднован, како од стране ученика, тако и од стране наставника и родитеља.

Уз ажурност, посвећеност сваком детаљу и високу професионалност нашег малог тима (Управе, секретара Олге Терзић и чланова такмичарских комисија) поново смо допринели одличној промоцији такмичења.

Радује податак да се основци и средњошколци Подунавског округа, занесени љубављу према српском језику и књижевности коју на њих преносе наставници, из године у годину опредељују за такмичења Друштва за српски језик и књижевност Србије остварујући на њима запажене резултате. Ове године Подунавски округ имао је 33 представника у Сремским Карловцима (13 ученика основних школа и 20 ученика средњих школа) од којих је чак дванаесторо освојило републичке награде (1 ученик основне школе и 11 ученика средње школе). Из Вуковог завичаја од 14 представника округа две ученице средњих школа вратиле су се кући овенчане наградама.

Скуп најуспешнијих ученика и наставника – афирмација такмичарских резултата

Афирмација ученика и наставника најуспешнијих на такмичењима и традиција коју смо почели да негујемо пре седам година настављена је почетком јуна 2019. године великим **свечаним скупом „Знање је искра најлепшег сјаја, од књига – све до бескраја”**, организованим поводом завршетка такмичарског циклуса школске 2018/2019. године.

Симболичним називом поручили смо ученицима да је знање најјаче оружје које им нико не може одузети, унизити нити икада ичим упрљати.

Преко 130 основаца и средњошколаца, који су освојили прво, друго и треће место на окружним нивоима такмичења, и 60 наставника, који су ученике вредно припремали за такмичења учећи их да воле књижевност и негују српски језик, правопис и језичку културу, награђено је

вредним књигама и дипломама – њихови искрени осмеси, превелика радост и понос првог јунског дана били су најбољи показатељи мотивације и задовољства због остварених успеха и јавне похвале која им је упућена.

Својим глумачким талентима, дејом непосредношћу, ведрином и полетом ученици ОШ „Бранко Радичевић” из Лугавчине су, изводећи представу „Докторка на селу”, адаптирану у част завичајног писца Живо-рада Жике Лазића, улепшали скуп Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ.

Редовна Изборна скупштина – бирање новог руководства стручног друштва

На редовној Изборној Скупштини Друштва за српски језик и књижевност за Подунавски округ, којој је присуствовао и мр Велиша Јоксимић, управник ШУ Пожаревац, досадашња председница Људмила Вуковић поднела је Извештај о раду за период јануар 2018 – октобар

2019. године, након чега је изабрано ново руководство. Поверење је поново указано Миљани Кравић која је рад Подружнице Подунавског округа покренула и на чију су иницијативу протеклих седам година организовани многобројни разноврсни програми којима се унапредио образовно-васпитни процес у Подунавском округу.

Организација семинара – стручно и методичко усавршавање наставника

Друштво за српски језик и књижевност за Подунавски округ и Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Смедерево организовали су, у сарадњи са Друштвом за српски језик и књижевност Србије, 2. новембра 2019. године **семинар „Ка савременој настави српског језика и књижевности II”**. Од оснивања Подружнице Подунавског округа 2013. године био је ово четврти пут да се популарни семинар Друштва, који је, као и увек досад, изазвао огромно интересовање чак деведесет наставника основних и средњих школа Подунавског округа, реализује у Смедереву.

Проф. др Весна Ломпар је кроз функционални приступ и многобројне адекватне примере показала начине на које се ученицима у основној

и средњој школи могу приближити врсте речи и њихове категорије, првенствено истичући задатке који захтевају мисаону ангажованост ученика.

Проф. др Бошко Сувајџић је приказао нове аспекте проучавања лика Кањоша Мацедоновића кроз компаративни приступ и успостављање паралела између књи-

живности и језика са фолклорним, етнолошким, историјским и другим елементима.

Говорећи о интердисциплинарним аспектима књижевности 20. века, на живописном предавању поткрепљеном обиљем примера, доц. др Мина Ђурић представила је неслућене могућности за успостављање корелативних спона између књижевности и физике, астрономије, сликарства, фолклора, моде, музике и других области.

Одлично предавање проф. др Александра Милановића о Станиславу Винаверу прерасло је уске оквире беседе о авангардном песнику и преводиоцу дајући на занимљив начин шири културолошки приказ стања у језику и књижевности у првој половини 20. века.

Перфектна организација, подстицајна атмосфера, високе оцене и мотивисаност наставника за стицање нових знања обележили су реализацију семинара доприносећи задовољству и учесника и реализатора и наговештавајући нека нова, будућа стручна окупљања.

Организација књижевне вечери – подстицање читалачких навика

Књижевно вече и промоција романа „Умро сам у петак” аутора Ненада Гугла окупило је 7. новембра 2019. године преко осамдесет посетилаца, ученика средњих школа, наставника и других љубитеља књижевне уметности. Овим догађајем Друштво за српски језик и књижевност

за Подунавски округ и Библиотека наставили су плодносну сарадњу која годинама траје резултирајући активностима које популаризују уметност писане речи и подстичу неговање читалачких навика многих у граду на Дунаву.

Осврнувши се на могућности интертекстуалног тумачења романа који садржи елементе традиционалне и модерне књижевности и који је тешко укалупити у строге жанровске одреднице, мр Милорад Дашић је

истакао да је највећа вредност Гугловог модерног психолошко-филозофског трилера што је у креативном дијалогу са многим делима светске и српске књижевности и што даје читаоцима свевременске поруке.

Према тумачењу мср Ане Хранисављевић, која је размотрила вишеслојност романа са лингвистичког аспекта и са аспекта карактеризације јунака, дело онтолошких усмерења са постојањем умерене црте мистицизма и рефлексија, на граници сновиђења и реалности, открива главног јунака који креће на пут свог преображаја враћањем у средиште властитог бића – у успавану духовност која му дарује прилику за нови, смрнјији живот.

У времену убрзаног живљења и усамљености човекове једини спас је у интроспективном понирању у сопствено биће, неговању духовности и

успостављању равнотеже између себе и других и себе са собом – била је то примарна порука коју је Ненад Гугл у сугестивном и инспиративном обраћању пренео одушевљеној смедеревској публици.

Чланови Омладинског позоришта Техничке школе у Смедереву су бриљантним и експресивним читањем одломака из Гугловог романа обогатили ово пријатно и

успешно реализовано књижевно дружење.

*Обележавање годишњица српске књижевности – програм
посвећен Кишу*

Дана 29. новембра 2019. године обележили смо, у сарадњи са Секцијом за књижевност и језик „Свет речи”, Гимназијом и Библиотеком „Радое Домановић” у Великој Плани значајну годишњицу српске књижевности – **30 година од смрти Данила Киша.**

Наш гост био је проф. др Александар Јерков који је предавањем „Час поетике Данила Киша: шта нам значи велики писац” и својом надахнутом беседом оплеменио душе преко сто педесет љубитеља књижевности направивши књижевну магију у великоплањанској библиотеци, испуњеној до последњег места.

Упркос томе што је тридесетогодишњица његове смрти, ове чаробне књижевне вечери чинило се да је усамљеник, који је у сваку своју написану реч уткао болно животно искуство, борећи се узвишеном етичношћу, особином која тако много недостаје садашњим интелектуалцима, против неправде, непоштења и глупости оних који су га сагоревали немилосрдним отвореним непријатељством, живљи више него икад.

Овим програмом наше струковно удружење изместило је активности из Смедерева у мању средину оживљавајући образовни и културни миље у Великој Плани, а Секција за књижевност и језик „Свет речи” обележила је 14 година рада и залагања професорке Јелене Златкове која непресушним ентузијазмом пркоси апатији окружења преносећи генерацијама својих ученика љубав према књижевности.

Говорећи о великом, највећем Данилу Кишу, дали смо зрно смисла бесмислу којим нас свакодневица притиска и тиме на најлепши начин завршили планиране активности у 2019. години.

Промовисање рада стручног друштва и сарадња са установама образовања и установама културе

Једна од важних особености нашег рада јесте **континуирано промовисање свих активности** које реализујемо у локалним средствима информисања. Као и претходних година „КЦН телевизија – Студио исток Смедерево“, Телевизија „Јасеница“ Смедеревска Паланка, регионални лист „Наше новине“, портали „Подунавље“ и „Смедеревске новине“ пратили су наш рад дајући медијску подршку његовој популаризацији.

Такође, наше активности могу се пратити на редовно ажурираној Фејсбук страници <https://www.facebook.com/drustvozasrpskijezikiknjizevpostzapodunavskiokrug/>, као и на блогу <http://podruznicasd.blogspot.com/>. Број прегледа објава на дневном, месечном и годишњем нивоу најбољи је показатељ наклоности наших многобројних поштовалаца, чиме доприносимо и промоцији Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Сарадња са институцијама просвете и културе (основне и средње школе Смедерева, Смедеревске Паланке и Велике Плане, Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Смедерево, Народна библиотека Смедерево и други) настављена је током 2019. године, а заједнички програми поставили су нове параметре и подигли границе када је реч о образовним и културним дешавањима у Подунавском округу.

И наредних година настојаћемо да програмске садржаје који представљају окосницу нашег рада континуирано реализујемо, проширујемо и обогаћујемо новим приступима, идејама и облицима. Трудићемо се да остварујемо своју мисију, радом дајемо добар пример другима и будемо поносни чувари српског језика и књижевности.

председник Подружнице Подунавског округа
Миљана Кравић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ШАБАЧКЕ ПОДРУЖНИЦЕ У ШКОЛСКОЈ 2018/2019. ГОДИНИ

Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије постоји и успешно ради од почетка оснивања подружница. Подружница броји 60 чланова. Највише чланова је из основних школа – 50, а 10 чланова је из средњих школа. Професори неких средњих школа нису заинтересовани за рад Шабачке подружнице, не одазивају се на позиве за састанке и заједничке активности.

Чланови Шабачке подружнице у протеклом периоду највише пажње посветили су подстицању ученика у стицању знања, ширењу љубави према књизи и стваралаштву, организовању такмичења из српског језика и језичке културе, организовању такмичења из књижевности (Књижевна олимпијада), организовању Филолошког кампа, стручном усавршавању својих чланова...

Чланови Шабачке подружнице редовно учествују на Републичком зимском семинару у Београду, прате издавачку делатност Друштва, присуствују седницама Скупштине Друштва...

У Основној школи „Јанко Веселиновић” у Шапцу одржан је V Филолошки камп за ученике 5, 6, 7. и 8. разреда у циљу усавршавања матерњег језика и страних језика. Камп је трајао од 4. до 6. фебруара 2019. године у просторијама Основне школе „Јанко Веселиновић”, Шабац.

Филолошки камп су организовали ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац и Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Настава је за све ученике, чија је оцена из предвиђених предмета најмање врло добра, била бесплатна. Одржана су три блока наставе сваког дана.

У прва два блока одржана је настава из српског језика и језичке културе и књижевности.

Последњег дана, 6. фебруара 2019. године, урађена је са ученицима анализа рада на V Филолошком кампу.

Наставу из српског језика и књижевности изводили су наставници српског језика и књижевности из основних школа, чланови Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Наставу су извели следећи наставници:

1. Раде Алимпић, ОШ „Стојан Новаковић”, Шабац;
2. Сања Цвејић, ОШ „Стојан Новаковић”, Шабац;
3. Љиљана Копривица Церовић, ОШ „Стојан Новаковић”, Шабац;
4. Соња Сотировић, ОШ „Мајур”, Мајур;
5. Маријана Лукић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
6. Дарија Теодоровић Мирковић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
7. Мирјана Павловић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
8. Мирјана Рашковић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
9. Миле Радовановић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац.

У трећем блоку одржана је настава из енглеског језика.

Наставу из енглеског језика изводили су само наставници енглеског језика из ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац.

Наставу су извели:

1. Верица Угриновић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
2. Нада Мирковић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац;
3. Милица Пантић, ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац.

Велику подршку и несебичну помоћ у успешном раду V Филолошког кампа pruжила је Љиљана Стојановић, директор ОШ „Јанко Веселиновић”, Шабац, а и Град Шабац је помогао успешну реализацију Кампа плаћањем

потрошних средстава која су коришћена (креде, папир, фломастери, дипломе...).

И ове године V Филолошки камп је испунио и оправдао свој циљ. Наставу је похађало највише 169 ученика, а по предметима је то: из српског језика и књижевности – 118 ученика, а из енглеског језика – 51 ученик.

Детаљ са V Филолошког кампа

Значајна је већа заинтересованост ученика за рад из српског језика и књижевности. Ове школске године је 46 ученика више похађало наставу из српског језика и књижевности у односу на прошлу школску годину.

Значи, ученици су заинтересовани за овакав вид наставе за време распуста, само треба пронаћи одговарајуће садржаје, расположене наставнике да активним и иновативним радом привуку ученике, усагласити рад кампова у школама да не би било „преклапања” и успех је загарантован.

Стручно усавршавање „Ка савременој настави српског језика и књижевности II” одржано је 11. марта 2017. године у Техничкој школи у Шапцу.

Семинар су одржали чланови Друштва за српски језик и књижевност Србије, а предводио их је др Мило Ломпар. Нажалост, семинару нису присуствовали сви чланови Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије, већ је у раду семинара учествовао само по један наставник из школе.

Семинар „Савремене методе у настави српског језика и књижевности 2” одржан је 20. априла 2019. године у Центру за стручно усавршавање у Шапцу.

Реализатори семинара су др Владимир Б. Перић, Раде Паповић и Владимир Средојевић. Семинару је присуствовало 30 чланова Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије.

И у школској 2018/2019. години наши ученици су учествовали на свим новоима такмичења из српског језика и језичке културе и књижевности.

Марија Бабић

На такмичењу из књижевности (од школског до републичког нивоа) учествовало је око 120 ученика VII и VIII разреда из четири општине: Богатић, Владимирци, Коцељева и Шабац.

На Републичком такмичењу из књижевности у Сремским Карловцима, 11. маја 2019. године, **Марија Бабић**, ученица 7. разреда ОШ „Мајур” из Мајура (проф. Слађана Поповић), освојила је 1. место. **Јелена Шушић** и **Катарина Дамњановић**, ученице 8. разреда ОШ „Николај Велимировић” из Шапца (проф. Маријана Карић), освојиле су 3. место.

Јелена Шушић и **Катарина Дамњановић**

Уз награђене ученике и наставнике похваљујемо и друге учеснике републичког такмичења, којима је мало недостајало да освоје неко од прва три места, а то су: **Катарина Гавриловић**, ученица 7. разреда ОШ „Лаза К. Лазаревић” из Шапца (проф. Сања Павковић Дошен); **Огњен Арсеновић**, ученик 7. разреда ОШ „Јеврем Обреновић” из Шапца (проф. Наташа Туменко); **Јелица Косанић**, ученица 8. разреда ОШ „Ната Јеличић” из Шапца (проф. Славица Лукић); **Милорад Димитрић**, ученик 8. разреда ОШ „Стојан Новаковић” из Шапца (проф. Сања Цвејић); **Даница Арсеновић**, ученица 8. разреда ОШ „Јанко Веселиновић” из Шапца

(проф. Миле Радовановић), **Јелена Илић**, ученица 8. разреда ОШ „Јеврем Обреновић” из Шапца (проф. Наташа Туменко); **Никола Тадић**, ученик 8. разреда ОШ „Лаза К. Лазаревић” из Шапца (проф. Драгана Илић Тадић); **Ивана Ивановић**, ученица 8. разреда ОШ „Јован Цвијић” из Змињака (проф. Наташа Томић), **Нинко Цветојевић**, ученик 8. разреда ОШ „Краљ Александар Карађорђевић” из Прњавора (проф. Снежана Станарчић) и **Јана Исаиловић**, ученица 8. разреда ОШ „Јеврем Обреновић” из Шапца (проф. Зорица Лазић).

Анђелија Тошић

У истој школској години на такмичењу из српског језика и језичке културе (од школског до републичког нивоа) учествовало је

преко 410 ученика V, VI, VII и VIII разреда из четири општине: Богатић, Владимирци, Коцељева и Шабац.

Ленка Цвејић

На Републичком такмичењу у Тршићу, 25. маја 2019. године, **Анђелија Тошић**, ученица 7. разреда ОШ „Николај Велимировић” из Шапца (проф. Слађана Бекић), освојила је 2. место, а **Ленка Цвејић**, ученица 7. разреда ОШ „Јанко Веселиновић” из Шапца (проф. Маријана Лукић) освојила је 3. место.

Уз награђене ученике и наставнике треба похвалити и друге учеснике републичког такмичења, којима је мало недостајало да освоје неко од прва три места, а то су: **Милица Петровић**, уче-

ница 7. разреда ОШ „Јеврем Обреновић” из Шапца (проф. Зорица Лазић); **Кристина Стојић**, ученица 7. разреда ОШ „Николај Велимировић” из Шапца (проф. Слађана Бекић); **Анђела Маровић**, ученица 7. разреда ОШ „Вук Караџић” из Шапца (проф. Весна Вуковић) и **Сандра Петровић**, ученица 8. разреда ОШ „Стојан Новаковић” из Шапца (проф. Светлана Којадиновић).

Шабачка подружница Друштва за српски језик и књижевност Србије традиционално сарађује и са Културним центром у Шапцу око организације и реализације Општинског такмичења у рецитовању. На Окружно такмичење у рецитовању у школској 2018/2019. години пласирало се 10 основаца и 5 средњошколаца.

У протеклој школској 2018/2019. години Шабачка подружница је своје активности објављивала на интернету на блогу <https://podrznicasabac.wordpress.com>.

„MEDICUS” лист Медицинске школе „Др Андра Јовановић”, Шабац, а трећу награду добио је „ГИМНАЗИЈСКИ ГЛАСНИК” – Шабачке гимназије

У наредном периоду мора се, најзад, ујединити рад професора основних и средњих школа у окриљу Шабачке подружнице Друштва за српски језик и књижевност Србије, активирати рад чланова Подружнице на стручном и методичком усавршавању, „умилостивити” Центар за стручно усавршавање Шапца да чешће организује стручно усавршавање из српског језика и књижевности, проширити сарадњу Подружнице са другим подружницама, културним и научним институцијама, наставити и унапредити блог Подружнице, покренути издавачку делатност Подружнице, организовати посете, екскурзије...

Председник Подружнице
Миле Радовановић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ ЗА ТОПЛИЧКИ ОКРУГ У 2019. ГОДИНИ

Подружница је у 2019. години одржала четири састанка, два су везана за стручно усавршавање, два за организацију такмичења.

На 60. Зимском семинару присуствовало је дванаест наставника из Топлице. Признање Друштва за велико залагање у раду са ученицима уручено је Биљани Радмановић и Милки Тошић, а школски лист „Ђерв” је похваљен. Колеге које су пратиле пленарна предавања и радионице, пренеле су основне информације и отвориле дискусију о начинима на који се одређени садржаји могу применити у настави.

Општинска и окружна такмичења из језика и књижевности протекла су у најбољем реду, а посебно смо задовољни резултатима наших средњошколаца на Републичком такмичењу „Књижевна олимпијада”. Од шеснаест такмичара тринаест је освојило награде: пет прво, три друго и пет треће место. За то су заслужни и наставници који су радили са њима: Биљана Радмановић, Марија Тодоровић, Марија Васковић и Драгица Анђелковић из Прокупља, Снежана Вукосављевић и Ивана Вукумировић из Благаца и Милија Јевремовић, Ненад Ристић и Јасмина Рочкомановић из Куршумлије. Ученица Марије Тодоровић освојила је треће место у Тршићу.

Подружница је подржала рад најважнијих културних манифестација у нашем округу, посебно Драинчеве песничке сусрете и Фестивал дечијег стваралаштва, а учествовала је у организацији и реализацији општинског и окружног такмичења у рецитовању.

Прокупље, 30. 11. 2019.

Председник Подружнице
Милка Тошић

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ЗА БРАНИЧЕВСКИ ОКРУГ У 2019. ГОДИНИ

Друштво за српски језик и књижевност за Браничевски округ, са седиштем у Пожаревцу, окупља наставнике и професоре српског језика и књижевности из 35 основних и 11 средњих школа са подручја осам општина Браничевског округа (Кучева, Великог Градишта, Петровца на Млави, Жагубице, Жабара, Малог Црнића и Пожаревца).

Главне активности Друштва у 2019. години обухватиле су унапређивање образовно-васпитног рада, стручно усавршавање наставника и организовање такмичења ученика основних и средњих школа.

Стручно усавршавање

Чланови Друштва присуствовали су Зимском семинару за наставнике и професоре српског језика и књижевности који је одржан у фебруару 2019. године на Филолошком факултету у Београду.

Остварено је и присуство на стручним семинарима које су организовали издавачи уџбеника.

Организовање такмичења ученика

Организована су и спроведена школска, општинска и окружна такмичења из српског језика и језичке културе, као и „Књижевна олимпијада” за ученике основних и средњих школа.

Општинска такмичења ученика основних школа из књижевности „Књижевна олимпијада” одржана су 3. марта 2019. године у ОШ „Бранко Радичевић” у Голупцу, ОШ „Угрин Бранковић” у Кучеву, ОШ „Иво Лола Рибар” у Великом Градишту, ОШ „Милисав Николић” у Божевцу, ОШ „Ђура Јакшић” у Орешковици, ОШ „Моша Пијаде” у Жагубици, ОШ „Дуде Јовић” у Жабарима и ОШ „Свети Сава” у Пожаревцу. Окружно такмичење одржано је 30. марта 2019. године у ОШ „Свети Сава”.

Општинска такмичења ученика средњих школа, „Књижевна олимпијада”, одржана су 2. марта 2019. године у Средњој школи у Великом Градишту, Средњој школи „Младост” у Петровцу на Млави и у Пожаревачкој гимназији. Окружно такмичење одржано је 30. марта 2019. године у Техничкој школи „Никола Тесла” у Костолцу. На такмичењима је учествовао велики број ученика и показао завидне резултате.

Општинска такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних школа одржана су у свим поменутих школама Браничевског округа 16. марта 2019. године, у ОШ „Бранко Радичевић” у Голупцу,

ОШ „Угрин Бранковић” у Кучеву, ОШ „Иво Лола Рибар” у Великом Градишту, ОШ „Миљасав Николић” у Божевцу, ОШ „Ђура Јакшић” у Орешковици, ОШ „Моша Пијаде” у Жагубици, ОШ „Дуде Јовић” у Жабарима и ОШ „Десанка Максимовић” у Пожаревцу. Окружно такмичење одржано је у ОШ „Десанка Максимовић” у Пожаревцу 6. априла 2019. године.

Општинска такмичења из српског језика и језичке културе за ученике средњих школа одржана су 23. марта 2019. године у Средњој школи у Великом Градишту, Средњој школи „Младост” у Петровцу на Млави и у Пожаревачкој гимназији. Окружно такмичење одржано је 13. априла 2019. године у Медицинској школи у Пожаревцу.

У Пожаревцу, 18. децембар 2019.

Председник Друштва
Славица Јовановић

ПОДРУЖНИЦА ДРУШТВА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ ЗЛАТИБОРСКОГ ОКРУГА

Подружница Друштва за српски језик и књижевност Златиборског округа одржала је почетком октобра састанак на коме је усвојен Статут као и план активности Подружнице.

У првој седмици месеца децембра планирано је да у оквиру Подружнице представници већа за српски језик и књижевност презентују примере добре праксе (пројектна настава) у ОШ „Петар Лековић” у Пожеги.

Планирани су и заједнички литерарни конкурси на одређене актуелне теме. Први конкурс за кратку причу на тему „Пријатељство у време друштвених мрежа” биће расписан од 20. октобра до 20. новембра 2019. године. Ученици учесници благовремено ће добити потребна упутства за израду својих радова који ће након конкурса бити презентовани уз пратећи програм, нарочито најбољи радови, у неком од јавних простора (Галерија СКЦ, Клуб младих...).

Дат је предлог за штампање зборника, хрестоматије, на сваке четири године, где би се објављивали најбољи ђачки радови и примери добре наставне праксе. Како би се набавила финансијска средства неопходна за реализацију планираних активности Подружница ће у Општини конкурисати за доделу средстава.

План активности подразумева и афирмацију свакодневног стваралаштва и значајног књижевног наслеђа, током године, као и организовање трибина посвећених језику, књижевних радионица (у оквиру ГИМФЕСТ-а), на којима би као госте, предаваче, позвали некога од професора Филошког факултета.

Такође, усвојено је и да Друштву за српски језик и књижевност Србије предложимо усклађивање наставног плана са програмом такмичења из српског језика и књижевности. Предлажемо да Друштво направи, за следећу школску годину, дистрибуцију градива из српске књижевности и језика у основној и средњој школи по месецима и према томе усклади програм такмичења. Овај предлог упућујемо из разлога што је у програму такмичења за одређени ниво некада дата област коју смо на редовним часовима тек почели да обрађујемо, а немогуће је све одрадити на часовима додатне наставе (и никада се то не одради довољно добро као на редовним часовима, а да не говоримо о томе што због оптерећености ученика новим предметима имамо мање простора за држање часова додатне наставе). Проблем се јавља код ученика првог разреда на општинском нивоу (средњовековна књижевност се не обради на редовним часовима), републичком нивоу (хуманизам и ренесанса се обрађује до краја школске године по новом програму наставе и учења), а у другом разреду средње школе на окружном нивоу (реализам у српској књижевности).

Према Правилнику Подружница треба да има свој печат, округлог облика, по чијој ивици је утиснут назив Друштва, а у унутрашњем кругу је утиснуто име подружнице и место рада. Пошто наша Подружница треба да уради печат, не знамо да ли нам је потребно одобрење од Друштва или то можемо одрадити и без тога. Зато Вас молимо да нам објасните на који начин треба да поступимо.

На састанку чланова Подружнице, одржаном 12. 11. 2019. год. дошли смо до закључка да постоји потреба за усклађивањем наставног плана са програмом такмичења из српског језика и књижевности.

Шаљемо Вам предлог дистрибуције градива по нивоима такмичења за ученике првог и другог разреда средње школе.

**Предлог дистрибуције градива за такмичење из књижевности
„Књижевна олимпијада”, за први и други разред
средње школе**

Први разред

Први ниво такмичења

- ✓ Народна лирска митолошка песма (нпр: *Сунце се дјевојком жени, Женидба сјајнога Мјесеца, Вила зида град*)
- ✓ *Бановић Страхиња*, народна епска песма
- ✓ *Хасанагиница*, народна балада
- ✓ *Лаза Лазаревић: Први пут с оцем на јутрење*
- ✓ *Антон Павлович Чехов: Туга*
- ✓ *Софокле: Антигона*
- ✓ *Иво Андрић: О причи и причању* (беседа приликом примања Нобелове награде)
- ✓ *Горан Петровић: Прича о причању*
- ✓ *Еп о Гилгамешу* (осма плоча)
- ✓ *Хомер: Илијада* (одломци)
- ✓ Библија. Стари завет: *Легенда о потопу; Пјесма над пјесмама*
- ✓ Библија. Нови завет: *Јеванђеље по Матеју*

Други ниво такмичења

- ✓ *Свети Сава: Житије Светог Симеона* (одломак: *Болест и смрт Светог Симеона*)
- ✓ *Теодосије: Житије Светог Саве* (одломак: *Бег у Свету Гору*)
- ✓ *Јефимија: Похвала кнезу Лазару*
- ✓ *Деспот Стефан Лазаревић: Слово љубве*
- ✓ *Константин Филозоф: Житије деспота Стефана Лазаревића* (одломак: опис Београда)
- ✓ Комади од различнијех косовскијех пјесама, народна епска песма
- ✓ *Марко Краљевић и брат му Андријаш*, бугарштица
- ✓ *Диоба Јашића*, народна епска песма
- ✓ *Ропство Јанковић Стојана*, народна епска песма
- ✓ Песме о Марку Краљевићу (обрађиване у основној школи)
- ✓ *Златна јабука и два пауница*, народна бајка

Трећи ниво такмичења

- ✓ *Франческо Петрарка: Канцонијер* (избор сонета из акредитованих читанки)
- ✓ *Данте Алигијери: Божанствена комедија*
- ✓ *Пакао* (певање пето)

- ✓ Ђовани Бокачо: *Декамерон* (избор)
- ✓ Вилијем Шекспир: *Ромео и Јулија*
- ✓ Сервантес: *Дон Кихот* (одломци)
- ✓ Марин Држић: *Дундо Мароје; Новела од Станца*

Други разред

Први ниво такмичења

- ✓ Доситеј Обрадовић: *Писмо Харалампију; Живот и прикљученија* (одломак из акредитованих читанки); *Востани Србије*
- ✓ Јован Стерија Поповић: *Тврдица*
- ✓ Виктор Иго: *Предговор Кромвелу*
- ✓ Џорџ Гордон Бајрон: *Чајлд Харолд* (одломак *Лаку ноћ*)
- ✓ Александар Сергејевич Пушкин: *Евгеније Оњегин*
- ✓ Е. А. По : *Гавран*
- ✓ Шандор Петефи: *Слобода света*
- ✓ Вук Стефановић Караџић: *Критика романа Љубомир у Јелисијуму; Писмо кнезу Милошу* (одломци)
- ✓ Петар II Петровић Његош: *Горски вијенац*
- ✓ Бранко Радичевић: *Кад млидија умрети*
- ✓ Ђура Јакшић: *На Липару (Вече, Поноћ)*
- ✓ Јован Јовановић Змај: *Ђулићи увеоци* (избор из акредитованих читанки)
- ✓ Лаза Костић: *Међу јавом и мед сном; Santa Maria della Salute*

Други ниво такмичења

- ✓ Оноре де Балзак: *Предговор Људској комедији; Чича Горио*
- ✓ Николај Васиљевич Гогољ: *Шињел*
- ✓ Лав Николајевич Толстој: *Ана Карењина*
- ✓ Светозар Марковић: *Певање и мишљење*
- ✓ Јаков Игњатовић: *Вечити младожења* (одломци из акредитованих читанки)

Трећи ниво такмичења

- ✓ Милован Глишић: *Глава шећера*
- ✓ Лаза Лазаревић: *Ветар / Швабица*
- ✓ Радоје Домановић: *Данга*
- ✓ Стеван Сремац: *Ибиш-ага / Кир Герас*
- ✓ Бранислав Нушић: *Госпођа министарка*
- ✓ Симо Матавуљ: *Поварета*

- ✓ Војислав Илић: *Сиво, суморно небо; Јутро на Хисару код Лесковца; Запуштени источник*
- ✓ Иво Андрић: *Мост на Жени; Пут Алије Ђерзелеза*

Предлажемо да у програму такмичења за четврти разред не буде роман *Мајстор и Маргарита* Михаила Булгакова, јер није у програму свих смерове гимназија, а ни стручних школа.

Срдачан поздрав!

за Подружницу Друштва за српски језик
и књижевост Србије Златиборског округа
Марија Јеверићић, Гимназија „Свети Сава”, Пожега

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ПОДРУЖНИЦЕ ЗА МОРАВИЧКИ ОКРУГ ЗА 2019. ГОДИНУ

Подружница Друштва за српски језик и књижевност за Моравички округ организовала је током 2019. велики број активности из свог Годишњег плана рада. Одржано је шест скупштина, реализована су школска, општинска и окружна такмичења из књижевности, из језика и језичке културе, рецитовања, као и такмичења у лепом говору.

Разматрани су питања из наставне праксе, тежина и примереност задатака и решења на одржаним такмичењима, преклапања термина, анализирани су пробни и завршни тестови, квалитет уџбеника, као и иновирани програмски садржаји за шести и седми разред. Примедбе и сугестије упућене су надлежним институцијама.

Професори српског језика и књижевности мотивишу ученике за учешће у литерарним конкурсима и бројним културним активностима у склопу манифестације „Дисово пролеће” и Удружења „Чувари дела Вука Караџића” чији су чланови.

Традиционално, чланови Подружнице припремили су многобројне културно-уметничке програме и организовали велики број различитих угледних активности поводом Светосавске недеље, школских јубилеја и Вукових дана.

Такмичења и смотре

Успешно су реализоване све редовне активности у организацији и спровођењу школских, општинских и окружних такмичења из српског језика и језичке културе, Књижевне олимпијаде за ученике основних и средњих школа на територији Моравичког округа, као и такмичења у рецитовању и у лепом говору.

На скупштини Подружнице одржаној 30. 1. 2019. одређени су термини школских такмичења на нивоу округа:

- ✓ Књижевна олимпијада: 26. 2. 2019. у 12.00.
- ✓ Такмичење из језика и језичке културе: 6. 3. 2019. у 12.00.

Тестове за школска такмичења на нивоу округа припремили су:

Књижевна олимпијада

- ✓ 7. разред: Бојана Никшић и Милица Матовић, ОШ „Милица Павловић” Чачак;
- ✓ 8. разред: Ана Ђеровић, ОШ „Танаско Рајић” Чачак.

Такмичење из српског језика и језичке културе:

- ✓ 5. разред: Наташа Пауновић и Марија Ђаловић, ОШ „Свети Сава” Чачак;
- ✓ 6. разред: Милена Лисица, ОШ „Таковски устанак” Таково;
- ✓ 7. разред: Драгана Мијушковић и Стефан Аврамовић, ОШ „Др Д. Мишовић” Чачак;
- ✓ 8. разред: Зорица Ђаковић и Мирко Божовић, ОШ „Владислав Петковић Дис”, Заблаће.

Школе организатори општинских и окружних нивоа такмичења доделиле су дипломе најуспешнијим ученицима на крају свих циклуса такмичења, а матичне школе наградили су најбоље ученике и наставнике књигама.

Сви резултати истакнути су на сајту Школске управе Чачак. Резултати са републичког нивоа такмичења налазе се на сајту Друштва.

Такмичење у лепом говору за ученике ОШ и СШ

У ОШ „Милица Павловић” организовано је Општинско такмичење у лепом говору за ученике основних и средњих школа, у суботу, 7. 12. 2019. године. Главни циљ овог такмичења представља унапређивање говорне културе ученика, подстицање љубави према књижевности и промовисање српске културне баштине.

Бојана Вуловић, проф. српског језика из школе домаћина, успешно је организовала и овогодишње такмичење на којем је учествовало 87 ученика основних и средњих школа. Чланови Подружнице били су ангажовани у четири стручна жирија:

Прва категорија: I–II разред:

- Верица Драгићевић, проф. разредне наставе у ОШ „Божо Томић” Пријевор;
- Марија Крунић, проф. српског језика у ОШ „Свети Сава”;
- Живка Бојовић, проф. српског језика у ОШ „Ратко Митровић”.

Друга категорија: III–IV разред:

- Александра Јовановић, проф. српског језика у ОШ „Степа Степановић” Горевница;
- Ана Ђеровић, проф. српског језика у ОШ „Танаско Рајић”;
- Бранка Вукајловић, проф. српског језика у ОШ „Танаско Рајић”.

Трећа категорија: V–VIII разред:

- Сања Перовановић, проф. српског језика у Медицинској школи;
- Милица Матовић, проф. српског језика у ОШ „Академик Миленко Шушић” Гуча;
- Марина Милошевић, проф. српског језика у Техничкој школи.

Четврта категорија: I–IV разред:

- Оливера Крупеж, проф. књижевности и српског језика у ОШ „Милица Павловић”;
- Зорица Ђаковић, проф. српског језика у ОШ „Владислав Петковић Дис” Заблаће;
- Душица Ђурчић, проф. српског језика у ОШ „Вук Караџић”

Сви учесници добили су захвалнице, а награђени ученици књиге и пласман на Окружни ниво такмичења које је планирано за 11. јануар 2020. године.

Подружница за Моравички округ припреmila је предлог да се ово такмичење уврсти у календар такмичења и смотри МПНТР. Затражиће подршку Друштва за српски језик и Вукове задужбине, док је Град Чачак спреман да буде покровитељ републичког такмичења у лепом говору.

Угледне активности

Стручни скуп *Песничке бројанице Добрице Ерића*

У чачанским школама пригодним програмима обележен је датум смрти омиљеног дејег песника Добрице Ерића. На Дан словенске писмености, 24. маја 2019, организован је стручни скуп који су подржали Друштво за српски језик и књижевност Републике Србије и Вукова задужбина из Београда.

На скупу су представљени лик и дело Добрице Ерића кроз различите теме које су излагали професори српског језика и професори разредне наставе:

- *Српска епopeја у стваралаштву Добрице Ерића* – Оливера Крупеж, професор књижевности и српског језика, ОШ „Милица Павловић”;
- *Разапето родољубље – осврт на родољубиву поезију Добрице Ерића* – Мила Мутавцић, наставник српског језика и књижевности, ОШ „Свети Ђакон Авакум”, Трнава;
- *Разапета туга за домовином од Дисове песме „Наши дани” (1910) до Ерићеве „Пркосне песме” (1993)* – Маја Настић, мастер професор српске књижевности и језика ОШ за образовање одраслих, Чачак;
- *Акценатска структура стиха у поезији Добрице Ерића – методички модел повезивања наставе језика и књижевности* – Милица Милошевић, дипломирани професор српског језика и књижевности, ОШ „Горачићи”;
- *Фолклорни елементи у песничкој збирци „Божична прича и друге празничне песме” Добрице Ерића* – Бојана Кулићан Громовић, магистар српског језика и књижевности, ОШ „Академик Миленко Шушић”, Гуча;
- *Добрица или о жеђи* – Александра Мишић, професор српског језика и књижевности, Гимназија, Чачак;
- *Дечак са златом липе у коси* – Слађана Парезановић, професор српског језика, руководилац Школске управе Чачак;
- *„Рождество ратареве” Добрице Ерића* – Данијела Ковачевић Микић, дипл. филолог српског језика и књижевности – мастер, просветни саветник, Школска управа Чачак;
- *Комуникативност поезије Добрице Ерића* – Сања Перовановић, професор српског језика и књижевности, Медицинска школа, Чачак.

Душица Савић, професор разредне наставе из ОШ „Милинко Кушић”, Ивањица, изнела је своје импресије поводом песничких сусрета са Добрицом Ерићем.

Стручни скуп *Песничке бројанице Добрице Ерића* одржан је на иницијативу професора и Удружења Чувари дела Вука Караџића, 24. маја 2019. год. у Градској библиотеци „Владислав Петковић Дис”.

На крају скупа договорено је да се покрене акција за преиспитивање места и улоге стваралаштва Добрице Ерића у наставним програмима из којих је неправедно скрајнут.

Поетско-музичко вече *Гора јечи*

У Дому културе, 12. јуна 2019. год. одржано је поетско-музичко вече под насловом *Гора јечи*. Водитељи програма, професори српског језика и књижевности Наташа Пауновић и Богдан Пауновић, читали су лирске песме са Косова и Метохије, које је својевремено сакупио др Владимир Бован, професор Универзитета у Приштини и најбољи познавалац српског књижевног наслеђа Старе Србије.

Основни мотив за ову манифестацију истакнут је у уводном делу програма:

„Лепота лирских народних песама са Косова и Метохије, њихова изражајност, сликовитост и музикалност која открива неизмерну дубину душе народних стваралаца, биле су повод за ово дружење. У њима срећемо мотиве који су заједнички свим песмама српског народа ма где он живео. Оне финим, одмереним речима, али и снажним сликама откривају радост, тугу и патњу и многе, наизглед небитне, детаље свакодневног живота умивеног јутарњом росом, окићеног звездама и обасјаног месечином, испуњеног песмом птица и жубором воде. Оне су неизмерно богатство и наша је дужност да га сачувамо од заборава. Бар оно што је од њега остало.”

Изворне народне песме са Косова и Метохије певали су ученици и професори чачанских основних и средњих школа, етно-група „Лира” из Чачка и музички оркестар под руководством Александра Смрекића. Велику помоћ у избору песама и припремању ученика пружила је и Мирјана Јаневска, професор музичке културе.

Аутор пригодног плаката је Тешан Пауновић, млади дизајнер из Чачка, а сценарио је припремила Наташа Пауновић, покретач и организатор ове активности.

Вече руске поезије и музике

У свечаној сали ОШ „Милица Павловић” организовано је 13. 11. 2019. још једно *Вече руске поезије и музике* чији је идејни творац проф. књижевности Оливера Крупеж, која је била сценариста и водитељ програма. Ова манифестација окупља већ четврту годину за редом велики број учесника, а циљ је промовисање руског језика и руске књижевности. Руску поезију, на српском и на руском језику, казивали су ученици и професори основних и средњих школа.

Програм је био обогаћен и музичким делом тако да су посетиоци могли да уживају у руским народним песмама Каћуша, Рјабинушка и Подмосковске вечери, које су свирали чланови оркестра Културно-уметничког друштва „Абрашевић”, као и у извођењу руске духовне песме „Господи помилуј” коју је отпевала Милица Матовић, проф. српског језика.

У програму су учествовали и професори: Оливера Крупеж, Милена Лисица, Сања Перовановић, Богдан Пауновић, Наташа Пауновић и Бојана Вуловић; Ксенија Радојичић, професор руског језика, као и ученице осмог разреда Маша Штављанин и Ивана Нишавић, које су поезију казивале на руском језику.

Сатирично перо просветних радника

У пријатном амбијенту наставничке канцеларије ОШ „Свети Сава”, 29. 11. 2019. год. одржано је књижевно вече посвећено стваралаштву наставника *Сатирично перо просветних радника*. Ово је четврто окупљање на којем су наставници представили своје радове у којима су на духовит или на сатиричан начин проговорили о озбиљним проблемима српске просвете.

Своје ауторске текстове говорили су: Оливера Крупеж, проф. књижевности и српског језика у ОШ „Милица Павловић”, Наташа Турунташ, проф. српског језика у ОШ „Танаско Рајић”, Ђорђе Матијевић, проф. веронауке у ОШ „Свети Сава”, Богдан Пауновић, проф. српског језика и библиотекар у ОШ „Др Драгиша Мишовић” и Наташа Пауновић, организатор вечери и аутор сценарија. Програм је водила Марија Крунић, проф. српског језика у ОШ „Свети Сава”.

Оливера Крупеж припремила је сатирични текст у драмском облику *Већање дахија*, извештај са једне седнице одељенског већа. Духовито су представљени менталитет и односи међу колегама, наставницима и родитељима. Текст су по улогама читали: ауторка као одељенски старешина, Наташа Пауновић као директор и Богдан Пауновић као џангризави колега.

У програму су учествовали и ученици, што је овој малој свечаности хумора дало посебну драж. Краће сценске игре које су они са својим наставницима припремили, чинили су да расположење буде још пријатније и поред горчине у ауторским текстовима учесника.

Ученици седмог разреда ОШ „Свети Сава” извели су пригодан драмски текст под насловом *За дан просветних јадника*. Ученике је припремала и текст написала Марија Ђаловић, проф. српског језика. Ученице осмог разреда исте школе које су говориле два краћа монолога из *Женских разговора* Душана Радовића припремила је Наташа Пауновић, проф. српског језика.

Ученици Гимназије: Милица Стојић, Марија Дроца, Ана Радуловић, Лука Пајовић, Јанко Васовић и Вук Вујовић, у сарадњи са професорком

Александром Мишић, извели су два скеча која су до суза насмејала публику.

Општи је утисак гледалаца да је књижевно вече било занимљиво и да је својим квалитетом за нијансу премашило оне из претходних година.

Гимназија Чачак

Поред редовних активности, професори књижевности и српског језика одржали су бројне презентације, јавне часове и књижевне сусрете:

Професор Дејан Крунић одржао је 26. маја 2019. јавни час „На Дрини ћуприја” на мосту у Вишеграду уз присуство одељења III₂ и III₄.

Александра Мишић организовала је почетком 2019. две књижевне вечери у школи, промоције књига Александра Бећића и романа *Очи* Јелене Ђусловић.

У част Светског дана поезије одржан је јавни поетски час на Градском тргу.

У јуну је изведен програм „Степенице” у Дому културе у коме је учествовало двадесет ученика Гимназије. Том приликом, ученици од првог до четвртог разреда казивали су поезију на турском, грчком, руском и хебрејском језику и извели сценске приказе савремених српских аутора.

Владимир Димитријевић, Слободан Николић, Ана Ранђић и Милош Ирижанин говорили су о поезији Бране Петровића на књижевној вечери у Гимназији.

Професор Слободан Николић одржао је предавање „Маргиналци и бунтовници југословенског филма (*црни талас* у југословенској кинематографији)” у оквиру програма „На маргини” Дома културе.

Професор Александра Мишић одржала је промоцију новог романа Миће Миловановића *Делиријум* у Градској библиотеци као и угледни час у Гимназији под називом „Јапан од хаikuа до Харукија” о јапанској књижевности и уметности у децембру 2019. године.

Професор Владимир Димитријевић учествовао је у програму обележавања десетогодишњице рада Српско-руско-белоруског пријатељства у Руском дому у Београду (фебруар 2019). У Гимназији, у оквиру програма Заједнице дома и школе, било је представљање књиге *Звонари слободе*, о епископу Николају Велимировићу и Михаилу Пупину. Говорили су Александра Нинковић Ташић и Никола Маринковић, а проф. Димитријевић водио је програм.

Медицинска школа Чачак

Професори књижевности реализовали су изложбу „Негујмо српски језик” поводом Светског дана писмености и изложбу фотографија са текстовима „Путем просветитеља”, за које су такмичари и њихови ментори награђени излетом у Београд.

Традиционално је у Медицинској школи обележена Наранџаста недеља: Међународни дан борбе против насиља над женама.

Одржано је више угледних и јавних часова међу којима је *Стваралаштво Данила Киша*, јавни час у градској библиотеци, одржан у новембру 2019. год.

Професори ове школе учествују у бројним активностима Подружнице.

Техничка школа Чачак

Чланови Стручног већа Техничке школе били су укључени у реализацију већег броја културних активности:

У школској библиотеци Техничке школе 20. 9. 2019. одржан је програм *Песнички дан* који је део Мрчајевачких песничких сусрета, са циљем да песници кроз дружење са ученицима представе свој рад и приближе књижевност као уметност средњошколцима.

Угледни час „Кроз ризницу старог века” одржала је проф. Марина Милошевић 28. 11. 2019. године.

Припреме за уводни говор и кратак музички програм 8. 5. 2019. приликом отварања Изложбе радова ученика и професора Техничке школе у Дому културе осмислиле су професорке Љиљана Ранковић и Наташа Бошковић са својим ученицима.

Професори Ана Павловић и Наташа Бошковић, заједно са професорима са архитектонског смера, Катарином Недимовић Затежић и Снежаном Марјановић, одржале су 30. 10. 2019. у просторијама РЦ-а предавање о култури, историји и архитектури Аустрије и Словеније, пре одласка на студијско путовање.

У сарадњи са књижевним клубом „Драгослав Ђрбић” из Чачка, 21.3. 2019. год. на тргу испред Дома културе, песници су уз пратњу гитаре говорили своје стихове и обележили Светски дан поезије.

Обележавање Вукових јубилеја

У уторак, 19. новембра 2019. године, у свечаној сали ОШ „Милица Павловић” организована је прва промоција алманаха *Даница за младе* у чачанским школама. Реч је о представљању школског забавника у којем се могу пронаћи кратке народне умотворине и дела савремених аутора, раз-

личите прозне врсте и омиљене песме. Професор књижевности, саветник ШУ Данијела Ковачевић Микић на 60. Републичком зимском семинару имала је излагање „Вуков век – Представљање Данице за младе”.

Професорка Мила Мутавцић и њени ученици из ОШ „Свети Ђакон Авакум” из Трнаве припремили су избор из садржаја последњег издања *Данице за младе*. На самом почетку обратила се професорка Оливера Крупеж која је подсетила ученике на значај Вуковог рада и упознала их са садржајем забавника који је намењен читаоцима различитих узраста.

Дани Вука Караџића – Вукова Даница и Даничићи

Професори књижевности и српског језика Сања Перовановић и Оливера Крупеж одржале су 12. 11. 2019. у Регионалном центру за стручно усавршавање Чачак предавања на стручном скупу поводом манифестације Дани Вука Караџића. Тема предавања Оливере Крупеж био је Вуков допринос српској култури, Вукови претходници и следбеници у реформи српског језика и писма, као и утемељеност уврежених ставова о реформским токовима. Други део стручног скупа, који је водила Сања Перовановић, био је посвећен тумачењу мотива звезде Данице у српској народној поезији и почецима Вукове *Данице*, српског народног илустрованог календара, као и применљивости његовог садржаја у наставној пракси.

У сарадњи са Удружењем Чуvari дела Вука Караџића, Вуковим путем – Савремена настава српског језика, одржан је 25. 11. 2019. год. стручни скуп на ком су представљене истраживачке и угледне активности професора књижевности и српског језика Моравичког округа: Верице Костић, Сања Перовановић и Милице Милошевић.

Презентације стваралаштва професора књижевности
Моравичког округа

Промоција књиге *Приче* Слађане Парезановић

У свечаној сали ОШ „Милица Павловић”, 24. јануара 2019. год. организована је промоција књиге *Приче* Слађане Парезановић.

Оливера Крупеж, проф. књижевности и српског језика, приредила је прво издање четири приче *Сунчица*, *Чаба*, *Анђела* и *Бомбонџија* за Сајам школског издаваштва. Књигу су илустровали професор разредне наставе Маја Кораксић и наставник ликовне културе Живота Драмлић, као и ученици школе.

Уредница књиге Оливера Крупеж водила је програм у којем су своје приказе и импресије казивали професори књижевности и српског језика: Мила Мутавџић, Богдан Пауновић, Сања Перовановић, Бојана Вуловић, Милица Матовић и Милица Милошевић. Поред изнетих мишљења о причама из књиге и о приповеткама *Мајка* и *Исидора* које нису у њој

штампане, емоције бројних посетилаца изазвала је Бојана Вуловић која је драмски интерпретирала садржај приче *Чаба*. Оливера Крупеж упознала је посетиоце са окосницама садржаја приче *Анђела*, указујући на њене изузетне васпитне потенцијале.

Милица Милошевић водила је на крају промоције интервју са ауторком књиге Слађаном Парезановић која је открила у којој су мери слике из њеног детињства утицале на стваралаштво.

Сви који су говорили о шест до сада обелодањених приповедака, на свој су начин изrekli да су оне дубок и бистар извор искустава из свакодневног школског живота: патње, усамљености, али и љубави, пријатељства и оптимизма што их на најлепши начин препоручује за школску лектуру, било на редовним часовима књижевности или на часовима одељењске заједнице.

Промоција књиге *Приче из учионице* Миле Мутавџић

У свечаној сали ОШ „Милица Павловић”, 4. 11. 2019. год. организована је промоција књиге *Приче из моје учионице* Миле Мутавџић, професорке српског језика. Приче написане из срца представљају кратке записе из дугогодишње праксе у школама ондашњег и садашњег времена. Дужина педагошког рада ауторке допринела је сагледавању читавог низа промена које су се дешавале међу зидовима учионица, таложењу сећања на понеке тамне, али и многе ведре слике које будућност застиру оптимизмом.

Приче из учионице поручују да се у школи многе лекције науче за цео живот, да се из грешака учи. Из сваке се кратке, новелистичке ситуације упућује понеки наук: Када је твој друг бољи од тебе у нечему, искрено му честитај и не плаши се да од њега затражиш савет и помоћ (*Мали математичар*).

Ауторка као наставница најбоље примећује како међу ученицима расте отуђеност, себичност, неосетљивост за туђе потребе, завист и жеља за успехом и доминацијом. Процес одрастања није нимало лак зато што мали јунаци имају своје жеље и снове, своје ожиљке и патње које други не препознају и на које не обраћају пажњу. Деца су под притиском различитих очекивања оних који их окружују и потиштена због ограничења која произлазе из њиховог друштвеног статуса или личних карактеристика. Јунаци ових прича проживљавају тешке тренутке у којима их прожима дубоки бол, али их на крају озарује радост.

Највећа вредност ових прича лежи у осећању које изазивају код читалаца: „из њих нестаје тамна сенка и уместо ње, гране љубав”. Такве су приче све потребније деци, да у свакој ситуацији без двоумљења знају шта ваља чинити и како се свет може учинити лепшим за све.

О књизи су говориле професорке књижевности и српског језика: Слађана Парезановић, начелник ШУ, Данијела Ковачевић Микић, саветник у ШУ, Оливера Крупез, Бојана Вуловић и ауторка Мила Мутавцић, док су ученици шестог и осмог разреда пренели своје импресије о појединим причама које су читали, што је потврдило њихову питкост и применљивост у пракси.

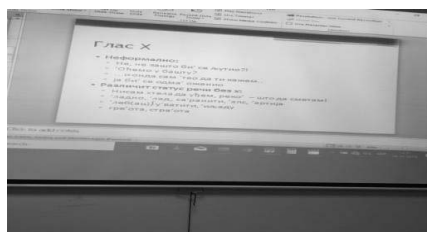
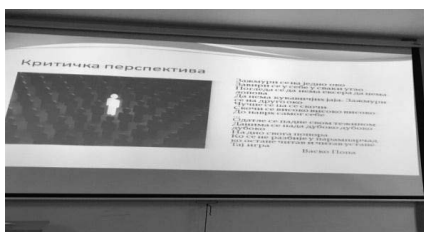
У Чачку је 5. 12. 2019. у Дому културе први пут представљена књига *Варсамелеон* и рукопис у настајању Саше Јефтића. Необичну поетску збирку представила је Данијела Ковачевић Микић, док је аутор Саша Јефтић одговарао на питања о својој песничкој инспирацији, о одсуству теоријских поставки о поетици постмодернизма и ствараоцима из своје лектире.

Стручно усавршавање

Републички зимски семинар Друштва за српски језик и књижевност посетио је велики број професора Моравичког округа. Међу учесницима била је Данијела Ковачевић Микић која је имала радионицу на тему: Рад са надареним ученицима и подршка талентима.

Подружница је 25. 9. 2019. у сали Градске библиотеке организовала излагање на актуелну тему уједначавања критеријума оцењивања на нивоу стручних већа. О новинама у законској регулативи говорила је Наташа Турунташ, професор српског језика у сарадњи са Оливером Крупеж.

Друштво за српски језик и књижевност Србије поклонило је наставницима Моравичког округа семинар „Ка савременој настави српског језика и књижевности II” који је одржан 26. октобра 2019. у Центру за стручно усавршавање запослених у Чачку.

Програм је садржао три предавања: *О особинама неформалног говора*, проф. др Душка Кликовац; *Страховање и читање*, проф. др Славко Петаковић и *Тумачење Андрићевих приповедака*, проф. др Милан Алексић.

Чланови Подружнице и Удружења наставиће да организују активности усмерене на неговање српског језика, ћириличног писма и очувања српске културне баштине, као и да прошире делатност и постану подршка стручном усавршавању.

Чачак, 16. 12. 2019.

Председник Подружнице
Оливера Крупеж

СТРУЧНО И МЕТОДИЧКО УСАВРШАВАЊЕ НАСТАВНИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Хроника 60. Републичког зимског семинара

Почетком фебруара 2019. године, у организацији Друштва за српски језик и књижевност Србије, а под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Филолошког факултета Универзитета у Београду, одржан је тродневни јубиларни шездесети Републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности.

У име Друштва за српски језик и књижевност Србије, присутним учесницима семинара (којих је ове године било више него икад, приближно 1400) обратила се проф. др Зона Мркаљ, председник овог Друштва. У поздравном говору поменуте су све присутне колеге – професори српског језика и књижевности, учесници семинара, као и представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства културе и информисања, Завода за унапређивање образовања и васпитања, Завода за вредновање образовања и васпитања, Вукове задужбине, Задужбине Десанке Максимовић, Доситејеве задужбине, Задужбине Иве Андрића, Задужбине Милоша Црњанског; сви присутни представници медија и издавачи: Завод за уџбенике, „Клет“, „Нови Логос“, „Едука“, „Креативни центар“, „Бигз“, „Вулкан“, „Ваша књига“, као и колеге са матичних катедара за српски језик и српску књижевност с јужнословенским књижевностима, са опште књижевности, као и други уважени професори Филолошког факултета и других факултета, асистенти, лектори и сарадници у настави, библиотекари и секретари са Београдског и других универзитета у Србији.

Шездесети јубиларни Републички зимски семинар одговарајући је догађај и свечана прилика за подсећање да су Друштво за српски језик и књижевност основали 1910. године Александар Белић, Павле Поповић и Јован Скерлић. Радом овог удружења, који је прекидан само за време ратова (1914–1919. и 1941–1946) руководили су председници Јован Скерлић, Павле Поповић, Александар Белић, Михаило Стевановић, Драгољуб Павловић, Димитрије Вученов, Ђорђе Бајић, Слободан Марковић, Живојин Станојчић, Јован Деретић, Радоје Симић, Васо Милинчевић, Петар Пешут, Љубомир Поповић, Милорад Дешић, Душан Иванић, Вељко Брборић, Бошко Сувајџић и Александар Милановић. Истакнуто је да са захвалношћу памтимо професоре који више нису са нама, неке од њих само по делу, а неке и из непосредног дружења, а с посебним уважавањем поздрављени су сви претходни председници Друштва, на семинару присутни.

Уследило је подсећање на период после Другог светског рата, када је јуна 1948. године основано Славистичко друштво, у коме су се окупљали слависти свих усмерења, а преовлађивали су наставници српскохрватског и руског језика и књижевности. Године 1954, због различитости интересовања, бројног чланства и ширине области, Славистичко друштво се раздвојило на два друштва: једно које окупља чланове из области српског језика и књижевности и друго за руски језик и књижевност и остале словенске језике. Том приликом обновљено је Друштво за српски језик и књижевност.

Наглашено је да је година 2019. за Друштво за српски језик и књижевност Србије посебно значајна. Навршило се пуних 60 година од првог семинара за професоре српског језика и књижевности организованог под покровитељством тадашњег Друштва за српскохрватски језик и књижевност Србије. Рођен 1959, овај семинар, према сазнањима поштоване Босиљке Милић, доживотног и незаменљивог секретара Друштва, првобитно је замишљен као окупљање чланова подружнице београдских наставника. Захваљујући часопису „Књижевност и језик” (који под називом који носи и данас излази од 1956), о семинару су чули и наставници из унутрашњости који су били пренумеранти овог часописа. Жељни дружења, уз стручно усавршавање и размену идеја и искустава, сами наставници су, из године у годину, чинили Републички зимски семинар све масовнијим и посећенијим скупом. Како пре 60 година, тако и данас, већина нас ове семинарске дане ишчекује с радошћу и има доживљај празника.

Иза овог кратког подсећања најављено је да ћемо и 2020. имати нове разлоге за славље: навршиће се 30 година од првог Такмичења из језика и језичке културе и 110 година од оснивања наше струковне организације.

Међу најважнијим циљевима нашег републичког семинара и надаље се налазе следећи: неговање српског језика и књижевности; љубав према матерњем језику, историји, традицији и фолклору српског народа; развијање језичке културе и језичког сензибилитета; јачање потребе читања књига наше и светске књижевности, дела класика, али и савремених књижевника, као и развијање читалачких компетенција наших ученика.

Програм овог скупа налази се у *Информатору* који су сви наставници добили у својим котизацијским пакетима, а на елементе његовог садржаја подсећамо и у овој хроници. Управа Друштва уложила је и ове године доста труда да програм и организација Зимског семинара, у складу с могућностима, испуне многа очекивања полазника. Окупили смо предаваче из различитих универзитетских центара наше земље и региона, одабране практичаре из целе Србије, који су у методичким радионицама приказали своје иновативне приступе темама из српског језика и књижевности.

У три семинарска дана чуло се 13 пленарних предавања и присуствовало раду 24 методичке радионице, од којих је свака била поновљена.

Имали смо прилику да посетимо бар две од четири књижевне вечери, да видимо једну позоришну представу у извођењу даровитих ученика, посетимо неколико значајних промоција нових књига и часописа, разговарамо, уз помоћ нашег професора Михајла Пантића са чувеним драмским писцем Душком Ковачевићем, чујемо шта о српском роману у 2018. има да нам каже чланица жирија НИН-ове награде, госпођа Тамара Крстић, доживимо концерт славистичког хора „Лучинушка“. Мада је хор „Лучинушка“, првобитно састављен од некадашњег хора студената славистике Филолошког факултета, прерастао у градски хор, остао је веран Факултету који му и даље обезбеђује просторије за пробу. Сада је у хору 65 активних чланова, углавном професора руског и српског језика и књижевности, десет доктора наука, двадесетак магистара и мастера, неколико правника, две глумице, две сликарке, доктор нуклеарне физике, неколико чланица руског порекла. Руководилац овог хора је проф. др Андреј Тарасјев, а на концерту су дириговале Милка Пајевић, професорка музике, и Мирјана Николић, професорка руског језика, уз конференције чланице хора, Браниславе Марковић, дугогодишњег уредника издања за српски језик и књижевност у Заводу за уџбенике. Наступ хора „Лучинушка“ пред препуном Салом хероја Филолошког факултета изазвао је одушевљење свих присутних.

Овогодишњи Зимски семинар имао је част да својим пленарним предавањем из језика отвори професор Милан Стакић, са темом *Српски глаголски облици под лупом*, после чега смо чули и професора Александра Јеркова са централном темом: *Нема смрти – само књижевности*. Потом нам је професорка Душка Кликовац подарила своје занимљиве опсервације на тему *Из српске интерпункције*, те је тако, уз доделу награда и признања најбољим наставницима и највернијим пријатељима Друштва, промоцију наших издања и културно-уметнички програм ученика Девете београдске гимназије (под називом: *Милунка Савић – хероина Првог светског рата*) протекао први део семинарског дана. У поподневном термину полазници су присуствовали двома одабраним радионицама, а оне које, према мишљењу наставника, буду оцењене као најбоље, поновићемо у оквиру нашег другог семинара *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*, да би их што више наставника чуло и видело.

Како Завод за унапређивање образовања и васпитања вреднује присуство наставника на Зимском семинару са 24 бода, наше дружење протекло се и у вечерње сате, када смо присуствовали заиста занимљивим књижевним окупљањима. Овде посебно издвајам Књижевно вече просветних радника који пишу за децу, на челу с колегом Властом Ценићем, наставником у ОШ „Вук Караџић“ из Дољевца; затим песничко вече *Недремано перо*, где смо уживали у поезији нашег професора Томислава Јовановића и обраћању колегинице доц. др Мине Ђурић, која је водила

ово књижевно вече. Чули смо нешто ново и о стваралаштву овогодишњег добитника НИН-ове награде, Владимиру Табашевићу, што је наш програм учинило посебно актуелним.

Други дан семинара отворило је пленарно предавање професора Јована Делића: *Отаџбина као бол и болест – Србија Милоша Црњанског*, а обогатила су га и интригантна предавања наших колега професора Драгана Бошковића: *Мртви – прави јунаци српске књижевности* и професорке Драгане Вукићевић: *Еротологија у настави књижевности*. О новим реформама наставе и учења, садржајима програма, исходима и стандардима, чули смо из прве руке, од заменика директора ЗУОВ-а, колегинице Дејане Субић Милијић. Суботњи културно-уметнички програм одушевио је и највеће скептике, а поподневне радионице и њихове актуелне теме (на пример, о дигиталним часовима и пројектној настави) приближиле су нам учионицу савременог доба. У предвечерњем делу програма уживали смо у специфичној промоцији књиге др Мирјане Стакић Савковић *Романтизирање у путујућој учионици*, која је развијена у представу у малом, као и у представљању *Књиге о Вуку* професора Бошка Сувајџића и часописа Вукове задужбине „Даница” и „Даница за младе”.

Трећег дана дружења уследило је још неколико занимљивих тема: „*Религиозни атеизам*” у поезији Милоша Црњанског професора Душка Бабића, затим тема *Како (про)читати речи* проф. др Јасне Влајић Поповић, директора Института за српски језик САНУ, као и богат извештај др Марине Спасојевић о 20 година деловања Одбора за стандардизацију српског језика.

Током семинара радовали смо се заједно са награђенима на пет различитих конкурса нашег Друштва: за најбољи средњошколски писмени задатак, за најбољу литерарну секцију, за најбољу лингвистичку секцију, за најбољи основношколски и средњошколски часопис, као и за најбољу методичку припрему наставника српског језика и књижевности.

Са посебним задовољством истичемо да нас је и ове године посетило око 50 наставника који изводе наставу Српског језика у Републици Хрватској, на челу с председником њиховог Одбора за образовање, професорком Милицом Стојановић. Такође, око 20 наставника Српског језика из Републике Српске, уз подршку њиховог председника Друштва, професора Ранка Поповића и заменице председника, професорке Зорице Никитовић, узвратило нам је посету (пошто смо прошле године били гости њиховог семинара). Као посебно значајан искорак Друштва у раду на окупљању свих наставника српског језика и књижевности у нашој земљи и окружењу, где има српског живља, истичемо долазак професора Миодрага Јовановића, који нам се, као представник Матице српске у Црној Гори обратио трећег дана, на пленарном предавању с темом *Црногорски говори у основици српског књижевног језика*.

Здружени у заједничком послу који се може радити пре свега из љубави и посвећености, а онда и из других разлога, ове године смо имали прилике да присуствујемо и додели бројних признања, чији носиоци су управо наши наставници, присутни полазници семинара! Јубиларни Републички зимски семинар је био непосредан повод да се самере и додатно уваже резултати рада професора српског језика и књижевности, који су припремали ученике за Такмичење из српског језика и језичке културе и за „Књижевну олимпијаду”.

Захваљујући другом вечитом секретару нашег Друштва, Марији Запутил, професорки Пожаревачке гимназије и Средње музичке школе у Пожаревцу, обрађени су резултати републичких такмичења Друштва и издвојени су најуспешнији наставници који су са својим ученицима у последњих шест година освојили највише републичких награда. Сами резултати који су постигнути у основним школама, гимназијама и средњим стручним школама наметнули су критеријуме према којима смо издвојили најбоље. Процес утврђивања тачног броја освојених републичких награда био је транспарентан, те су наставници могли да допуне и исправе спискове које је Друштво припремило. За наредни семинар обрадићемо вишегодишње резултате и других такмичења Друштва. Свечано уручење повеља, захвалница, признања и специјалних признања уследило је првог дана скупа, одмах после доделе награда.

Као и ранијих година, упознали смо полазнике семинара са новим издањима Друштва за српски језик и књижевност Србије, у оквиру богате Библиотеке „Књижевност и језик”, које су се могле погледати и наручити и пред улазом у Салу хероја, или су их наставници добили као награду на поменутим такмичењима. Како је од прошлог до овог Зимског семинара Друштво објавило значајан број нових књига и публикација, потрудили смо се да наши најбољи наставници као награду добију управо ове књиге.

Друштво има своју библиотеку која је намењена наставницима и професорима који се баве проучавањем и наставом српског језика и књижевности и тако доприноси истраживачкој и стваралачкој настави српског језика и књижевности. Захваљујући Заводу за унапређивање образовања и васпитања и његовом директору др Златку Грушановићу, почетком прошле и почетком ове године, у оквиру Библиотеке „Књижевност и језик” објављена су два вредна издања: књига професора Душана Иванића, *П(ј)есник и п(ј)есма* и књига колегинице Душице Поттић, *Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића*. Затим је Друштво стекло средства да објави и књиге професора Бојана Ђорђевића, *Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори*; др Мирјана Стакић Савковић, *Путујућа учионица (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности)*, проф. др Душке Кликовац, *Српски језик у светлу когнитивне лингвистике*, нови

број часописа „Књижевност и језик”, нови број „Свет речи”, часопис за средњошколце, *Информатор* и нове тестове са такмичења „Књижевна олимпијада”. Неколико дана после 60. Републичког семинара изашла је и дугоочекивана књига проф. др Љубомира Поповића, *Комуникативно-граматичка анализа реченице (морфолошка анализа: основни појмови)*, која ће бити од великог значаја за наставну праксу.

Како Друштво више од 70% својих издања поклања наставницима и ученицима на различитим такмичењима и семинарима, а учествује и као спонзор у додели награда на такмичењима других друштава, поклања своја издања библиотекама у Србији и дијаспори и дели их учесницима различитих научних скупова који се одржавају на нашем факултету, новац прикупљен од продаје преосталих књига и тестова усмерава се на штампање нових издања књига, часописа и диплома, те не остане средстава за хонораре ауторима, приређивачима, уредницима, лекторима и коректорима, осим награде у књигама. Због тога смо се свим учесницима у овом племенитом волонтерском послу јавно захвалили!

Организацију 60. Републичког зимског семинара подржало је, као и сваке године, Министарство просвете, које је, уз Филолошки факултет и Друштво за српски језик и књижевност Србије његов идејни покровитељ. Зона Мркаљ се, као председник Друштва за српски језик и књижевност Србије, посебно захвалила свима који су својим трудом или прилозима помогли да се овај велики семинар осмисли и уприличи, свим подружницама Друштва у Србији, задужбинама и издавачима који су за награде на нашем семинару обезбедили одређени број поклона у књигама, или су материјално потпомогли долазак појединих наставника на ово заједничко стручно дружење.

Посебна захвалност изражена је, додељеним захвалницама и повељама, најактивнијим и дугогодишњим члановима Управе Друштва који су посвећено помагали у организацији овог и свих будућих такмичења, семинара Друштва и у оквиру издавачке делатности.

После анализе анкетних листића, које је испунило преко хиљаду учесника Републичког зимског семинара, закључујемо да је 60. Републички зимски семинар задовољио прохтеве и најизбирљивијих и да су са овог јубиларног семинара сви понели најлепше утиске које ће поделити са преко милион ученика наших основних и средњих школа.

Др Зона Мркаљ, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду и
председник Друштва за српски језик и књижевност Србије

Ка савременој настави српског језика и књижевности II – извештај о семинарима

Јесењи семинари 2019.

Друштво за српски језик и књижевност је и 2019. године организовало једнодневне семинаре *Ка савременој настави српског језика и књижевности II*.

Прво је било у Чачку, 26. октобра, које је за полазнике, њих 50, било бесплатно. У Центру за стручно усавршавање предавали су Душка Кликовац, са темом *О особинама неформалног говора*, Славко Петаковић је говорио *О страховању и читању*, а тема Милана Алексића је била *Тумачење Андрићевих приповедака*.

Други овогодишњи семинар *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* је био у Смедереву, 2. новембра, у Регионалном центру за професионални развој запослених у образовању, на коме је био 91 полазник. Предавања су држали: Весна Ломпар, *Врсте речи и њихове категорије у настави – функционални приступ*; Бошко Сувајцић, *Кањош Маце доновић – компаративни приступ настави књижевности и језика*; Александар Милановић, *Станислав Винавер о српском језику* и Мина Ђурић, *Интердисциплинарна тумачења српске књижевности 20. века*.

Трећи семинар ове јесени је био у Новом Саду, 23. новембра, у гимназији „Исидора Секулић”, где је било 63 наставника основних и средњих школа. Предавања су одржали: Оливера Радуловић, *Културолошки приступ књижевном делу (на примерима школске праксе)*, Душка Кликовац, *О стилским вредностима одсуства интерпункције*, Светлана Торњански Брашњовић, *Данило Киш у трагању за изгубљеним временом Раних јада* и Милан Шиповац, *Улога и израда тестова знања из књижевности*.

Четврти једнодневни семинар 2019. године је био 30. новембра у Београду, на Филолошком факултету. Учествовало је 87 наставника. Предавачи су били: Љиљана Бајић, *Књижевно дело и читалачке компетенције наставника*, Снежана Самарџија, *Српске средњовековне породице у народној епској поезији и предању*, Весна Ломпар, *Врсте речи и њихове категорије у настави – функционални приступ* и Александар Милановић, *Београдски говор као књижевно надахнуће*.

Последњи једнодневни семинар у 2019. години био је у Крушевцу, 21. децембра, у Центру за стручно усавршавање. Учествовало је 54 наставника. Предавачи су били Бошко Сувајцић са темом *Облици вертикалног повезивања у настави књижевности*, Душка Кликовац, *О стилским вредностима одсуства интерпункције* и Мина Ђурић, *Трансмедијалност књижевности у основним и средњим школама*.

Најуспешнија методичка припрема за час српског језика или књижевности – награда „Проф. др Милија Николић”

Мср Владимир Б. Милојевић¹⁵
XIV београдска гимназија, Београд

ПРОЈЕКТНА АВЛИЈА (Пројекатна настава у IV разреду средње школе)

*Посвећено сећању на Љубицу Копривицу,
професора српског језика и књижевности.¹⁶*

Наставна јединица: Иво Андрић Проклета авлија

Назив методичке припреме: Пројектна авлија¹⁷

Тип часа: час излагања, понављања и утврђивања;

Облици рада: групни, фронтални, индивидуални;

Методе рада: дијалошка, истраживачка, демонстративна;

Наставна средства: компјутер (лаптоп), пројектор и платно, мобилни телефон са камером;

Корелација у оквиру предмета: Језик и Језичка култура;

Међупредметна хоризонтална корелација: Историја, Социологија, Филозофија, Ликовна култура, Музичка култура, Грађанско васпитање, Верска настава, Рачунарство и информатика;

Међупредметна вертикална корелација: Историја, Географија, Психологија, Филозофија, Ликовна култура, Музичка култура, Грађанско васпитање, Верска настава, Рачунарство и информатика;

Интердисциплинарност у настави: Постојање основних знања о информационо-комуникационим технологијама, као и о сценарију, кадру, монтажи, сценографији и музици (тону).

Наставни циљеви:

Образовни: Подсећање на Андрићев живот и стваралаштво. Оспособљавање ученика за самостална запажања и тумачења битних естетских елемената у роману. Уочавање историјског контекста и упознавање са ван-

¹⁵vlade.milojevic@yahoo.com

¹⁶Професорка Љубица Копривица (1957–2016) оставила је значајан траг у вишедеценијском раду са ученицима гимназије. Била је ментор бројних победника на такмичењу у рецитовању, а генерације њених ученика остваривале су запажене резултате на Такмичењу из српског језика и језичке културе.

¹⁷Час са методичком припремом *Пројектна авлија* реализована је у XIV београдској гимназији, 17. 5. 2019. године као угледни час у одељењу друштвено-језичког смера.

текстовним околностима важним за разумевање дела. Примена стечених информатичких знања.

Васпитни: Неговање љубави према језику и књижевности, развијање читалачких навика и опште културе. Васпитавање ученика у духу хуманизма, слободе и других моралних вредности. Подстицање на критичко мишљење и закључивање. Инсистирање на говорној култури у смислу јасног и правилног изражавања. Уочавање моћи вере у најтежим животним тренуцима. Ширење свести о томе да човек стварањем може надвладати пролазност. Развијање позитивног односа према тимском раду.

Практични (функционални): Подстицање ученика на логичко, креативно и критичко размишљање; оспособљавање за нов начин рада – другачији и занимљивији. Навикавање на коришћење дигиталних технологија као начина за обраду и презентовање сопствених идеја, закључака и ставова. Навођење ученика да тумаче књижевно дело са етичког и естетског становишта. Пажљиво осмишљеним пројектним задацима, пробудити истраживачки дух ученика.

Компетенције ученика: рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, вештина сарадње, вештине за живот у демократском друштву, предузетничка компетенција, компетенција за целоживотно учење.

Формирање група

Две до три недеље пре обраде романа потребно је формирати осам група и свакој групи доделити пројектни задатак. Нужно је да се током израде задатака ученици консултују с наставником који се налази у улози ментора, мотивише их на рад и креативно размишљање. Осим што решава недоумице, наставник активно прати рад ученика и подстиче их да исправе стилске и правописне грешке.

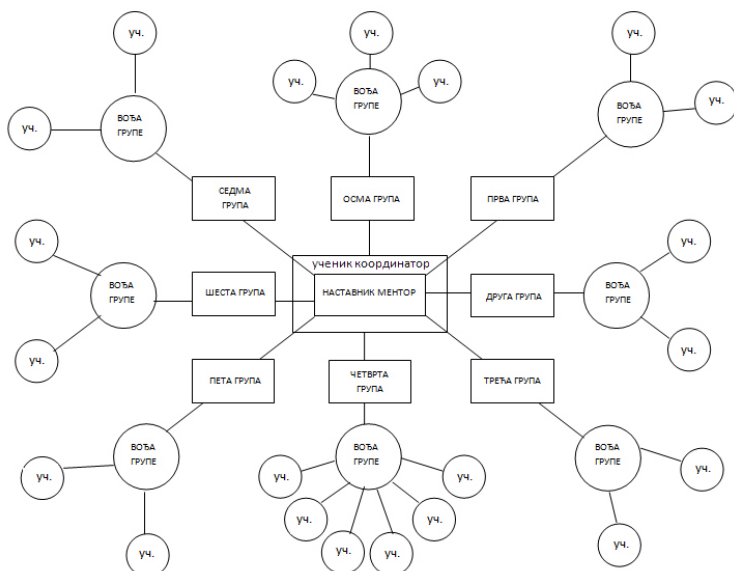
Групе су сачињене од по троје ученика, с изузетком четврте групе, коју чини седморо матураната и осме, у којој их је четворо. Свака група бира руководиоца (вођу групе), који се брине о организовању и реализацији задатог пројекта. Његов задатак је и тај да сарађује са учеником – координатором, који прати рад свих група и пројекат сваке групе обједињује у заједничку презентацију.

Нужно је да наставник добро познаје одељење, како би групе биле формиране првенствено на основу интересовања, склоности и даровитости ученика. Сходно чињеници да се час реализује са матурантима, који ће за свега неколико месеци постати студенти, то ће и пројектни задаци бити блиски њиховом будућем позиву. Тако ће они који намеравају да студирају права или историју добити задатак у коме ће одгонетати историјске чињенице у *Проклетој авлији*; будући учитељи и педагози састављаће

тест којим ће проверавати познавање чињеница из дела; у изради видео презентација учествоваће они матуранти чија је амбиција да се опробају на уметничким факултетима, док ће организовање студијског путовања бити поверено будућим економистима, менаџерима и туризмомолозима. Треба нагласити и то да су ученици са добрим информатичким знањем пожељни у свакој од група, док је таква врста знања неопходна ученику који координира међу групама.

Током припреме овог часа интеракција се одвија на неколико планова, и то: међу ученицима у оквиру тима (групе), међу тимовима ученика и, неизоставно, међу наставником и ученицима.

На примеру одељења које броји тридесет ученика, организација групног рада приказана је следећом шемом:

У формулисању пројектних задатака потребно је омогућити ученицима да их делимично преформулишу и обликују. Тако се ученици неће осећати као пуки извршиоци налога наставника, већ ће и сами бити у прилици да делом креирају задатке.

Пројектни задаци

Прва група – Изнесите хронолошким редом најосновније¹⁸ податке о писцу (усмено). Служећи се секундарном литературом, издвојте и представите интересантне појединости из живота писца. Одаберите и прикажите репрезентативан телевизијски инсерт из интервјуа с нобеловцем.

Друга група – Осмислите задатке који се односе на дело, тако да предвиђено време за њихово решавање буде око десетак минута. Задаци морају бити јасно и прецизно формулисани. Предложени типови задатака су они у којима је потребно допунити тврдње, заокружити и(ли) подвући тачан одговор(е), утврдити да ли су дате тврдње тачне или су нетачне и сл. Циљ теста јесте да пружи слику о томе колико су ученици пажљиво прочитали дело.

Трећа група – Представите историјске чињенице које су нарочито заступљене у петом поглављу романа. Посебну пажњу обратите на историјске личности Бајазита II (1447–1512) и Џем-султана (1459–1495). Настојте да презентацију употпуните фотографијама и историјским картама.

Четврта група – Издвојте из дела упечатљиве мисли, попут: *Ако хоћеш да видиш каква је нека држава и њена управа, и каква им је будућност, гледај само да сазнаш колико у тој земљи има честитих и невиних људи по затворима, а колико зликоваца и преступника на слободи. То ће ти најбоље казати.*¹⁹ Снимите краћи видео садржај у коме ћете на различитим местима беседити по један цитат из дела. Направите прецизан план снимања и одаберите пригодне локације које се односе на писца – Калемегдан, Андрићев венац, Андрићев музеј, Клуб књижевника, Алеја великана итд. Приликом монтаже видео записа, одаберите адекватну музичку подлогу. Водите рачуна о томе да цитате говорите изражајно.

Пета група – Међу домаћим и писменим задацима чија се тема односила на *Проклету авлију*²⁰, издвојте и представите радове и(ли) делове радова који се издвајају по томе што су оригинални, философски надахнути и емоционално обојени; оне у којима се на асоцијативан начин оживљава тематско-мотивска и симболичко-духовна структура Андрићевог романа. Важно је да композиција задатка буде складна, а стил изграђен и уравнотежен.

¹⁸ Кажемо најосновније сходно чињеници да је Андрићево дело заступљено у наставним плановима и програмима од петог разреда основне до завршног разреда средње школе, те је реална претпоставка да је ученицима најближи лик и дело овога писца.

¹⁹ Андрић 2008: И. Андрић, *Проклета авлија*, Београд: Завод за уџбенике.

²⁰ Сви смо ми заточеници проклете авлије гласила је тема домаћег задатка, док су на писменом задатку ученици бирали једну од понуђених тема: *Власт и појединац у Прокленој авлији* или *Проклета авлија као слика света у малом*.

Шеста група – Распишите конкурс у оквиру одељења на тему *Сви смо ми заточеници Проклете авлије* – сликом. Од приспелих радова одаберите и представите најуспешније цртеже, фотографије, стрипове, анимације итд., у којима су представљене свевремене поруке дела. Одаберите најбољи рад који метафориком и симболичком представља поруку романа, али и његову свевременост (актуелност). Тај рад може да буде насловни слајд целокупне презентације.

Седма група – Задатак чланова ове групе јесте да осмисле студијско путовање у Вишеград (Андрићград). Потребно је анкетирати ученике из одељења да предложе оквирни термин реализације путовања и да се изјасне о временском трајању екскурзије (два или три дана). Потом је потребно осмислити прецизан програм активности за сваки дан; контактирати саобраћајна предузећа, хотеле, хостеле, културне институције и утврдити оквирну цену екскурзије. Настојте да програмом буду обухваћени најзначајнији објекти који се доводе у везу са писцем – Мост, Лотикин хотел, Андрићева кућа, Дом културе итд.

Осма група – Задатак чланова последње групе јесте одабир глумца за филм *Проклета авлија*. Потребно је утврдити главне и споредне ликове у роману, па тако одредити главне и споредне улоге. Нужно је да одабрани глумац, тј. глумица одговарају лику који тумаче по старосној доби, физичким карактеристикама, као и темпераментом и сензибилитетом. Потрудите се да презентацији додате одговарајуће аудио и визуелне ефекте. Пожељно је да слајдовима дате упечатљив опис књижевног јунака и да уз његово име додате фотографију са именом и презименом глумца који би тај лик тумачио.

Уводни део часа²¹

Прва група: *Андрић наш насушни*²²

*Живити није лако ни мраву у мравињаку ни птици на грани, а камоли човеку уметнику у овом сложеном и тврдом свету.*²³

Ученици који су радили на овом пројекту имали су задатак да нашег јединог нобеловца приближе из нешто другачијег угла. Сходно мотиву заточеништва, свеприсутном у *Проклетој авлији*, то је посебна пажња сконцентрисана на Андрићево тамновање у мариборском затвору, као и на време које проводи у Београду за време немачке окупације.

Рођен је 9. октобра 1892. године. Био је слабуњав дечак. Након смрти оца, мајка га одводи у Вишеград, код своје заове и њеног мужа. У јесен 1903. уписује се у Сарајевску гимназију. Осредњи је ђак – невоља је имао с математиком, из које је падао на поправни, а шести разред је због овог предмета и понављао. До очајања, поред математике, доводио га је професор цртања који га је вукао за косу и из часа у час грубо ружио. Размишљао је чак и да се отрује или усмрти пиштољем. Ипак, од гимназијских професора посебно му је драг др Тугомир Алауповић, који му је предавао књижевност. Овај професор, и сам песник, запажа Андрићев књижевни дар и наредних година ће му постати ослонац и потпора.

После сиромашне и болешћу начете младости, у мариборском казамату проводи годину дана као политички затвореник. Из затвора пише пријатељима: „Ова тамница је здрава. Сваки дан имам шетње по дворишту, а по каткад чак и мало сунца... Моје живљење: читам, пишем, играм шах, дани пролазе брзо... Живот је једноличан: устајемо у

²¹ Ученици су се на претходним часовима обраде романа упознали са најзначајнијим појединостима из живота и дела писца, затим са садржином и композицијом романа, уметничком улогом приповедача, мотивом приче и причања, главним и споредним ликовима. Циљ овога часа јесте тај да свака од група представи резултате свога пројектног задатка путем презентације. Потребно је да групе осмисле одговарајући наслов за своју презентацију.

²² Наслов овог пројектног задатка представља писца који је на нашим просторима још за живота стекао огромну славу и неку врсту култа. Идеја за наслов проистекла је из Витезовићеве обимне монографије *Вук наш насушни*.

²³ Андрићева белешка у: Поповић 1991: Р. Поповић, *Балкански Хомер или живот Иве Андрића*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, стр. 97.

шест, шетамо из кута у кут, читамо, а већ у осам увече лијежемо – сваки са својим болом...

Када би Андрића питали од какве болести болује, одговарао би – од два рата која сам преживео. Најтеже дане бомбардовања провео је у Београду. Казивао је: „У ове четири године под окупацијом имао сам два циља: да останем жив и да останем човек. Мислим да сам их оба остварио”. Сматрао је да у ратним данима пишичево име сме да се појави само у читуљи. Зато је одбио понуду да његове приче буду објављене док његов народ страда и пати.

Поштујући осећање жене коју је волео, можда још и више јер му је била недостижна, Андрић је у Милици Бабић видео идеал. Заједно су били на додели Нобелове награде, признања које је више потресло и одушевило све друге него самог писца. Кажу да је вест о награди примио готово равнодушно, журећи кући где га је чекала Милица да заједно раде – он да пише, а она да креира чудесно маштовите костиме за Народно позориште. Милица је изненада умрла 1968, а Иво одлази за њом после седам година.

Следи приказ инсерта из интервјуа са писцем:²⁴

Новинарка: *Да ли Вам се наметао неки проблем као ствараоцу на који сте остали дужни да дате одговор?*

Андрић: *Свакако да ми се наметао проблем, и не један, као сваком човеку који живи и мисли и свакако да сам на многа од тих питања остао дужан.*

Новинарка: *Да ли је живот игра, варка или тајна коју још не можемо открити?*

Андрић: *Велико питање... ја верујем да је и игра, и варка, и тајна, али пре свега ја мислим да је живот битка коју сваки човек и сви људи заједно воде на земљи док су живи.*

²⁴ Читамо Андрића: интервју са Ивом Андрићем, архива Телевизије Београд.

Главни део часа

Друга група: *Колико познајеш Проклету авлију*²⁵

1.	Допуни тврдње тако што ћеш подвући тачан одговор. а) Годишње доба којим роман почиње и завршава се је: пролеће лето јесен зима б) При првом сусрету са Ђамилом, фра-Петар је најпре крај њега угледао: у жуту кожу повезану књигу канаринца у сребрној крлетки позлатом укоричен Куран																			
2.	Уколико је тврдња тачна заокружи Т, а уколико је нетачна, заокружи Н. <table><tr><td>а)</td><td>Ђамил је син Грка и Туркиње.</td><td>Т</td><td>Н</td></tr><tr><td>б)</td><td>Ђамил је син Турчина и Гркиње.</td><td>Т</td><td>Н</td></tr><tr><td>в)</td><td>Управник Авлије био је Латифага звани Карађоз.</td><td>Т</td><td>Н</td></tr><tr><td>г)</td><td>Управник Авлије био је Карађоз звани Латифага.</td><td>Т</td><td>Н</td></tr></table>				а)	Ђамил је син Грка и Туркиње.	Т	Н	б)	Ђамил је син Турчина и Гркиње.	Т	Н	в)	Управник Авлије био је Латифага звани Карађоз.	Т	Н	г)	Управник Авлије био је Карађоз звани Латифага.	Т	Н
а)	Ђамил је син Грка и Туркиње.	Т	Н																	
б)	Ђамил је син Турчина и Гркиње.	Т	Н																	
в)	Управник Авлије био је Латифага звани Карађоз.	Т	Н																	
г)	Управник Авлије био је Карађоз звани Латифага.	Т	Н																	
3.	У сваком пару подвучи онај појам који се односи на Ђамилову мајку. један брак – два брака смрт једне кћери – смрт две кћери																			
4.	Упиши на црти име једног од понуђених ликова. „Кад је _____ угледао гомилиу књига, и још на разним страним језицима, и множину рукописа и бележака, он се толико запрепастио и тако наљутио да је решио да на своју одговорност ухапси сопственика и пошаље га, заједно са књигама и хартијама, у Цариград. Сам себи није умео да објасни зашто књиге и у оволиком броју, изазивају у њему такву мржњу и толики гнев.” Ђамил Џем-султан измирски валија Карађоз																			
5.	Заокружи слова испред оних парова ликова који су у фамилијарном (родбинском) односу. а) Тахирпаша и Ђамил б) Ђамил и Џем-султан в) Џем-султан и Бајазит г) Бајазит и Тахирпаша																			
6.	Допуни тврдње тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора. а) Причу о судбини Џем-султана фра-Петру прича: а) Хаим; б) Заим; в) Ђамил. б) Причу о Ђамиловој судбини фра-Петру прича: а) Хаим; б) Заим; в) Џем-султан.																			
7.	Подвучи имена двојице ликова који у делу немају улогу наратора (приповедача). фра-Петар, Ђамил, Карађоз, Џем-султан, Хаим, младић поред прозора																			

²⁵ Премда су захтеви на тесту прилагођени писменом начину провере знања, ради уштеде времена, ученици ће на питања (дата на три слајда) давати усмене одговоре.

8.	Повежи сваки лик са његовим особинама као што је започето. Један лик је сувишан.		
	А)	образован и усамљен	Хаим
	Б)	лукав и дебео	Џем-султан
	В)	причљив и уплашен	Заим
	Г)	лажов и фалсификатор	Ћамил
		Б	Карађоз
9.	Подвучи имена оних ликова који нису били „становници” <i>Проклете авлије</i> . Фра-Петар, фра-Растислав, Џем-султан, Ћамил, Хаим, Тахирпаша		
10.	Допуни наведени цитат тако што ћеш заокружити слово испред тачног одговора. „Два млада хапсеника, дечаци готово, јуре један другог у трку, правећи кругове око фра-Петра и заклањајући се за њега. Било му је незгодно, а кругови су се све више сужавали. И пре него је успео да се склони од обесних младића, један од њих се, онако у трку, приљуби сасвим уз њега, као уз жив заклон, и фра-Петар осети како му тутну у руку неку савијену хартију. Младићи продужише своју трку даље од њега, а он се, збуњен и уплашен, повуче у дно Авлије. На хартији је писало турски, непознатим рукописом: а) Несрећни Тахирпашин син већ је у гробу.” б) Мисли добро, па ће добро и бити.” в) Перкан ће бити пуштен на слободу за дан-два.” г) Ћамила су пренели у душевну болницу.”		

Трећа група – *Историјско у поетском*

Презентација ове групе састоји се од слајдова на којима су истакнуте најважније чињенице из живота Бајазита II и Џем-султана, чија је мајка највероватније била српског порекла. Дате су слике обојице султана, фотографија Бајазитове гробнице у Истанбулу, као и географска карта на којој је обележено Џемово кретање и путовање.

Четврта група – *Цитати из Проклете авлије*

Ова најбројнија група снимила је и монтирала видео садржај у коме ученици изговарају цитате из *Проклете авлије* на локацијама које се одnose на писца.²⁶

Калемегдан – Код људи који нам постану блиски ми све те поједино-сти првога додир са њима обично заборављамо; изгледа нам као да смо их вазда знали и као да су одувек са нама били. Од свега тога у сећању искрсне понекад само нека неповезана слика.

Андрићев венац (поред Андрићевог споменика) – Тако обично бива. Оне које желимо да видимо не долазе у часовима кад на њих мислимо и кад

²⁶ Видео садржај режирала је, снимила и монтирала ученица Ксенија Јанићијевић, вођа групе, а цитате говоре следећи ученици: С. Станојевић, Т. Мусулин, М. Радић, П. Маљковић, Н. Ранковић и М. Даниловић.

их највише очекујемо, а појављују се у неком тренутку кад смо мислима најдаље од њих.

Испред зграде у Призренској 7 (раније 9) – *Реч ни кад је у најдубљој шуми изговорена не остаје на месту, а поготову кад се напише или чак и другоме каже.*

Испред Клуба књижевника (Француска 7) – *Не могу ја, добри човјече, оздравити, јер ја и нисам болестан, него сам овакав, а од себе се не може оздравити.*

Спомен-музеј Иве Андрића (Андрићев венац 8) – *Ако хоћеш да знаш каква је нека држава и њена управа, и каква им је будућност, гледај само да сазнаш колико у тој земљи има честитих и невиних људи по затворима, а колико зликоваца и преступника на слободи. То ће ти најбоље казати.*

Алеја великана (поред Андрићевог гроба) – *И ту је крај... Само снег и проста чињеница да се умире и одлази под земљу.*

Пета група – **Сви смо ми заточеници проклете авлије**

Ову групу чине чланови чији су домаћи, тј. писмени задаци били најуспелији. Они су, такође, издвојили и представили оригиналне задатке или делове задатака других ученика.

Можда је проклета авлија затвор цариградски, мариборски, београдски... Можда је душевни немир... Можда је лоших два месеца у нашем животу...

Постоји много проклетстава. Све нас нешто ограничава: решетке, зидине, други људи, држава, систем, ми сами... Неко је Карађоз, неко измирски валија. Моја, твоја, Хаимова, Ђамилова, Заимова авлија нису исте, али се ми исто у њима осећамо. Има и слободних.²⁷

Проклета авлија је птица у кавезу. Наша дела је хране, а она само расте у тишини. Неки чак стрепе да ће прерасти кавез и све нас загрлити огромним крилима. Неки сматрају да је то одавно учинила.

Нисам рекла да се налазимо изван решетака. Заправо, не знам како да будем сигурна у то... Чезнем за неким излазом. Можда ће ме пријатељи спасити као фра-Петра? Не, моји пријатељи су заробљени заједно са мном.

²⁷ Одломак из задатка уч. А. Катић.

Сваки човек држи кључ од кавеза, али нешто далеко веће и снажније од њега не дозвољавају му да га употреби и у томе је наша проклета авлија.²⁸

Сигуран сам да је писац Проклету авлију замислио као мозаик. У једном кругу су стотине комадића. Сваки од њих има своју причу, јаде, жеље и отровни дах. Чини им се да је круг у којем су заробљени апсолутан и да из њега неће никада изаћи. У том кругу очајање добија разнолике облике.²⁹

Стааанкоовишић! Дугачким ходником одзвања глас медицинске сестре. На вратима ординације пише име моје докторке.

Улазим у хладну просторију оронулих зидова без прозора. Само влага, буђ и прљавиштина. Пролази ме језа. Моје докторке нема. Враћам се ка вратима које покушавам да отворим, али не успевам. Чујем кораке – тихо па све гласније. Појављује се моја докторка. Нешто се угојила, потпуно преобразила, а њено намргођено лице имало је неку тамну боју. Покушавам да прикријем изненађење.

„Седи мала, што стојиш? Пхи, пхи, пхи!” Изговара као да се чуди или гнуша, све време гледајући у монитор. „Шта је, што ћутиш? Гукни!”

Објашњавам јој како сам се прехладила. „Шта велиш, немаш температуру, а? Пхи, пхи! И ви сте ми неки гимназијалци, само се извлачите из школе! Пхи, пхи!” Објашњавам јој да ми је заиста лоше, да нисам од оних који се извлаче. Трудим се да не обраћам пажњу на њено лево око.

„Ха! Да си рекла да се извлачиш, па да ти напишем оправдање, овако... Пхи, пхи! Јеси ли рекла родитељима да идеш лекару?”

„Наравно да јесам...”, одговарам шапатом.

„Е, ту си погрешила! То не ваља! Баш таквих овде има колико хоћеш! Данас само здравима пишем оправдања!”

Дрмусање ме пренуло из сна. Нека жена ме дозива: „Ви сте на реду! Прозивају вас!”³⁰

²⁸ Одломак из задатка уч. А. Јовић.

²⁹ Одломак из задатка уч. В. Лазаревића.

³⁰ Одломак из задатка уч. Х. Станковић.

Шеста група – *Проклета авлија у слици*

Чланови шесте групе одабрали су најоригиналније радове који сликом метафорично дочаравају оно што је претходна група представила текстом. Одабрано је укупно десет цртежа, карикатура, фотографија у којима је дочарана свевременост овог Андрићевог романа.³¹ Сваки рад има одговарајући наслов.

Господар лутака је рад који је проглашен најбољим и постављен је за насловни слајд презентације. Фотографије насловљене као *Лепи градови лепо горе* и *Удахни дубоко* представљају угрожену животну средину и апел на буђење еколошке свести код људи. *Ко удара тако позно...* је фотографија на којој православни монах немоћно стоји испред спаљене светиње, а на слици *Година 1999*, двојица пријатеља посматрају зграду разорену бомбама. Да је човек човеку вук доказује фотографија *Номо homini lupus* на којој је приказана колона избеглица док спасава голе животе на тракторским приколицама. Саркастичан наслов *Чика Јова, српској деци* односи се на новчаницу из времена хиперинфлације од 500.000.000.000 динара са ликом нашег познатог песника романтизма. На карикатури *Мисли(м) својом главом* послата је порука о томе колика је моћ медија на свест људи. Цртеж *Хлеба и игара* обрађује проблем социјалне неправде, а на цртежу *Пртљаг* приказани су људи који су сопствени мозак спаковали у торбу.³²

Седма група – *Поздрав из Андрићграда!*³³

Најпре је, анкетирањем ученика, утврђен тачан термин студијског путовања³⁴: од 11. 7. до 13. 7. 2019. године, а потом и детаљан план и програм екскурзије. Презентација је употпуњена фотографијама културно-историјских споменика и угоститељских објеката.

Четвртак, 11. 7. 2019.

Скуп путника је у 6.30 часова на Београдској аутобуској станици, а полазак у 7 сати (превозник *Арома Рогатица*). Долазак у Вишеград је око 13 часова. Смештај у хотел. Собе су комфортно уређене, с погледом на реку и ђуприју. Ручак. Пешачка тура: Мост Мехмед-паше Соколовића, Андрићев споменик, зграда Лотикиног хотела (споља), спомен-учионица

³¹ На „конкурс” је стигао не мали број радова који на директан начин приказују дневнополитичку ситуацију. Разумљиво је да за такве радове није било места у пројекту.

³² Радове су послали следећи ученици: Н. Бјељац, Н. Војводић, В. Павлићевић, П. Маљковић, К. Јанићијевић и А. Мартиновић.

³³ Андрићград је културни центар отворен за посетиоце 2012. године. Налази се на ушћу Дрине и Рзава у Вишеграду. Град је изграђен од камена и у њему се налази педесетак објеката (позориште, биоскоп, Академија лепих умјетности, Андрићев институт, тргови, црква, угоститељски објекти...)

³⁴ Водило се рачуна о томе да путовање буде организовано након пријемних испита на факултетима и пошто ученици упишу студије.

И. Андрића. Слободно време (туристичка понуда *Андрићграда* пружа бројне могућности за организовање слободног времена). Ноћење.

Петак, 12. 7. 2019.

Доручак. Посета куће И. Андрића (споља) која је удаљена око триста метара од старог моста. Ручак. Посета Градској галерији у згради Дома културе. Слободно време. Могућност посете Биоскопа „Доли Бел” у Андрићграду. Панорамско разгледање Вишеграда, крстарење Дрином бродом *Лотика* или *Соња* – једночасовна возња од Вишеграда до ушћа Дрине са Жепом. Вечера. Ноћење.

Субота, 13. 7. 2019.

Доручак. Напуштање хотела. Полазак за Београд у 10.15 часова.

Спецификацијом трошкова утврђена је цена екскурзије у износу од око 10.500 динара.

Завршни део часа

Осма група – *Пази, снима се!*

Ученици су издвојили главне и споредне ликове из романа. Направили су видео презентацију са оригиналним аудио и визуелним садржајем. Одредили су десет главних и двадесет споредних улога. У складу са пројектним задатком, чланови групе предано су бирали глумце водећи рачуна о томе да одговарају ликовима које тумаче по старосној доби, физичким и карактерним особинама.

У главним улогама:

Фра-Петар

Ћамил

Карађоз

Заим

Хаим

Џем-султан

Бајазит

Тахирпаша

Ћамилова мајка

измирски валија

Драган Петровић Пеле

Радивоје Раша Буквић

Милош Сомолов

Бојан Димитријевић

Никола Ђуричко

Милан Марић

Војин Ћетковић

Предраг Мики Манојловић

Нина Јанковић

Љубомир Бандовић

У осталим улогама:

младић поред прозора

Бугарин који дели ћелију са Фра-Петром (1)

Бугарин који дели ћелију са Фра-Петром (2)

Чиновник који ислеђује Ћамила (1)

Чиновник који ислеђује Ћамила (2)

Карађозев отац

Радован Вујовић

Бранимир Брстина

Богдан Диклић

Светозар Цветковић

Борис Исаковић

Драган Мићаловић

пријатељ Карађозевог оца
 фра-Мијо Јосић
 фра-Растислав (*Распислав*)
 млада Гркиња, Ђамилова неостварена љубав
 отац младе Гркиње
 Д' Обисон
 папа Инокентије VII
 Софта, коцкар.
 Кадија, пријатељ Ђамиловог оца
 Киркор, глава јерменске породице
човек атлетског узраста
 човек из Либана који имитира Карађоза

Сергеј Трифуновић
 Феђа Стојановић
 Урош Јовчић
 Миона Марковић
 Небојша Илић
 Милош Тимотијевић
 Горан Султановић
 Никола Ракочевећ
 Александар Берчек
 Танасије Узуновић
 Ненад Јездих
 Иван Бекјареv

Први пут на филму:

дечак који фра-Петру дотура поруку (1)
 дечак који фра-Петру дотура поруку (2)

Михаило Лукић
 Алексеј Бјелогрић

Литература

- Андрић 2008: И. Андрић, *Проклета авлија*, Београд: Завод за уџбенике.
 Андрић 2007: Р. Андрић, *Како снимити филм*, Београд: Креативни центар.
 Анђић 2015: Ј. Анђић, *Књижевни водич кроз Београд*, Београд: Лагуна.
 Димитријевић 1981: К. Димитријевић, *Иво Андрић*, Горњи Милановац: Дечије новине.
 Корићанац 2008: Т. Корићанац, *Спомен-музеј Иве Андрића*, Београд: Музеј града Београда.
 Маринковић 1995: С. Маринковић, *Методика креативне наставе српског језика и књижевности*, Београд: Креативни центар.
 Милатовић 1996: В. Милатовић, *Књижевно дело Иве Андрића у настави*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
 Миловановић 2014: К. Миловановић, нове технологије у настави српског језика и књижевности (употреба ИКТ-а), *Школски час*, бр. 3–4–5/2014, Београд, 74–86.
 Мркаљ 2014: З. Мркаљ, О стваралачким активностима у настави српског језика и књижевности, Београд, *Школски час*, бр. 3–4–5/2014, Београд, 133–140.
 Николић 1999: М. Николић, *Методика наставе српског језика и књижевности*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
 Павловић 2014: М. Павловић, Секундарни извори за тумачење књижевних дела, Београд, *Школски час*, бр. 3–4–5/2014, Београд, 141–161.
 Павловић 2016: М. Павловић, *Неке специфичности наставне обраде романа (са примерима)* и *Филм и књижевност у: Књижевност у четвртог разреду гимназија и средњих стручних школа*, Београд: Klett.
 Поповић 1991: Р. Поповић, *Балкански Хомер или живот Иве Андрића*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
 Поповић 2001: Р. Поповић, *Последња воља, тестаменти српских писаца*, Београд: Атеље Ра Пешић.
 Поповић 2012: Р. Поповић, *Андрић, Вишеград, Босна: фотомонографија*, Београд: Службени гласник : Чигоја штампа.

ПРИЗНАЊА НАЈУСПЕШНИЈИМ НАСТАВНИЦИМА НА РЕПУБЛИЧКИМ ТАКМИЧЕЊИМА ДРУШТВА

На седници Друштва за српски језик и књижевност Србије одржаној 17. 11. 2018. године договорено је да се покрене Пројекат „Признања најбољим наставницима”. Циљ овог Пројекта је да се награђени наставници у оквиру такмичења Друштва за српски језик и књижевност Србије мотивишу за даљи и будући рад са својим ученицима и унапреде своју образовно-васпитну праксу.

Друштво је организатор и реализатор седам такмичења:

1. Такмичење из српског језика и језичке културе
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Вукова задужбина)
2. Такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада”
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Карловачка гимназија)
3. Такмичење ученика из књижевности (најбољи писмени задатак)
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Задужбина „Доситеј Обрадовић”)
4. Такмичење литерарних секција основних и средњих школа
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Задужбина „Десанка Максимовић”)
5. Такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Вукова задужбина)
6. Такмичење за најбоље основношколске и средњошколске листове и часописе
(Друштво за српски језик и књижевност Србије, Задужбина Милоша Црњанског)
7. Такмичење из методике наставе српског језика и књижевности наставника основних и средњих школа
(Друштво за српски језик и књижевност Србије)

Друштво је одлучило да истражи и обједини резултате награђених наставника и додели признања најбољим наставницима на Републичком зимском семинару.

За 61. Републички зимски семинар одлучено је да се обраде подаци са четири републичка такмичења: Такмичење ученика средњих школа из књижевности – писмени задатак; Литерарне секције; Лингвистичке секције; Такмичење основношколских и средњошколских листова и часописа (од школске 2013/14. до 2018/19. године за Такмичење ученика средњих школа из књижевности, а од школске 2012/13. до 2017/18. године за остала такмичења).

Након обраде података са ових такмичења, Друштво за српски језик и књижевност Србије одлучило је да додели признања наставницима и школама, и то:

1. Такмичење ученика средњих школа из књижевности – наставницима који су имали **2** награде (укупан број признања: 4);
2. Литерарне секције – менторима и њиховим школама који су имали **3** награде (укупан број признања: 8);
3. Лингвистичке секције – менторима и њиховим школама који су имали **3** награде (укупан број признања: 12);
4. Такмичење основношколских и средњошколских листова и часописа – часописи који су имали **3** награде (укупан број признања: 9).

ПРИЗНАЊЕ

За високи степен стручности, методичке и педагошке обучености, као и за велико залагање и успех у припремању ученика за Републичко такмичење ученика средњих школа из књижевности од школске 2013/14. до 2018/19. године

Добили су:

Редни број	Име и презиме наставника	Школа и место	Награде	Укупан број награда
1.	Бранка Ракоњац	Гимназија „Пиво Караматијевић”, Нова Варош	– 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2014) – 3. Награда 2014/15. (ПЗС 2015)	2
2.	Катарина Вучић	Филолошка гимназија, Београд	– 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2018) – 2. Награда 2018/19. (ПЗС 2019) – 3. Награда 2018/19. (ПЗС 2019)	3
3.	Милена Милисављевић	Ваљевска гимназија, Ваљево	– 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2018/19. (ПЗС 2019)	2
4.	Нела Милојевић	Гимназија у Крушевцу, Крушевац	– 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2015) – 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2018)	2

ПРИЗНАЊЕ

За високи степен стручности, методичке и педагошке обучености, као и за велико залагање и успех у припремању ученика за Републичко такмичење литерарних секција основних и средњих школа од школске 2012/13. до 2017/18. године

Добили су:

Редни број	Име и презиме наставника	Назив секције	Школа и место	Награде	Укупан број награда
1.	Александра Дракулић	Литерарна секција ОШ „Никола Тесла”	ОШ „Никола Тесла”, Београд	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 3. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017)	4
2.	Ана Марковић	Л и т е р а р н а секција Седме београдске гимназије, Београд	Седма београдска гимназија, Београд	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 3. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016)	3
3.	Ивана Ковачевић	Литерарна секција ОШ „Др Драган Херцог”	ОШ „Др Драган Херцог”, Београд	– 3. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3
4.	Лидија Марић Јовановић	Литерарна секција ОШ „Браћа Недић”	ОШ „Браћа Недић”, Осечина	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2016/17. (ПЗС 2018)	4
5.	Љиљана Малетин Војводић	Литерарна секција Карловачке гимназије	Карловачка гимназија, Сремски Карловци	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3
6.	Маја Стокин	Литерарна секција Карловачке гимназије	Карловачка гимназија, Сремски Карловци	– 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3
7.	Милена Милисављевић	Литерарна секција Ваљевске гимназије	Ваљевска гимназија, Ваљево	– 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 3. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 3. Награда 2015/16. (ПЗС 2017)	3
8.	Снежана Обрадовић	Литерарна секција „Сремац” Е к о н о м с к е школе „Нада Димић”	Економска школа „Нада Димић”, Земун	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2016/17. (ПЗС 2018)	5

ПРИЗНАЊЕ

За високи степен стручности, методичке и педагошке обучености, као и за велико залагање и успех у припремању ученика за Републичко такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа од школске 2012/13. до 2017/18. године

Добили су:

Редни број	Име и презиме наставника	Назив секције	Школа и место	Награде	Укупан број награда
1.	Биљана Бранић-Латиновић	Лингвистичка секција Филолошке гимназије	Филолошка гимназија, Београд	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	6
2.	Весна Дукић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић”	ОШ „Павле Савић”, Београд	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	4
3.	Драгица Пуљезевић	Лингвистичка секција ОШ „Браћа Недић”	ОШ „Браћа Недић”, Осечина	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 3. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	5
4.	Душица Добродолац	Лингвистичка секција Гимназије у Крушевцу	Гимназија у Крушевцу, Крушевац	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3
5.	Јелена Стојиљковић	Лингвистичка секција Фармацеутско-физиотерапеутске школе	Фармацеутско-физиотерапеутска школа, Београд	– 3. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	6
6.	Лидија Неранчић Чанда	Лингвистичка секција Гимназије „Вељко Петровић”	Гимназија „Вељко Петровић”, Сомбор	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 3. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	5
7.	Марија Запутил	Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије	Пожаревачка гимназија, Пожаревац	– 1. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	4
8.	Марија Јевеичић	Лингвистичка секција Гимназије „Свети Сава”	Гимназија „Свети Сава”, Пожега	– 2. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3

9.	Марио Бадјук	Лингвистичка секција Прве крагујевачке гимназије	Прва крагује- вачка гимна- зија, Крагујевац	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	4
10.	Милена Петровић	Лингвистичка секција Ваљев- ске гимназије	Ваљевска гим- назија, Ваљево	– 3. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 3. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	4
11.	Мирјана Арнаут	Лингвистичка секција Прве крагујевачке гимназије	Прва крагује- вачка гимна- зија, Крагујевац	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 3. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	4
12.	Сандра Ристивоје- вић	Лингвистичка секција ОШ „Павле Савић”	ОШ „Павле Савић”, Београд	– 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	3

ПРИЗНАЊЕ

***За изузетан успех у организовању ваннаставне активности – уређивање
школског часописа; Републичко Такмичење за најбоље основношколске и
средњошколске листове и часописе
од школске 2013/14. до 2018/19. године***

Добили су:

Редни број	Назив часописа	Школа и место	Награде	Укупан број награда
1.	Гимназијалац	Ваљевска гимна- зија, Ваљево	– 2. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 2. Награда 2014/15. (ПЗС 2016) – 3. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 2. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	5
2.	Гимназион	Гимназија Чачак, Чачак	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 2. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2016/17. (ПЗС 2018)	3
3.	Ђачки кутак	ОШ „Руђер Бош- ковић”, Београд	– 1. Награда 2012/13. (ПЗС 2014) – 1. Награда 2013/14. (ПЗС 2015) – 1. Награда 2015/16. (ПЗС 2017) – 3. Награда 2016/17. (ПЗС 2018) – 1. Награда 2017/18. (ПЗС 2019)	5

4.	Златни пресек	Школа за дизајн, Београд	– 3. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 3. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 2. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 1. Награда 2015/16. (P3C 2017)	4
5.	Кораци	ОШ „Иван Горан Ковачић”, Београд	– 3. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 2. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 2. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 3. Награда 2017/18. (P3C 2019)	4
6.	Млади филолог	Филолошка гим- назија, Београд	– 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 1. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 3. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 2. Награда 2016/17. (P3C 2018) – 3. Награда 2017/18. (P3C 2019)	5
7.	Нова искра	ОШ „Танаско Рајић”, Чачак	– 1. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 2. Награда 2013/14. (P3C 2015) – 1. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 1. Награда 2015/16. (P3C 2017)	4
8.	Основац	ОШ „Љупче Нико- лић”, Алексинац	– 3. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 2. Награда 2016/17. (P3C 2018) – 2. Награда 2017/18. (P3C 2019)	3
9.	Реч	ОШ „Дуле Караклајић”, Лазаревац	– 2. Награда 2012/13. (P3C 2014) – 3. Награда 2014/15. (P3C 2016) – 2. Награда 2015/16. (P3C 2017)	3

Честитамо свим наставницима који су заслужили и добили признања и позивамо све наставнике свих школа да са својим ученицима узму учешћа на такмичењима Друштва за српски језик и књижевност Србије.

Носилац пројекта: Друштво за српски језик и књижевност Србије
Аутори Пројекта:

1. проф. др Зона Мркаљ, председник Друштва за српски језик и књижевност Србије
2. мср Марија Запутил, технички секретар Друштва за српски језик и књижевност Србије

Истраживач Пројекта:

1. мср Марија Запутил, технички секретар Друштва за српски језик и књижевност Србије

УСПЕСИ ЛИНГВИСТИЧКЕ СЕКЦИЈЕ ПОЖАРЕВАЧКЕ ГИМНАЗИЈЕ (2014/15–2017/18)

Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије у периоду од четири школске године израдила је веома успешне лингвистичке радове и освојила четири Републичке награде, те рад ове секције представља пример добре школске праксе

Ваннаставне активности представљају драгоцен живот сваке школе. Поред редовне наставе, оне помажу ученицима да прошире своје видике и своја знања. Постоје различите активности у школама, а лингвистичка секција је ту да подигне, учврсти и дигне на виши ниво наш матерњи језик.

Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије основана је у децембру 2014. године под руководством мср Марије Запутил. Током четири школске године (2014/15–2017/18) Лингвистичка секција израдила је четири репрезентативна рада и остварила запажене резултате на Републичком такмичењу Лингвистичких секција основних и средњих школа чији су покровитељи Друштво за српски језик и књижевност Србије, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Вукова задужбина. Секција има за циљ да утиче на подизање квалитета наставног процеса у Српском језику и књижевности, да подстакне ученике на конкретнију примену знања којима су овладали и да развије способност да стечена знања ученици са сигурношћу примењују.

* * *

Школске 2014/15. године Лингвистичка секција представила се радом **Лингво-стилистичко и морфо-синтаксичко проучавање жаргона у роману *Кад су цветале тикве* Драгослава Михаиловића**. Секцију су чиниле ученице тадашњег друштвено-језичког смера II₁ одељења: Александра Перић, Јелена Јанковић, Јелена Јовановић, Катарина Пантовић, Милица Живановић, Тамара Петровић и Тијана Петровић. Заједничким идејама, Секција је поставила задатке у оквиру теме: издвојити све жаргонне из романа кроз наравију, дијалог, унутрашњи монолог и дескрипцију; пронаћи синонимне жаргоне; за сваки жаргон навести књижевну лексему; разврставање жаргона кроз врсте речи; функција жаргона; закључци. У уводном делу рада теоретски је објашњена лексема жаргон, дата је биографија Драгослава Михаиловића, као и кратак осврт на роман. Закључак је донео закључне напомене о раду. У свакој реченици болдиран је жаргон, потом се наводе синонимни жаргони, као и реченица у којој је жаргон замењен књижевним језиком (КЈ). У другом делу су болдирани жаргони и анализирана је њихова функција. Реченице у којима није забележен

жаргон остале су у раду како би и сам рад био репрезентативан за читање самог романа.

Примери истраживања (анализе):

- „У петак сам имао тежак нокаут. Сав ми је мозак померио. Ништа не **копчам**. Само ми се спава.”

Копчам: капирам.

- КЈ: „У петак сам имао тежак нокаут. Сав ми је мозак померио. Ништа не **разумем**. Само ми се спава.”

- „Шта је, бре, **ћале**, мало га **зезам**”, „што си се тако **уштогљлио** као да си пошао на неку сахрану? Зар ти није врућина?”

„Није ми”, вели, „врућина. Уопште ми није врућина. Ових дана ми је чак некако помало хладно.”

„Како”, велим, „хладно? Зар на овој **припеци**?”

- КЈ: „Шта је, бре, **оче**”, мало се **шалим**, „што си се тако **утегао** као да си пошао на неку сахрану? Зар ти није врућина?”

„Није ми”, вели, „врућина. Уопште ми није врућина. Ових дана ми је чак некако помало хладно.”

„Како”, велим, „хладно? Зар на овој **врућини**?”

- Уз пут свратимо у неки **шушмушљак** и тако ја **смакнем** униформу. (у) шушмуљак: прилошка одредба за место
смакнем: предикат

...

Главни лик овог романа, Љуба Шампион, својим простим начином приповедања, увео нас је у скучену средину Душановца, тада перифирног краја Београда, и довео нас у контакт са истим таквим, њему сличним ликовима. Анализом жаргонизама и целокупног начина приповедања у роману *Кад су цветале тикве*, Лингвистичка секција је закључила да је највише заступљена нарација са повременим дијалогом, а ређе се појављују и унутрашњи монолог и дескрипција. У тој чињеници можда и лежи чар овог романа. Љуба Шампион својим начином приповедања излаже догађаје око себе онакве какви јесу, без икаквог улепшавања и на тај начин себе приближава читаоцу. Приповедање је у потпуности у улози главног лика, непосредно и директно.

Љубин начин казивања је слика средине из које он потиче и људи који у њој живе. Он је једноставан и груб и његове речнице су испуњене шатровачком лексиком. О свему се говори безосећајним, сировим тоном што показује природу главног јунака и ликова око њега (посебно мушких). Љуба током најучесталије нарације користи кратке реченице, без околишања, због чега радња романа тече веома брзо. Он не осећа потребу да се задржава на било каквим детаљима, што и одговара ситуацијама у којима се тада налазио, које су углавном биле импулсивне, изненадне и кратког трајања.

Због приповедања у првом лицу не долази до већег развоја других ликова. Љуба их површно описује, уобичајеним грубим, шатровачким говором. Казивање се своди на њега самог, а други се појављују онолико колико су и учествовали у изградњи његове личности.

Роман показује широку слику жаргона. Лингвистичка секција је настојала да забележи све жаргоне који се јављају у роману. Наиме, за једну књижевну реч забележено је и по више синонимних жаргона, што говори о богатству социјалног раслојавања, као и о сиромаштву Љубиног књижевног језика. Забележени примери су у највећој мери именице и глаголи, углавном у функцијама субјеката, објеката и предиката. Нема доказа за постојање заменица и бројева, као и непроменљивих врста речи, осим пар описних прилога. Све говори у прилог томе да је жаргонска лексика ограничена на поједине категорије, као што је и Љубина лексика ограничена на жаргон, веома често и на вулгаризам.

Највише доминирају субјекти, објекти и предикати. Забележен је један пример апозиције, један пример интезификатора и један актуелног квалификатива. Нема апозитива. Прилошке одредбе су махом за начин.

Драгослав Михаиловић је на прави начин осликао време и место у ком је живео Љуба Шампион. Жаргони су још више просветлили и дочарали ситуацију. Љуба је јунак који не може да се уздигне од свог речника – жаргона. Он размишља у жаргону, он говори у жаргону – кратко и јасно. У томе је богатство језика, у томе је чар социјалног раслојавања.

* * *

Школске 2015/16. године Секција се представила живописним радом **Проклета авлија из угла синтагми**. Секцију су чиниле ученице трећег разреда: Александра Перић, Анђела Радосављевић, Јелена Јовановић, Катарина Пантовић, Милица Живановић, Тамара Петровић, Тамара Радисављевић и Тијана Петровић. Рад „Проклета авлија из угла синтагми” састоји се из три дела: Први део обухватио је издвајање свих синтагми на тај начин што је свака синтагма болдирана у реченици, а затим испод реченице долази опис синтагми: њена врста (именичка, придевска, прилошка, глаголска, партитивна или паукална), а у заградама је дат опис атрибута. Реченице у којима није било синтагми остале су у раду како би овај рад остао репрезентативан и за читање самог романа; други део обухвата побројане синтагме; трећи део доноси закључак који је произашао из прва два дела.

Примери истраживања (анализе):

- Притом се боље загледао у **Хаимово мршаво лице** и први пут приметио на њему чудан и **чудно усредсређен израз** какав се

види на **лицима људи** који се у себи рву са **својим погрешним мислима и уображеним страховима**.

Хаимово мршаво лице – именичка синтагма „лице” (Хаимово, мршаво: конгруентни атрибут)

мршаво лице – именичка синтагма „лице” (мршаво: конгруентни атрибут)

први пут – именичка синтагма „пут” (први: конгруентни атрибут)

чудно усредсређен израз – именичка синтагма „израз” (чудно усредсређен: конгруентни атрибут)

чудно усредсређен – придевска синтагма „усредсређен” (чудно: атрибут)

лицима људи – именичка синтагма „лице” (људи: падежни атрибут)

својим погрешним мислима – именичка синтагма „мисао” (својим, погрешним: конгруентни атрибут)

уображеним страховима – именичка синтагма „страх” (уображеним: конгруентни атрибут)

- Али су говорила **оба чиновника** (сад је проговорио и **онај мршави**), брзо, упорно, наизменично.

оба чиновника – паукална синтагма „чиновник” (оба: паукални атрибут)

онај мршави – придевска синтагма „мршав” (онај: конгруентни атрибут)

...

Рад „*Проклета авлија* из угла синтагми” представља анализирање свих врста синтагми у истоименом роману Иве Андрића. На основу обрађених синтагми (прво болдираним у реченицама, а потом анализараним) може се закључити да је Андрићев стил писања врло разнолик, а саме синтагме које дају шаролику описност и живост јесу доказ компактности вишег реда. Са својим атрибутима, Андрић је изградио карактеристичан вид дескрипције и нагласио психолошки аспект и монолога и дијалога и описа и наратије.

Кратак роман или дужа приповетка *Проклета авлија* доноси: 2390 именичких синтагми, 140 придевских, 46 прилошких, 68 глаголских, 105 партитивних и 55 паукалних синтагми. Чињеница је да оволики број синтагми (око 2800) представља право благо српске епике. Разгледајући Андрићеве синтагме (као што знамо, синтагма је скуп двеју или више речи од којих је једна главна реч или центар, а остале зависе од ње и повезане су заједничким значењем) долази се до закључка да Андрић највише користи именичке синтагме, што и јесте природно, јер оне саме по себи доносе највише придева, тј. атрибута. Оне већином садрже и конгруентни и падежни

атрибут, као и атрибутиве. У оквиру једне именичке синтагме често видимо и више мањих. Придевске синтагме у којима је центар придев, махом у себи садрже падежни атрибут, док нам Андрић прилошким синтагмама врло верно дочарава време, место, начин, узрок. Глаголске синтагме су поприлично дуже у односу на све остале и иза центра (инфинитив, глаголски прилог садашњи и глаголски прилог прошли) обично долази или зависна реченица или именичка синтагма. Занимљиве су партитивне синтагме у којима Андрић употребљава све партитивне речи: именице које означавају део или скуп нечега, бројеве од 5, збирне бројеве и бројне именице. Веома су разноврсне и паукалне синтагме у којима видимо све паукалне атрибуте: два, три, четири и оба.

Сигурно је да је овакав вид књижевног стварања допринео популарности самог Андрића, а Нобелова награда (1961), која је била неизбежна, представља печат Андрићевог врхунског и историјског стваралаштва. Нобелову награду за књижевност Иво Андрић добио је за своје епско стварање, сликовито приказавши судбине људи током историје своје земље.

* * *

Школске 2016/17. године Секција се представила радом **Зависне реченице у приповеткама Радоја Домановића**. Секцију су чиниле ученице четвртог разреда: Александра Перић, Јелена Јовановић, Катарина Пантовић, Милица Живановић, Тамара Петровић и Тијана Петровић. Рад се састоји из четири дела. Први део обухвата биографију Радоја Домановића, основне карактеристике реализма као правца у коме је Домановић стварао и објашњење појма сатире. Након тога у кратким цртама су интерпретиране три приповетке: „Вођа”, „Мртво море” и „Данга”. За анализу су изабране ове три приповетке јер се оне обрађују у наставном плану и програму како основне („Мртво море”), тако и средње школе („Вођа” и „Данга”). Други део обухвата издавање свих зависних реченица на тај начин што је свака зависна реченица болдирана, а затим одмах испод долази идентификација, тј. одређивање зависне реченице. Реченице у којима није било зависних реченица остале су у раду како би овај рад остао репрезентативан и за читање самих приповедака. Трећи део обухвата зависне реченице разврстане по врстама. Четврти део доноси закључак који је проистекао из другог и трећег дела.

Примери истраживања (анализе):

- Наједанпут се опозиција поколеба и изјавише сви **да су за пиво** (сем онога **што је гласао за меланж**).
да су за пиво – изрична
што је гласао за меланж – односна

- Нико за њега не вреди. Сваког, **ако би само и помислио да какав посао предузме**, одмах прогласи за будалу.
ако би само и помислио да какав посао предузме – условна
да какав посао предузме – изрична
...

Анализирајући зависне реченице у одабраним приповеткама Радоја Домановића, били смо у могућности да уочимо да се, и поред бројних беспредикатских, једноставних реченица које су свакако важна карактеристика Домановићевог писања, у његовим делима може наћи велики број зависних реченица којима се он користи како би што верније и ближе читаоцу приказао садржај, радњу, место и време, у којима су смештене теме приповедака и како би читаоца што више упознао са њеним ликовима и увео их у ток њихових мисли. Треба нагласити да се у овим трима приповеткама налази огроман број зависних реченица, укупно: 482, и то:

1.	изричне:	141
2.	зависно-упитне:	3
3.	временске:	42
4.	месне:	7
5.	допусне:	5
6.	узрочне:	47
7.	поредбене:	38
8.	односне:	115
9.	последичне:	12
10.	намерне:	47
11.	условне:	25

Пре свега, оно што треба истаћи јесте да се Домановић у својим алегорично-сатиричним приповеткама највише користи изричним и односним зависним реченицама. Важно место заузимају и узрочне и намерне реченице које су подједнако заступљене, као и временске. Још нешто места заузимају поредбене и условне, док се остали типови зависних реченица појављују у мањем броју.

И поред великог броја изричних и односних реченица, Домановић своју експлозивност и иронију највише открива кроз узрочне и намерне реченице. Кроз узрочне реченице, он савршено даје одговор на то шта је циљ и одредиште ликова његових приповедака и који разлози стоје иза њиховог понашања. Овај закључак може пронаћи своје место у примеру у приповеци „Вођа” у којој Домановић кроз употребу узрочних реченица објашњава мотиве својих ликова и из ког разлога они бирају и следе свог вођу. Преко употребе ових реченица, Домановић такође на метафорички начин уводи и наговештава циљ и поруку које његове сатиричне приповетке треба да открију. Употреба намерних реченица се може довести у

везу са поменутом употребом узрочних, зато што кроз коришћење ових узрочно-последичних веза обавијених велом ироније и сатире, Домановић на оштар и уникатан начин читаоцу представља шта је суштина и узрок нездравог стања у земљи о којој он пише и то постиже коришћењем иронијског става у скоро свакој намерној зависној реченици.

Занимљиво је приметити и да, док Домановић употребљава велики број временских реченица, месне реченице не заузимају битно место у лоцирању наратије у времену и простору и он се најчешће ослања на прилошке одредбе да би исказао место дешавања радње.

У својим делима, Домановић најчешће користи везник *да*, којим увећава број изричних и намерних реченица, као и заменице *који*, *ко*, *шта* и *што*, а везник *када* налази своје место како у временским тако и у односним реченицама. Везници *јер* у узрочним и везници *као*, *као што*, *него* и *него што* у поредбеним су такође често употребљени.

Читајући Домановићева дела након анализе употребе зависних реченица у њима, може се доћи до закључка да он свесно бира реченице којима неће само препричавати садржај и радњу, већ ће кроз њих описати логичке, поредбене или узрочно-последичне односе.

* * *

Школске 2017/18. године Секција се представила радом **Напоредни односи у приповеткама Радоја Домановића**. Секцију су чинили ученици: Милица Живковић (четврти разред), Дуња Ристовић (трећи разред), Марија Дом, Татијана Радојковић и Обрен Гојковић (други разред). Рад се састоји из четири дела. Први део обухвата објашњење реализма као правца и биографију Радоја Домановића. Након тога у кратким цртама су интерпретиране две приповетке: „Вођа” и „Данга”. За анализу су изабране ове две приповетке јер се оне обрађују у наставном плану и програму средњих школа и гимназија. Други део обухвата издвајање свих напоредних односа на тај начин што је сваки напоредни однос подвучен, а затим одмах испод долази идентификација, тј. одређивање напоредног односа. Реченице у којима није било напоредних односа остале су у раду како би овај рад остао репрезентативан и за читање самих приповедака. Трећи део обухвата напоредне односе разврстане по врстама. Четврти део доноси закључак који је проистекао из другог и трећег дела.

Примери истраживања (анализе):

- Он ми причаше још вазда ствари, но ја га од узбуђења нисам разабрао. Али сам последње речи добро чуо: „То је услуга отаџбини, коју не може и не уме сваки народ да цени!”
Он ми причаше још вазда ствари, **но** ја га од узбуђења нисам разабрао – супротни (2 независне реченице)

- „То је услуга отаџбини, коју не може **и** не уме сваки народ да цени!” – саставни (2 зависне реченице)
- Прошло је још времена. Број путника све мањи и мањи. Сваки дан однесе по неког; неки су напуштали такав пут и враћали се натраг.
 мањи **и** мањи – саставни однос (2 речи)
 неки су напуштали такав пут **и** враћали се натраг – саставни однос (2 независне реченице)
- ...

Анализирајући напоредне односе у одабраним приповеткама Радоја Домановића, били смо у могућности да уочимо да се у два анализариним приповеткама („Данга” и „Вођа”) јавља велики број напоредних односа, али не и свих колико их познаје савремена наука (саставни напоредни однос, раставни, супротни, искључни, закључни и градациони). У овом истраживачком раду забележено је 414 напоредних односа, и то:

Напоредни однос	Данга	Вођа	Укупно
Саставни	113	187	300
Раставни	1	5	6
Супротни	47	58	105
Искључни	0	2	2
Закључни	0	0	0
Градациони	0	1	1
Укупно	161	253	414

Из наведене табеле закључује се да Домановић у својим алегорично-сатиричним приповеткама највише користи саставни и супротни напоредни однос. Од укупног броја напоредних односа 414, на саставни и супротни однос отишло је чак 405, а само 9 анализариних односа на остале врсте (нема ни једног забележеног примера за закључни напоредни однос).

Познајући Домановићево стваралаштво, заправо његову иронију, алегорију и сатиру, поставља се питање зашто је овакав несклад у напоредним односима. Очигледно је да Домановић прича своју причу и да реченице надовезује једну на другу, а да у самим тим реченицама постоји супротност. Код њега нема наглашавања, јер би нас у то упутио градациони однос. Врло је мало раставног односа и искључног напоредног односа, а закључног нема. Зашто? Закључак се, некако, сам намеће: Домановић нас наводи на то да закључујемо сами. Када с почетка овог рада ишчитамо о

његовом стваралаштву, и када знамо да је Домановић мајстор алегорије и сатире, онда је и врло логично да је Домановић већ све закључио и своје закључке и критике пренео у причу која тече (саставни непоредни однос) са примесама контраста (тј. супротног напоредног односа). Поред тога, остаје нам могућност самосталног закључивања. Искључни и закључни напоредни однос су можда најмање заступљени и зато што је ово књижевни текст: постоји много других везника и речца које лепше звуче у књижевном тексту него што су то искључни и закључни везници.

У напоредном односу су све јединице синтаксе: и речи и синтагме и реченице. У напоредним односима нашли су се следећи реченични чланови: речи, синтагме, независне и зависне реченце. Повезани напоредним односима, ови реченични чланови у Домановићевим приповеткама јављају се у различитим комбинацијама. Највећи број напоредних односа јавља се између независних реченица. Пребројавањем је утврђено да од поменутих реченичних чланова у саставном односу стоје махом речи и синтагме, док се у супротно напоредном односу првенствено могу наћи реченице. Уочена је, такође, нешто мања присутност напоредних односа између зависних реченица у поређењу са бројем напоредних односа између других реченичних чланова. У приповеци „Вођа” јавља се знатно више речи у саставном односу него у приповеци „Данга” (што се може објаснити израженијом присутношћу набрајања у првој приповеци). Искључни напоредни однос јавља се само између синтагми и речи.

Домановић пажљиво бира сваку реч, сваку синтагму и сваку реченицу. Његов циљ је да нам своју причу прича кроз саставни напоредни однос: он надовезује радње једну на другу и на тај начин његова иронија и његов сарказам постају све убедљивији и убедљивији.

* * *

Сви ови радови допринели су унапређивању наставне праксе и заиста представљају пример добре наставне праксе.

Овакав рад препознале су и институције које баве лингвистичким питањима. Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије освојила је четири (4) републичке награде на конкурс Друштва за српски језик и књижевност Србије:

1. Школске 2014/15. – Прва награда (додељена на Републичком зимском семинару 2016. године за рад „Лингво-стилистичко и морфо-синтаксичко проучавање жаргона у роману *Кад су цветале тикве* Драгослава Михаиловића”);
2. Школске 2015/16. – Прва награда (додељена на Републичком зимском семинару 2017. године за рад „*Проклета авлија* из угла синтагми”);

3. Школске 2016/17. – Друга награда (додељена на Републичком зимском семинару 2018. године за рад „Зависне реченице у приповеткама Радоја Домановића”);
4. Школске 2017/18. – Прва награда (додељена на Републичком зимском семинару 2019. године за рад „Напоредни односи у приповеткама Радоја Домановића”).

* * *

У школском часопису „Развитак” Пожаревачке гимназије објављени су одломци (изводи) лингвистичке секције:

1. Марија Запутил, Александра Перић, Јелена Јанковић, Јелена Јовановић, Милица Живановић, Катарина Пантовић, Тамара Петровић, Тијана Петровић. (2015). *Лингво-стилистичко и морфо-синтаксичко проучавање жаргона у роману „Кад су цветале тикве” Драгослава Михаиловића*. (одломак лингвистичке секције). Inn: Развитак, број 1, стр: 96–99. Пожаревац: Пожаревачка гимназија.
2. Марија Запутил, Милица Живковић, Дуња Ристовић. (2018). *Напоредни односи у Вођи Радоја Домановића*. (одломак лингвистичке секције). Inn: Развитак, број 1, стр: 46–48. Пожаревац: Пожаревачка гимназија.
3. Марија Запутил. (2019). *Проклета авлија из угла синтагми*. (одломак лингвистичке секције). Inn: Развитак, број 1, стр: 54–56. Пожаревац: Пожаревачка гимназија

* * *

О раду Лингвистичке секције писале су локалне електронске новине, где је истакнуто следеће: „Пожаревачки гимназијалци недавно су освојили прво место на Републичком такмичењу лингвистичких секција. Успех је толико већи јер на њему никад до сада није победила нека школа из Браничевског округа”. Комплетан чланак је на следећем линку: <http://www.boom93.com/info/lokalne-vesti/31537/nasi-srednjoskolci-najbolji-na-republickom-takmicenju!.html>

У оквиру Новинарске секције у школи израђен је и интервју. Интервју се налази на следећем линку: <https://www.pozarevackagimnazija.edu.rs/index.php/serbian-language-and-literature/649-interview-with-marija-zaputil-2017-18>

* * *

У оквиру јубиларног 60. Републичког зимског семинара једна од радионица била је *Лингвистичка секција као ваннаставна активност и као пројектна настава*. Аутори радионице, Јагода Жунић, члан Републичке комисије за преглед Лингвистичких секција и Марија Запутил, имале су част и задовољство да колегама представе Лингвистичку секцију кроз ваннаставну активност и кроз пројектну наставу. Обе ауторке говориле су с намером да колегама приближе лингвистичку секцију и поделиле бројна искуства. Нагласиле су циљ лингвистичке секције и шта су њени задаци. Такође, колеге су могле да виде бројне радове, постављују питања и дискутују.

На 61. Републичком зимском семинару ментору и школи додељено је признање за високи степен стручности, методичке и педагошке обучености, као и за велико залагање и успех у припремању ученика за Републичко такмичење лингвистичких секција основних и средњих школа од школске 2012/13. до 2017/18. године.

* * *

Лингвистичка секција Пожаревачке гимназије потрудила се да нека језичка питања анализира и истражи на обимном материјалу великих и светски признатих књижевних дела. Закључне напомене у сваком раду ове секције представљају извор и инспирацију за нова и будућа истраживања, како Лингвистичке секције Пожаревачке гимназије, тако и свих лингвистичких секција у Републици Србији.

Мсп *Марија Запутил*,
Пожаревачка гимназија, Пожаревац

ПРОМОЦИЈА И ПОПУЛАРИСАЊЕ АКТИВНОСТИ ДРУШТВА, ИЗДАВАЧКА И ПРОМОТИВНА ДЕЛАТНОСТ

Библиотека „Књижевност и језик”

Душица Потић: Поводом добијања Награде „Ђорђе Јовановић”
за књигу *Поетика прикривања*

Поштовани скупе, драги пријатељи!

Изузетна је част примити једно овако велико признање као што је награда „Ђорђе Јовановић”. Награду чине великом човек у чије име се даје и људи којима се даје. И с једне и с друге стране добила сам и по један наук.

За мене је Ђорђе Јовановић био човек части и човек страсти. Човек који је горео и изгорео за оно у шта је веровао. Такав је био и у критици. Има у њој оне критичарске жести, која интелектуалном раду, иронији, игри духа, стилском балансирању, даје откуцаје срца па она пулсира билом живота. Када се папиру удахне дах живота, онда се он чита без даха. Има код Ђорђа Јовановића части и страсти чак и онда када је изгорео као критичар и склизнуо у памфлет. Од њега сам добила наук доследности. Бити свој значи бити доследан себи, до краја, до самопоништења. Ако између његовог и мог рада има додирних тачака, онда је то управо та тежња да следимо свој пут и да на том путу будемо оно што јесмо, иако ћу сва је прилика, пензију дочекати у аутобусу.

Тако и никако другачије било је и с овом књигом. Неочекивано, задато истраживање на тему фолклорних образаца у стваралаштву Стевана Раичковића дало је неочекиване резултате. И то не само папирног типа. Померило је и мене и моје разумевање књижевности. Било би добро наставити даље и осврнути се повремено на ону националну културну вертикалу која чини српску књижевност, не само на њене европске оквири јер једни без других не могу. И док сам загрижено радила на овом истраживању, почели су на леђима да ми излазе жуљеви од столице. Људи обично имају жуљеве на рукама, од мотике. Али жуљ је жуљ. Ту је да нас подсети да се радило и да се том раду радовало.

Изузетна је част примити једно овако велико признање и после низа значајних имена наше савремене науке и критике. Наставити ту сјајну бројаницу нанизану од мојих колега и пријатеља. Од њих сам добила наук преданости. Док је све око нас пропадало, распадало се, урушавало, губило вредност и смисао, наша наука о књижевност је расла. То само значи да

су колеге себе тражиле и налазиле у страсти рада, а када се ствари тако поставе, резултати се подразумевају.

Ако је на крају и мени дозвољено да наукујем, рекла бих још нешто. Свака награда је промоција области којој је намењена. Некако се усталило да награду „Ђорђе Јовановић” добије научна монографија. Ниједна књижевна критика, ма колико била добра, не може да издржи ту конкуренцију, што не значи да су рад и улог критичара мањи. Било би лепо кад би се те две дисциплине и у признањима одвојиле, кад би књиге текућих критика добиле своју награду, макар тријеналну, па самим тим и друштвену сати-сфакцију за најлепши, али друштвено слабо вреднован посао.

Било би добро наставити даље, освртати се и на националну културну вертикалу која чини српску књижевност, не само на њене европске оквире, јер једни без других не могу.

Желим да се захвалим свима вама. Гостима на посети, библиотеци „Ђорђе Јовановић” на гостопримству, колегама из жирија на указаном поверењу. Највећу захвалност дугујем издавачима, Друштву за српски језик и књижевност Србије и Заводу за унапређивање образовања и васпитања, изнад свега проф. др Зони Мркаљ, без чије истрајности и добре воље можда не би било ни ове књиге.

У Београду, 4. 11. 2019.

Душица Поттић

О књизи проф. др Љубомира Поповића

Друштву за српски језик и књижевност Србије чини част и нарочито задовољство што има прилику да објави овај сепарат са радовима проф. Љубомира Поповића, дугогодишњег члана управе и председника Друштва. Сепарат садржи два чланка, који су објављени у часопису „Свет речи”, а овде се штампају у мало другачијем формату и с понеком изменом.

Први чланак, који носи наслов „Комуникативно-граматичка анализа реченице”, излазио је у наставцима у бр. 2–12 (1997–1999. године). У том раду, који је читава „синтакса у малом”, проф. Поповић је изложио свој приступ синтаксичком систему српског језика и понудио модел за анализу реченица – почев од комуникативне реченице, којом се исказује један или више говорних чинова, преко структуре независних предикатских реченица и других центричних јединица, па све до речи као најнижих синтаксичких јединица; при томе су приказани и најважнији синтаксички подсистеми (независних и зависних предикатских реченица, конституентских јединица, напоредних односа и др.).

Идеју о хијерархијској организацији језичких јединица проф. Поповић развија и у другом чланку, који је објављен у бр. 13–14 (из 2001.

године) и који носи наслов „Морфолошка анализа: основни појмови”. Тај рад је, наиме, посвећен разлагању морфолошких конструкција – облика лексема и твореница – на морфолошке конституенте.

Друштво за српски језик је, на иницијативу Босиљке Милић, припремило овај сепарат у жељи да ове радове проф. Поповића, који су по много чему у нашој средини пионирски, учини доступнијим свима заинтересованим – не само ђацима и студентима филологије него и стручној и научној јавности – у уверењу да ће то бити на корист и школској пракси и науци о српском језику.

Приређивачи

ТАКМИЧЕЊА ДРУШТВА

Извештај о наградама на Републичком такмичењу из књижевности „Књижевна олимпијада” и Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе

Републичко такмичење из књижевности „Књижевна олимпијада” је одржано у Карловачкој гимназији, у Сремским Карловцима, 11. и 12. маја 2019. године. Првог дана је учествовало 335 ученика седмог и 155 ученика осмог разреда основних школа. Другог дана се такмичило 237 ученика првог разреда, 136 ученика другог разреда, 300 ученика трећег разреда и 61 ученик четвртог разреда средњих школа.

Ученици седмог разреда су освојили 6 првих награда (4,5 просек³⁵), 6 других награда (13,5 просек) и 19 трећих награда (32,25 просек).

Ученици осмог разреда су освојили 3 прве награде (5,75 просек), 18 других награда (14,5 просек) и 23 треће награде (30,5).

Ученици првог разреда средњих школа су освојили 15 првих награда (5,3 просек), 36 других награда (11,8 просек) и 43 треће награде (23 просек).

Ученици другог разреда средњих школа су освојили 5 првих награда (6,5 просек), 13 других награда (17,5 просек) и 30 трећих награде (33,8 просек).

Ученици трећег разреда средњих школа су освојили 87 првих награда (3 просек), 81 другу награду (7,8 просек) и 64 треће награде (13 просек).

Ученици четвртог разреда средњих школа су освојили 16 првих награда (4,5 просек), 18 других награда (9,3 просек) и 6 трећих награда (12,8 просек).

Покровитељи награда су били издавачке куће „Клет” и „Нови логос”, које су првонаграђеним ученицима и професорима поклониле своја издања, а уплатили су на рачун друштва – ИК „Клет” 26.000 РСД, а „Нови логос” 31.200 РСД, са циљем да се менторима првонаграђених ученика дарују бесплатне котизације за 61. Републички зимски семинар.³⁶ „Едука” је

³⁵ У заградама је изражен просечан број освојених награда из претходне четири године такмичења.

³⁶ Пошто ова уплата покрива котизацију за 11 наставника (по цени од прошле године), а првонаграђених на оба републичка такмичења Друштва има само у основној школи 15, Управа Друштва је одлучила да дотира котизације и за осталих четворо наставника из основне школе.

поклонила своја издања ученицима и њиховим менторима који су освојили другу награду, а издавачка кућа БИГЗ је ученицима основних школа који су освојили трећу награду поклонила своја издања, њиховим професорима издања БИГЗ-а и ваучере у вредности од 1000,00 РСД (укупно 42.000 РСД) за издање и семинаре Друштва за српски језик и књижевност Србије, а ученицима и професорима средњих школа који су освојили трећу награду су поклонили своја издања.

Републичко такмичење из српског језика и језичке културе је одржано у Тршићу 25. и 26. маја 2019. године. Првог дана се такмичио 321 ученик седмог разреда и 44 ученика осмог разреда основних школа. Другог дана се такмичио 141 ученик првог разреда, 103 ученика другог разреда, 74 ученика трећег разреда и 59 ученика четвртог разреда средњих школа.

Ученици седмог разреда су освојили 2 прве награде (4,25 просек из претходне четири године), 13 других награда (12,75 просек) и 37 трећих награда (17 просек).

Ученици осмог разреда су освојили 4 прве награде (3 просек), 16 других награда (5,5 просек) и 24 треће награде (17,5 просек).

Ученици првог разреда средњих школа су освојили 1 прву награду (5,2 просек), 6 других награда (6,9 просек) и 15 трећих награда (13 просек).

Ученици другог разреда средњих школа су освојили 2 прве награде (8,8 просек), 12 других награда (10,8 просек) и 22 треће награде (11,8 просек).

Ученици трећег разреда средњих школа су освојили 1 прву награду (4,3 просек), 7 других награда (7,9 просек) и 3 треће награде (10 просек).

Ученици четвртог разреда средњих школа су освојили 2 прве награде (4,5 просек), 9 других награда (10,8 просек) и 5 трећих награда (8,8 просек).

Покровитељи награда на Републичком такмичењу из српског језика и језичке културе су биле издавачке куће „Клет” и „Нови логос”, које су првонаграђеним ученицима и професорима поклонили своја издања. Издавачка кућа БИГЗ је ученицима основних школа седмог и осмог разреда који су освојили другу награду поклонила своја издања, а њиховим професорима издања БИГЗ-а и ваучере у вредности од 2000,00 РСД (укупно 58.000,00 РСД) за издања и семинаре Друштва за српски језик и књижевност Србије, а ученицима и професорима осмог разреда који су освојили трећу награду су поклонили своја издања. Издавачка кућа Вулкан издаваштво је даровала ученицима седмог разреда који су освојили треће место своја издања, а њиховим менторима ваучере у вредности од 600,00 РСД за издања Друштва (укупно 22.200,00 РСД). Издавачка кућа „Едука” је поклонила награђеним ученицима и професорима другог и трећег разреда средњих школа своја издања.

Вукова задужбина је наградила победнике такмичења својим издањима и сребрњацима.

На оба такмичења је организована изложба издања издавачких кућа које су учествовале у награђивању ученика и њихових ментора. На изложби су издавачи делили свој промотивни материјал и поклоне свим учесницима.

Милан Шиповац

Обавештење

Поштоване колеге,

Као што је учесницима Републичког такмичења из српског језика и језичке културе и Књижевне олимпијаде (републички ниво) познато, и прошле школске године су се међу дародавцима награђених ученика и наставника појавиле поједине издавачке куће.

Договор са издавачким кућама „Клет” и „Нови логос”, пре сазнања о томе колики је укупан број првих награда, био је да они поклоне менторима првонаграђених ученика по котизацију за Републички зимски семинар.

Крајем лета, на рачун Друштва је, у те сврхе, ИК „Клет” уплатила 26.000 динара, а „Нови логос” 31.200 дин. Пошто ова уплата покрива котизацију за 11 наставника (по цени од прошле године), а првонаграђених на оба републичка такмичења Друштва има само у основној школи 15, Управа Друштва је одлучила да дотира котизације и за осталих четворо наставника из основне школе.

Пошто је на прошлим такмичењима првонаграђених у гимназијама и средњим школама било знатно више, нисмо у могућности да и њима дамо бесплатне котизације (ове године имамо госте са више страна: из Хрватске (50), са Косова и Метохије (61), као и наставнике из Републике Српске, Црне Горе и Словеније, који предају српски језик), надамо се да ће се за наредни круг републичких такмичења наћи спонзори и за најбоље средњошколске професоре.

Зона Мркаљ

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА: КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Књижевни оглас

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Студентски трг 3, 11000 Београд,

телефон 011/3285-506,

e-mail: drustvosj@fil.bg.ac.rs

cajm: drustvosj.fil.bg.ac.rs

Издања Друштва:

1. Љубомир Поповић, **Ред речи у реченици**, II издање, цена 600,00 динара
2. Новица Петковић, **Огледи о српским песницима**, II издање, 600,00 динара
3. Љиљана Бајић, **Одабране наставне интерпретације**, II издање, цена 600,00 динара
4. Слободан Ж. Марковић, **Српска књижевност између два светска рата – појаве, писци и дела**, цена 600,00 динара
5. Тихомир Брајовић, **Облици модернизма**, цена 600,00 динара
6. Бошко Сувајџић, **Јунаци и маске**, цена 600,00 динара
7. Нада Милошевић-Ђорђевић, **Од бајке до изреке**, II издање, цена 600,00 динара
8. Драгана Вукићевић, **Писмо и прича**, цена 600,00
9. Зборник **Ка савременој настави српског језика и књижевности** (књижевност), цена 600,00 динара
10. Бранкица Чигоја, **Траговима српске језичке прошлости**, цена 600,00 динара
11. Радмила Маринковић, **Светородна господа српска**, II издање, цена 600,00 динара
12. Васо Милинчевић, **Велика школа и велики професори**, цена 600,00 динара
13. Јелица Јокановић-Михајлов, **Акценат и интонација говора на радију и телевизији**, цена 600,00 динара
14. Наташа Станковић-Шошо, **Топос пута у српској народној бајци**, цена 600,00 динара
15. Оливера Радуловић, **Речи са чистих усана**, цена 600,00 динара

16. Гордана Јовановић, **Живот Стефана Лазаревића, деспота српскога**, цена 600,00 динара
17. Татјана Јовићевић, **Српски историјски роман XIX века**, цена 600,00 динара
18. Јован Деретић, **Огледи о српској књижевности**, цена 600,00 динара
19. Душан Иванић, **Огледи о Стерији**, цена 600,00 динара
20. **Писци говоре**, приредио Михајло Пантић, цена 600,00
21. Божо Ћорић, **Творба именица у српском језику**, цена 600,00 динара
22. Мило Ломпар, **О завршетку романа**, цена 600,00 динара
23. Бошко Сувајџић, **Иларион Руварац и народна књижевност**, цена 600,00 динара
24. Драгана Мршевић-Радовић, **Фразеологија и национална култура**, II издање, цена 600,00 динара
25. Снежана Милинковић, **Преображаји новеле**, цена 600,00 динара
26. Снежана Самарџија, **Биографије епских јунака**, цена 600,00 динара
27. Гордана Штасни, **Творба речи у настави српског језика**, цена 600,00 динара
28. Зона Мркаљ, **Наставно проучавање народних приповедака и предања**, цена 600,00 динара
29. Јелена Јовановић, **Писци и стил**, цена 600,00 динара
30. Милош Ковачевић, **Огледи из српске синтаксе**, цена 600,00 динара
31. Божо Ћорић, **Лингвомаргиналије**, цена 600,00 динара
32. Рајна Драгићевић, **Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу**, цена 600,00 динара
33. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 1, приредила Босиљка Милић, цена, 600,00 динара
34. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 2, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 600,00 динара
35. **Пут до есеја (хронолошки преглед такмичења)**, приредила Босиљка Милић, цена 600, динара
36. Милан Стакић, **Морфо(но)лошке теме**, цена 600,00 динара
37. Зоја Карановић, **Небеска невеста**, цена 600,00 динара
38. **Прилози језичком и књижевном образовању**, Зборник 3, приредили: Б. Милић и В. Брборић цена, 600,00 динара
39. Валентина Питулић, **Трагом архетипа**, цена 600,00 динара
40. Зорица Несторовић, **Класик Стерија**, цена 600,00 динара
41. Вељко Брборић, **Правопис и школа**, II издање, цена 600,00 динара

42. **20 година Републичког такмичења из српског језика и језичке културе ученика основних и средњих школа**, приредила Босиљка Милић, цена 600,00 динара
43. Слободан Ж. Марковић, **100 година Друштва за српски језик и књижевност Србије**, прилоге приредила Босиљка Милић, цена 600,00 динара
44. Марија Клеут, **Из Вукове сенке**, цена 600,00 динара
45. Јасмина Јокић, **Краљичке песме, Ритуал и поезија**, цена 600,00 динара
46. Зона Мркаљ, **Колико познајеш књижевност?**, цена 600,00 динара
47. Јелица Јокановић, **Прозодија и говорна култура**, цена 600,00 динара
48. **Српски језик кроз тестове 3**, приредила Босиљка Милић, цена 650,00 динара
49. Драгана Вељковић Станковић, **Комуникативни приступ у настави српског језика**, цена 600,00 динара
50. Светлана Торњански Брашњовић, **Свадбене песме и обредни смех**, цена 600,00 динара
51. Милан Алексић, **Богдан Поповић и српска књижевност**, цена 600,00 динара
52. Миодраг Павловић, **Спреми се да говориш**, цена 600,00 динара
53. Александар Милановић, **Језик весма полезен**, цена 600,00 динара
54. Весна Ломпар, **Врсте речи и граматичка пракса**, цена 600,00 динара
55. Вељко Брборић, **О српском правопису**, цена 600,00 динара
56. Милорад Дашић, **Народна књижевност у наставним плановима и програмима**, цена 600,00
57. Иван Златковић, **Ка поетици смеха**, цена 600,00 динара
58. Предраг Петровић, **Авангардни роман без романа: поетика кратког романа српске авангарде**, цена 600,00 динара
59. Првослав Радић, **Творба речи и миксоглотија**, цена 600,00 динара
60. Душан Иванић, **П(ј)есник и п(ј)есма**, цена 600,00 динара
61. Душица Потић, **Поетика прикривања – Фолклорни обрасци у стваралаштву Стевана Раичковића**, цена 600 динара
62. Бојан Ђорђевић, **Племенита мисија или мука жива – Српски књижевници као професори**, цена 600 динара
63. Мирјана Стакић Савковић, **Путујућа учионица (Од екскурзије до стручног путовања као стваралачке активности)**, цена 600 динара

64. Душка Кликовац, **Српски језик у светлу когнитивне лингвистике**, цена 600 динара
65. Љубомир Поповић, **Комуникативно-граматичка анализа реченице**, цена 600 динара
66. Наташа Станковић Шошо, **Књижевно дело Бранислава Нушића у настави**, цена 600 динара

1. Часопис **Књижевност и језик**
Годишња претплата за 2020. годину 600,00
Цена двоброја 350,00
2. Часопис **Свет речи** – средњошколски часопис
за српски језик и књижевност
Број: 49-50 250,00

Збирке тестова:

1. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика основне школе 2011–2017.**
Цена 600,00 динара (сваки 11. бесплатан)
2. **Тестови са такмичења из српског језика и језичке културе ученика средњих школа 2011–2017.**
Цена 600,00 динара (сваки 11. бесплатан)
3. **Тестови са Књижевне олимпијаде 1 (2012/2013, 2013/2014)**
Цена 600,00 динара
4. **Тестови са Књижевне олимпијаде 2 (2014/2015, 2015/2016)**
Цена 600,00 динара
5. **Тестови са Књижевне олимпијаде 3 (2016/2017, 2017/2018)**
Цена 600,00 динара

Уплату извршити на жиро рачун Друштва:

Комерцијална банка: 205-23421-53

У рубрику позив на број уписати број рачуна.

Излази годишње

Издавач

Друштво за српски језик и књижевност Србије

За издавача

Зона Мркаљ, председник Друштва за
српски језик и књижевност Србије

Главни и одговорни уредник

Зона Мркаљ

Уредници

Зона Мркаљ, председник Друштва
Вељко Брборић, потпредседник Друштва
Босиљка Милић, секретар Друштва

Коректура

Марија Запутил

Припрема и штампа

Chigoja
Ш Т А М П А

e-mail: office@chigoja.com

www.chigoja.co.rs

Тираж

600 примерака

ISSN 2560-3388

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41

ЛЕТОПИС Друштва за српски језик и књижевност
Србије / главни и одговорни уредник Зона Мркаљ. - Год. 1,
бр. 1 (2016)- . - Београд : Друштво за српски језик и књижевност
Србије, 2017- (Београд : Чигоја штампа). - 24 cm

Годишње.

ISSN 2560-3388 = Летопис Друштва за српски језик и
књижевност Србије

COBISS.SR-ID 229011980